

Ziemeļkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023.-2027. gadam

VENTSPILS, 2023

Saturs

Saturs	2
1 Ievads	5
2 Ziemeļkurzemes AAR raksturojums	7
2.1 Reģiona teritorija un iedzīvotāji	7
2.2 Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas raksturojums	9
2.2.1 Esošais pienākumu un atbildības sadalījums atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšanā	9
2.2.2 Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas komersanti reģionā	12
2.3 Apsaimniekotie sadzīves atkritumu apjomi	13
2.4 Poligonos apsaimniekotie atkritumi	15
2.5 Speciālo atkritumu grupu apsaimniekošana	15
2.5.1 Savākto atkritumu apjomu un komersantu raksturojums	15
2.5.2 Speciālo atkritumu grupu un sadzīves atkritumu pārstrāde un reģenerācija	16
2.6 Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras raksturojums	17
2.6.1 Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti	17
2.6.2 Šķiroto atkritumu savākšanas laukumi	18
2.6.3 Sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūra	19
2.6.4 Atkritumu pārkraušanas stacijas	21
2.6.5 Poligonu infrastruktūras raksturojums	21
3 Atkritumu apsaimniekošanas sektora stratēģiskie mērķi	24
3.1 Reģionālā līmenī sasniedzamie mērķi	24
3.2 Sasniedzamie kvalitatīvie rādītāji	25
3.3 Pāreja uz aprites ekonomiku un industriālā simbioze	26
4 Atkritumu ražošanas prognoze un sasniedzamie kvantitatīvie rādītāji	29
4.1 Prognozes sagatavošanā lietotie pieņēmumi	29
4.2 Atkritumu ražošanas prognoze	30
4.3 Pārstrādes mērķu sasniegšana	31
5 Priekšlikumi par plānā ietveramajiem pasākumiem	34
5.1 Rekomendācijas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanai	34
5.2 Pašvaldību attīstības plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi	37
5.3 Prioritāri īstenojamie pasākumi - kopsavilkums	42
5.3.1 Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība	42
5.3.2 Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra	43
5.3.3 AARC - poligonu "Janvāri un "Pentuļi" infrastruktūras attīstība	44

5.3.4	Lokālās atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība	45
5.3.5	Sabiedrības informēšanas un izglītošana pasākumi.....	45
5.3.6	Informācijas apkopošana un datu bāzu uzturēšana	46
5.3.7	No atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas iekārtas	47
6	AARC izveide un reģiona zonējums.....	48
6.1	Iespējamie AARC izveides modeļi un darbības zonas	48
6.2	Reģiona dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās	49
6.3	AARC funkcijas	51
6.4	Reģiona pārvaldības modelis	52
7	Plānā paredzēto pasākumu īstenošanas finansēšana.....	54
7.1	Finansējuma avotu vispārējs raksturojums	54
7.2	Apsaimniekošanas izmaksu segšana	54
7.3	Plānotās infrastruktūras uzturēšanas un citu pasākumu īstenošanas izmaksas	56
7.4	Eiropas Savienības fondu finansējums.....	57
7.5	Plānā paredzēto pasākumu investīciju izmaksu novērtējums	58
8	Plānotie pasākumi – kopsavilkums, prioritārais saraksts, īstenošanas laika grafiks.....	63
9	Plānoto pasākumu īstenošanas rezultatīvie rādītāji, atbilstība normatīvajiem aktiem.....	66

Lietotie saīsinājumi

AAK	Atkritumu apsaimniekošanas komersants
AAL	Atkritumu apsaimniekošanas likums
AAP	Atkritumu apsaimniekošanas plāns
AAVP	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns
AAR	atkritumu apsaimniekošanas reģions
AARC	Atkritumu apsaimniekošanas reģionālais centrs
BA	Bīstamie atkritumi
BBNA	būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi
Bio A	bioloģiskie atkritumi
BNA	bioloģiski noārdāmie atkritumi
DRN	dabas resursu nodoklis
DV	dalītā vākšana
EEIA	elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi
ES	Eiropas Savienība
EUR	eiro
KF	Kohēzijas fonds
milj.	miljoni
MK	Ministru Kabinets
MKN	Ministru Kabineta noteikumi
NAIK	no atkritumiem iegūts kurināmais
NSA	nešķiroti sadzīves atkritumi
NTL	nolietoti transportlīdzekļi
NVO	Nevalstiskā organizācija
OI	otrrreizējās izejvielas
PA	pārtikas atkritumi
PET	polietilēna tereftalāts
PL	pamatlīdzekļi
PV	pašvaldība
RAS	ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas
SA	sadzīves atkritumi
SADSP	sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkts
SAP	sadzīves atkritumu poligons
SEG	siltumnīcu efekta gāzes
ŠASL	šķīroto atkritumu savākšanas laukums
SPRK	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
tūkst.	tūkstoši
t	tonna
VKP	videi kaitīgas preces
ZKAAR	Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģions

1 Ievads

Ziemeļkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns (turpmāk ZKRAAP) ir izstrādāts ievērojot "Atkritumu apsaimniekošanas likuma"¹ III nodaļa un Ministru kabineta 2021.gada 22.jūnija noteikumi Nr.397 „Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem un atkritumu rašanās novēršanas programmu”² (turpmāk MKN 397), kur noteikts plāna saturs, tā apspriešanas un apstiprināšanas kārtība prasības. Plāna izstrādes mērķis ir “Valsts atkritumu apsaimniekošanas plāna 2021.- 2028. gadam”³ (turpmāk AAVP) noteikto mērķu un uzdevumu īstenošana Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk ZKAAR), t.sk.:

- a) atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība;
- b) atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūras attīstība;
- c) atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizācija;
- d) atkritumu pārstrādes un reģenerācijas infrastruktūras attīstība;
- e) poligona infrastruktūras attīstība;
- f) sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana.

ZKRAAP ietver pasākumu plānu esošo tehnisko un organizatorisko risinājumu pilnveidošanai, kuru mērķis ir veicināt aprites ekonomikas principu īstenošanu reģionā, kā arī uzlabot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitāti un pieejamību.

Vispārējie principi ZKRAAP izstrādē:

- a) Plāns tiek izstrādāts ievērojot Latvijas Republikas un Eiropas savienības spēkā esošo normatīvo aktu prasības atkritumu apsaimniekošanas jomā un AAVP paredzētos atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības virzienus, mērķus, un mērķu sasniegšanai veicamos uzdevumus;
- b) Plāns tiek izstrādāts, ievērojot Ministru kabineta noteikumu projektā “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem”⁴ noteiktās Ziemeļkurzemes AAR robežas, kas ietver Ventspils un Jūrmalas valstspilsētu, Talsu, Tukuma, Ventspils un daļu Kuldīgas novada teritorijas;
- c) Plāns tiek izstrādāts balstoties uz pašvaldību un atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas rezultātā iegūtajiem un jaunākajiem publiskajos reģistros un datubāzēs pieejamiem datiem, kas raksturo reģiona sociāli ekonomiskos apstākļus, apsaimniekotos atkritumu apjomus, pieejamo infrastruktūru u.c. indikatorus;
- d) Ievērojot normatīvo aktu prasības, izstrādājot ZKRAAP tiek nodrošināta sabiedrības, organizāciju un institūciju informēšana un viedokļu uzklauššana, tiek veiktas konsultācijas ar reģiona pašvaldībām, kompetentajām iestādēm un reģionā strādājošajiem atkritumu apsaimniekošanas komersantiem.

¹ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publicēts: [Latvijas Vēstnesis](https://likumi.lv/ta/id/221378-atkritumu-apsaimniekosanas-likums), 183, 17.11.2010. <https://likumi.lv/ta/id/221378-atkritumu-apsaimniekosanas-likums>

² Ministru kabineta noteikumi Nr. 397 (Rīgā 2021. gada 22. jūnijā (prot. Nr. 49 21. §)) Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem un atkritumu rašanās novēršanas valsts programmu <https://likumi.lv/ta/id/324230-noteikumi-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-un-regionalajiem-planiem-un-atkritumu-rasanas-noversanas-valsts-programmu>

³ Ministru kabineta rīkojums Nr. 45 (Rīgā 2021. gada 22. janvārī (prot. Nr. 8 20. §)) Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>

⁴ Ministru kabineta noteikumu projekts “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem” https://tapportals.mk.gov.lv/attachments/legal_acts/document_versions/c3f74c72-d2a4-457f-aabb-664354583041/download

Plāna saturs saskaņā ar MKN 397 nosacījumiem un pasūtītāja prasībām ir sekojošs:

- a) Atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna mērķi un pasākumi šo mērķu sasniegšanai.
- b) Esošās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas raksturojums atkritumu apsaimniekošanas reģionā:
 - i. analīze par apsaimniekotajiem atkritumu apjomiem, iekļaujot informāciju par radītajiem, savāktajiem, reģenerētajiem un apglabātajiem atkritumiem, to daudzumu un avotiem;
 - ii. izvērtējums par pastāvošajām atkritumu savākšanas sistēmām, t.sk. par atkritumu dalītās savākšanas sistēmām;
 - iii. esošās atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras, t.sk. reģenerācijas vietas un iekārtas un atkritumu apglabāšanas vietas un iekārtas, raksturojums un paredzamais darbības ilgums gados, atspoguļojot kartē pastāvošās atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras izvietojumu un teritoriālo segumu.
- c) Prognoze par atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā ietverto atkritumu plūsmu attīstību plāna darbības laikā.
- d) Kvalitatīvie vai kvantitatīvie rādītāji un mērķrādītāji attiecībā uz radīto atkritumu daudzumu, to reģenerāciju, izmantošanu enerģijas reģenerācijai un apglabāto atkritumu daudzuma samazināšanu.
- e) Izvērtējums par atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību, izdalot pasākumus pa atkritumu veidiem un jaudas apmēriem un nosakot kritērijus infrastruktūras atrašanās vietām, tostarp par:
 - i. papildus nepieciešamo infrastruktūru dalītai atkritumu savākšanai un par pasākumiem tās darbības uzlabošanai,
 - ii. papildus nepieciešamām jaunām atkritumu dalītās savākšanas sistēmām,
 - iii. papildus nepieciešamām jaunām atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas vietām,
 - iv. poligona tālāko darbību, sadarbību reģiona līmenī, un jaunu atkritumu savākšanas shēmu nepieciešamību,
 - v. esošo atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas vietu un iekārtu slēgšanu.
 - vi. Izvērtējums par optimālo reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru skaitu Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā, funkciju sadalījumu un kārtību, kādā tiek pārraudzīta un koordinēta atkritumu apsaimniekošanas centra darbība.
- f) Priekšlikumi Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona sadalīšanai atkritumu apsaimniekošanas zonās.
- g) Pasākumi, kas jāveic, lai uzlabotu atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi, reģenerāciju un apglabāšanu, neradot draudus videi.
- h) Pienākumu un atbildības sadalījuma novērtējums starp iesaistītajām pusēm, kas atbildīgas par atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna izpildi.
- i) Izvērtējums par atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā paredzēto pasākumu īstenošanai pieejamo un papildus nepieciešamo finansējumu un tā avotiem (arī pašvaldību līmenī), tai skaitā izveidotās atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras uzturēšanas izmaksas.
- j) Izvērtējums par atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna atbilstību normatīvajiem aktiem atkritumu apsaimniekošanas jomā un to, kādā veidā plānā iekļautie pasākumi veicinās normatīvajos aktos noteikto mērķu sasniegšanu.

2 Ziemeļkurzemes AAR raksturojums

2.1 Reģiona teritorija un iedzīvotāji

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu projektam “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem” ZK AAR ietver 6 pašvaldības: Jūrmalas un Ventspils valstspilsētas, Kuldīgas, Talsu, Tukuma un Ventspils novadus. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem kopējais iedzīvotāju skaits 2022. gada sākumā bija 196,22 tūkstoši⁵, skat. tabulu (Tabula 2-1). Lielākais iedzīvotāju skaits 50,5 tūkst. jeb 27% no reģiona iedzīvotājiem dzīvo Jūrmalas valstspilsētā, 32,9 tūkst. jeb 17% reģionu iedzīvotāju dzīvo Ventspils valstspilsētā, savukārt pārējās reģiona pilsētas dzīvo 43,3 tūkst. jeb aptuveni 22% no reģiona iedzīvotājiem, reģiona lauku teritorijās dzīvo 68,4 tūkst., jeb aptuveni 35% no reģiona iedzīvotājiem. Reģiona robežas un administratīvi teritoriālā iedalījums karti skatīt attēlu (Attēls 2-1).

Tabula 2-1 Ziemeļkurzemes AAR ietilpstošās pašvaldības

Nr. p. k.	Pašvaldības administratīvā teritorija un tās administratīvais centrs	Pašvaldības administratīvajā teritorijā ietilpstošās teritoriālā iedalījuma vienības	Iedzīvotāju skaits ⁵
1.	Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība		50561
2.	Ventspils valstspilsētas pašvaldība		32955
3.	Kuldīgas novads (Kuldīga)		22946
3.1.		Alsungas pagasts	1298
3.2.		Ēdoles pagasts	765
3.3.		Gudenieku pagasts	500
3.4.		Īvandes pagasts	331
3.5.		Kabiles pagasts	673
3.6.		Kuldīgas pilsēta	9974
3.7.		Kurmāles pagasts	1847
3.8.		Padures pagasts	1031
3.9.		Pelču pagasts	985
3.10.		Rendas pagasts	810
3.11.		Rumbas pagasts	1430
3.12.		Snēpeles pagasts	671
3.13.		Turlavas pagasts	814
3.14.		Vārmes pagasts	894
3.15.		Laidu pagasts	923
4.	Talsu novads (Talsi)		35194
4.1.		Abavas pagasts	1001
4.2.		Ārlavas pagasts	717
4.3.		Balgales pagasts	773
4.4.		Dundagas pagasts	2697
4.5.		Ģibuļu pagasts	2207
4.6.		Īves pagasts	403
4.7.		Kolkas pagasts	746
4.8.		Kūļciema pagasts	320
4.9.		Laidzes pagasts	1634
4.10.		Laucienes pagasts	1481

⁵ Centrālās statistikas pārvaldes oficiālās statistikas datubāze

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS051/

Nr. p. k.	Pašvaldības administratīvā teritorija un tās administratīvais centrs	Pašvaldības administratīvajā teritorijā ietilpstošās teritoriālā iedalījuma vienības	Iedzīvotāju skaits⁵
4.11.		Lībagu pagasts	1764
4.12.		Lubes pagasts	397
4.13.		Mērsraga pagasts	1400
4.14.		Rojas pagasts	3340
4.15.		Sabiles pilsēta	1327
4.16.		Stendes pilsēta	1550
4.17.		Strazdes pagasts	326
4.18.		Talsu pilsēta	8712
4.19.		Valdemārpils pilsēta	1129
4.20.		Valdgales pagasts	1139
4.21.		Vandzenes pagasts	1413
4.22.		Virbu pagasts	718
5.	Tukuma novads (Tukums)		43901
5.1.		Cēres pagasts	476
5.2.		Degoles pagasts	598
5.3.		Džūkstes pagasts	1290
5.4.		Engures pagasts	2434
5.5.		Irlavas pagasts	1264
5.6.		Jaunpils pagasts	1818
5.7.		Jaunsātu pagasts	825
5.8.		Kandavas pagasts	1248
5.9.		Kandavas pilsēta	3259
5.10.		Lapmežciema pagasts	2173
5.11.		Lestenes pagasts	526
5.12.		Matkules pagasts	529
5.13.		Pūres pagasts	1322
5.14.		Sēmes pagasts	1114
5.15.		Slampes pagasts	1693
5.16.		Smārdes pagasts	2565
5.17.		Tukuma pilsēta	16528
5.18.		Tumes pagasts	1622
5.19.		Vānes pagasts	731
5.20.		Viesatu pagasts	328
5.21.		Zantes pagasts	489
5.22.		Zemītes pagasts	593
5.23.		Zentenes pagasts	476
6.	Ventspils novads (Ventspils)		10671
6.2.		Ances pagasts	548
6.3.		Jūrkalnes pagasts	374
6.4.		Piltenes pagasts	468
6.5.		Piltenes pilsēta	856
6.6.		Popes pagasts	857
6.7.		Puzes pagasts	738
6.8.		Tārgales pagasts	1631
6.9.		Ugāles pagasts	1836
6.10.		Usmas pagasts	504
6.11.		Užavas pagasts	458

Nr. p. k.	Pašvaldības administratīvā teritorija un tās administratīvais centrs	Pašvaldības administratīvajā teritorijā ietilpstošās teritoriālā iedalījuma vienības	Iedzīvotāju skaits ⁵
6.12.		Vārves pagasts	1515
6.13.		Ziru pagasts	447
6.14.		Zlēku pagasts	439
KOPĀ			196228

Attēls 2-1 Ziemeļkurzemes AAR – administratīvi teritoriālais iedalījums

2.2 Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas raksturojums

2.2.1 Esošais pienākumu un atbildības sadalījums atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšanā

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma prasībām, sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un mājāsaimniecībās radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošanu tās administratīvajā teritorijā organizē pašvaldība. Ja reģiona daļā ietvertās pašvaldības nav izveidojušas kopīgu atkritumu apsaimniekošanas zonu, attiecīgi, cik tas attiecas uz sadzīves atkritumu savākšanu, dalīto savākšanu, sadzīvē radīto bīstamo atkritumu apsaimniekošanu organizē katra pašvaldība atsevišķi. Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas dalībnieku tiesības un pienākumi Latvijā precīzi ir definēti "Atkritumu apsaimniekošanas likumā", kopsavilkums par sistēmas dalībnieku, kas tiešā veidā saistīti ar atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, pienākumiem un tiesībām ir sekojošs:

- a) sadzīves atkritumu radītāji – piedalās pašvaldības organizētajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanā, ievērojot normatīvos aktus par atkritumu apsaimniekošanu (arī pašvaldības izdotos saistošos noteikumus) un noslēdzot līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu un pārvadāšanu ar atkritumu apsaimniekotāju, kurš ir noslēdzis attiecīgu līgumu ar pašvaldību, sedz visas izmaksas, kas saistītas ar viņa radīto sadzīves atkritumu, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu. Atkritumu radītājs vai valdītājs var pats veikt radīto vai valdījumā esošo atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu, ja ir saņēmis attiecīgu atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojumu. Īpašniekam vai nomniekam, kura īpašuma teritorijā tiek radīti sadzīves atkritumi, ir pienākums nodrošināt vietu atkritumu konteineram un tā atkritumu apsaimniekotāja transportlīdzekļa piekļuvi sadzīves atkritumu savākšanas punktam, kurš ir noslēdzis līgumu ar pašvaldību par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.
- b) bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu sākotnējais radītājs nogādā bīstamos atkritumus vai ražošanas atkritumus speciāli aprīkotās bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu savākšanas vietās vai slēdz līgumu ar attiecīgu atkritumu apsaimniekotāju par bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu apsaimniekošanu un sedz bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu apsaimniekošanas izmaksas. Ražošanas atkritumu radītājs par radīto ražošanas atkritumu apsaimniekošanu var slēgt līgumu ar atkritumu apsaimniekotāju, kuru tas ir izvēlējis un kurš saņēmis atbilstošu atļauju.
- c) atkritumu apsaimniekošanas komersants – uzņēmumi, kas sniedz atkritumu savākšanas un izvešanas pakalpojumu, nodrošina atkritumu dalītās vākšanas pakalpojumu, kā arī reģenerācijas darbības. Atkritumu apsaimniekotāju pienākumos ietilpst līgumu slēgšana ar pašvaldību par tiesībām sniegt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu tās administratīvajā teritorijā. Visos gadījumos atkritumu apsaimniekotāja pienākumos ietilpst normatīvajos aktos noteikto, pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo atļauju un licenču saņemšana. Atkritumu apsaimniekotāji veic apsaimniekoto vai radīto atkritumu daudzuma (apjoma), veida, izcelsmes, savākšanas biežuma un pārvadāšanas uzskaiti, reģenerācijas vai apglabāšanas veidu un vietu uzskaiti hronoloģiskā secībā un uzglabā šo informāciju ne mazāk kā trīs gadus. Pēc pašvaldības pieprasījuma vai atbilstoši līgumam, ko noslēgusi pašvaldība un sadzīves atkritumu apsaimniekotājs, sniedz pašvaldībai informāciju par atkritumu apsaimniekošanu, tās administratīvajā teritorijā. Atkritumu apsaimniekotāji, kuri veic atkritumu savākšanu un pārvadāšanu, nodrošina savāktu un pārvadāto atkritumu nogādāšanu iekārtās, kurās atkritumus reģenerē vai apglabā, kā arī atkritumu sagatavošanu reģenerācijai vai apglabāšanai un kuru operators ir saņēmis attiecīgu atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojumu. Atkritumu apsaimniekotāji, kuri veic atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi vai reģenerāciju, atgūstot materiālus, nodrošina sadzīves atkritumu, tai skaitā papīra, metāla, plastmasas un stikla atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi un materiālu reģenerāciju atbilstoši Ministru kabineta noteiktajiem atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas mērķiem.
- d) Atkritumu apsaimniekošanas reģionālā centra / atkritumu apglabāšanas poligonu apsaimniekotāji – atkritumu poligona īpašnieks vai apsaimniekotājs pirms atkritumu poligona darbības uzsākšanas saņem vides aizsardzības jomu regulējošos normatīvajos aktos par piesārņojošām darbībām noteiktās atļaujas, apsaimnieko atkritumu poligonu, izgāztuvi, citu atkritumu apglabāšanas vai reģenerācijas iekārtu saskaņā ar atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai, Atkritumu apsaimniekošanas likumu un citiem vides aizsardzības jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem, veic pasākumus un sedz izdevumus, kas saistīti ar atkritumu poligona vai izgāztuves slēgšanu, kā arī atkritumu apglabāšanas vai reģenerācijas iekārtas darbības izbeigšanu. Sadzīves atkritumu poligona īpašnieks vai apsaimniekotājs nodrošina, ka attiecīgajā poligonā sadzīves vai ražošanas atkritumi tiek

sagatavoti apglabāšanai, vai arī to, ka poligonā pieņem apglabāšanai sagatavotus atkritumus, ja attiecīgajā poligonā netiek veikta sadzīves atkritumu sagatavošana apglabāšanai.

- e) Ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersants (arī dabas resursu nodokļa maksātājs, kurš pats izveidojis un piemēro atkritumu apsaimniekošanas sistēmu), atkritumu apsaimniekošanas sistēmas ietvaros nodrošina attiecīgās plūsmas (izlietotais iepakojums, videi kaitīgās preces, nolietoti transportlīdzekļi, u.c.) atkritumu pārstrādi un reģenerāciju atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem apjomā, kas nav mazāks par normatīvajos aktos noteikto apjomu, un atkritumu pārvadājumu uzskaiti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, t.sk. par bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtību. Apsaimniekotājs nodrošina mājāsaimniecībā radīto videi kaitīgo preču, izlietotā iepakojuma savākšanu, izmantojot atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūru un citus pasākumus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Tāpat apsaimniekotājs nodrošina normatīvajos aktos noteikto komunikācijas pasākumu un informācijas pieejamības pasākumu īstenošanu.
- f) Izlietotā iepakojuma depozīta sistēma – sistēmas ietvaros apsaimnieko noteikta veida izlietoto stikla, plastmasas (PET) un metāla (skārdenes) dzērienu iepakojumu. Cik tālu tas attiecas uz atkritumu apsaimniekošanu (radīto iepakojuma atkritumu savākšanu no atkritumu radītājiem un nodošanu tālākai apstrādei) depozīta sistēma ietver savākšanas vietu (pieņemšanas punktu) tīklu, kur atkritumu radītāji var nodot izlietoto dzērienu iepakojumu, savāktā depozīta iepakojuma pārvadāšanas pakalpojumus un turpmāko apsaimniekošanu. Depozīta sistēma darbojas autonomi no pašvaldību organizētās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas, proti, gan savākšanas punktu tīkla uzturēšanu, gan savāktu atkritumu pārvadājumus organizē depozīta sistēmas operators – komersants ar kuru Valsts vides dienests ir noslēdzis līgumu par depozīta sistēmas apkalpošanu.

Bez sistēmas dalībniekiem, kas ir tieši iesaistīti atkritumu apsaimniekošanas sektora funkciju izpildē, ir virkne institūciju, kas veic organizatorisko, regulējuma izstrādes un kontroles funkciju. Šajā grupā ietilpstošās institūcijas un to galvenie pienākumi atbilstoši saistošajiem normatīvajiem aktiem ir:

- a) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - organizē atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna izstrādi, tai skaitā atkritumu rašanās novēršanas valsts programmu, kā arī koordinē to īstenošanu. Sagatavo normatīvo aktu projektus atkritumu apsaimniekošanas jomā, koordinē un organizē bīstamo atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem, koordinē sadzīves atkritumu poligonu ierīkošanu. Sniedz atzinumus par pašvaldību izstrādātajiem saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu pašvaldību administratīvajā teritorijā.
- b) Valsts kapitālsabiedrība "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" - organizē bezsaimnieka bīstamo atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu un citiem normatīvajiem aktiem, apkopo informāciju par atkritumu apsaimniekošanu, organizē valsts nozīmes bīstamo atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtu un atkritumu poligonu ierīkošanu un apsaimniekošanu, nodrošina ar atkritumu apsaimniekošanu saistītās informācijas apkopošanu un sniegšanu sabiedrībai, kā arī Eiropas Savienības un starptautiskajām institūcijām.
- c) Valsts vides dienests – vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas valsts kontroli Latvijas teritorijā, kontinentālajā šelfā un Baltijas jūras Latvijas Republikas ekonomiskajā zonā. Kontrolē normatīvajos aktos par dabas resursu ieguvu un izmantošanu, dabas aizsardzību, piesārņojošo vielu emisiju vidē, bīstamo un sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu, darbībām ar ķīmiskajām vielām un ķīmiskajiem produktiem noteikto prasību ievērošanu. Vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izdod un saskaņo atļaujas (licences), tehniskos noteikumus un citus administratīvos aktus dabas resursu izmantošanai un piesārņojošo darbību veikšanai.

- d) Vides pārraudzības valsts birojs - veic paredzēto darbību un plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtējumu, realizē likumā "Par piesārņojumu" Vides pārraudzības valsts birojam noteiktos uzdevumus saistībā ar A un B kategorijas integrētajām atļaujām piesārņojošai darbībai, izskata iesniegumus un sūdzības un pieņem lēmumus gadījumos, kad Vides pārraudzības valsts birojam to deleģē ar vides aizsardzību saistītie normatīvie akti.
- e) Pašvaldības – Pašvaldību likuma 5. pantā ir norādīts - pašvaldība savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi īstenot iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tās nav citu institūciju kompetencē un šādu darbību neierobežo citi likumi. Likuma 4. pantā kā pašvaldību autonomā funkcija ir norādīta sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšana. Ņemot vērā minēto, pašvaldība organizē visu sadzīves atkritumu, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālos plānus. Pieņem lēmumus par jaunu sadzīves atkritumu savākšanas, dalītas vākšanas, šķirošanas, sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtu un infrastruktūras objektu, kā arī atkritumu poligonu izvietojumu savā administratīvajā teritorijā atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam un reģionālajiem plāniem. Izdod saistošos noteikumus par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, nosakot šīs teritorijas dalījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, prasības atkritumu savākšanai, arī minimālajam sadzīves atkritumu savākšanas biežumam, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai un uzglabāšanai, prasības liela izmēra atkritumu, sadzīvē radušos bīstamo atkritumu un mājāsaimniecībās radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošanai, prasības atkritumu dalītās savākšanas organizēšanai, kā arī šo atkritumu savākšanas biežumam, un kārtību, kādā veicami maksājumi par atkritumu apsaimniekošanu. Pieņem lēmumus par jaunu bīstamo atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtu un atkritumu poligonu izvietojumu savā administratīvajā teritorijā atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam un reģionālajiem plāniem. Pašvaldības var ieguldīt līdzekļus atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē un uzturēšanā atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam un reģionālajiem plāniem. Organizē atkritumu dalītu vākšanu savā administratīvajā teritorijā atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam un reģionālajiem plāniem. Pašvaldība publisko iepirkumu vai publisko un privāto partnerību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izvēlas atkritumu apsaimniekotāju, kurš veiks sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu attiecīgajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonā, par piedāvājuma izvēles kritēriju nosakot saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.
- f) Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija – apstiprina tarifu sabiedriskajam pakalpojumam – sadzīves atkritumu apglabāšanai poligonā, izsniedz licences sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai.

2.2.2 Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas komersanti reģionā

Ziemeļkurzemes AAR 2023. gadā kopumā ir 7 atkritumu apsaimniekošanas zonas – piecās pašvaldībās, izņemot Kuldīgas novadu, ir viena zona. Kuldīgas novadā kā atsevišķa zona ir noteikta bijušā Alsungas novada administratīvā teritorija, kas sākot ar 2024. gadu tiks apvienota ar reģiona teritorijā ietilpstošo Kuldīgas novada zonu, tādējādi atkritumu apsaimniekošanas zonas novienādojot ar reģiona pašvaldību administratīvajām teritorijām (Kuldīgas novadā ietilpstošā bijušā Skrundas novada teritorija atrodas Dienvidkurzemes AAR). Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus sniedz četri komersanti, pakalpojumu sniedzējus un to darbības zonas skat. tabulu (Tabula 2-2), darbības zonu grafisku attēlojumu skat. attēlu (Attēls 2-2).

Tabula 2-2 Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēji ZKAAR pašvaldībās, 2023. gads

Pašvaldība	Zonas	Operators
Ventspils valstspilsēta	1	PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"

Pašvaldība	Zonas	Operators
Ventspils novads	1	PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"
Kuldīgas novads	1	SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi"
Kuldīgas novads	2	PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"
Jūrmalas valstspilsēta	1	SIA "Clean R"
Talsu novads	1	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra""
Tukuma novads	1	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra""

Trīs lielākie atkritumu apsaimniekošanas komersanti gadā apsaimnieko no aptuveni 20 – 24 tūkst. tonnu sadzīves atkritumu, mazāki darbības apjomi ir Kuldīgas novada atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi", kas apsaimnieko nedaudz vairāk par 5 tūkst. tonnu sadzīves atkritumu. Bez atkritumu savākšanas pakalpojuma SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" un PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" apsaimnieko arī reģionālos atkritumu apglabāšanas poligonus "Janvāri" un "Pentuļi".

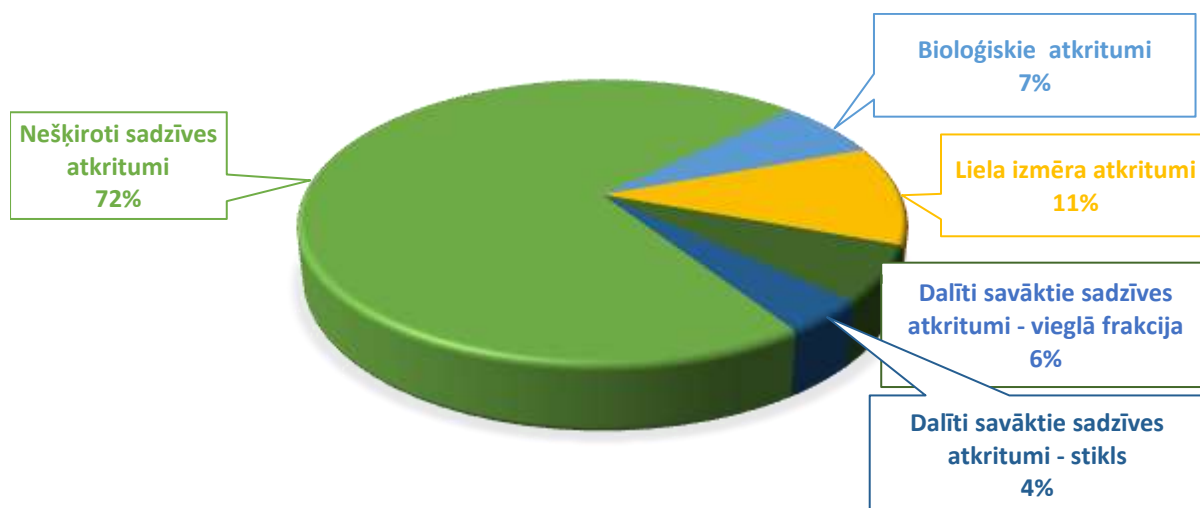

Attēls 2-2 Atkritumu apsaimniekošanas komersantu darbības zonas

2.3 Apsaimniekotie sadzīves atkritumu apjomi

Apkopojot informāciju par apsaimniekotajiem sadzīves atkritumu apjomiem, t.sk. valsts statistikas pārskatā "3A- Atkritumi" pieejamo informāciju un atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas datus, novērtētais kopējais ZKAAR 2021. gadā apsaimniekotais sadzīves atkritumu (ietverts arī izlietotais iepakojums) daudzums ir 70,2 tūkst. tonnu, jeb vidēji 0,36 tonnas uz vienu iedzīvotāju gadā. Lielāko īpatsvaru savāktajā apjomā veido nešķiroti sadzīves atkritumi ~72%, skat. attēlu (Attēls 2-2).

Dalīti savāktie sadzīves atkritumi – vieglā frakcija, t.sk. papīrs, kartons, plastmasas, metāls veido 6% no kopējā apjoma, kas kopā ar stiklu veido ~10%. Liela izmēra atkritumu plūsma veido 11% no kopējā apjoma savukārt dalīti savāktos bioloģiski noārdāmo atkritumu plūsma veido ~7% no kopējā sadzīves atkritumu plūsmā.

Attēls 2-2 ZKAAR savākto sadzīves atkritumu raksturojums 2021. gads⁶

Galvenie indikatori, kas raksturo savāktos sadzīves atkritumu apjomus pašvaldību griezumā, ir apkopoti tabulā (Tabula 2-3). Tabula 2-3 Atkritumu apsaimniekošana pašvaldību griezumā, galvenie indikatori, 2021. gads⁶

Aprēķins balstīts uz atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas rezultātiem. Kolonna "Sadzīves atkritumi kopā" ietver savāktos nešķirotos sadzīves atkritumu apjomus, dalīti savāktos sadzīves atkritumi (papīrs, kartons, plastmasa, metāls, stikls), bioloģiski noārdāmi atkritumi, liela izmēra atkritumi, sadzīves bīstamie atkritumi, videi kaitīgas preces. Šajos apjomos nav atspoguļoti dati par lielveikalu, vairumtirdzniecības u.c. tamlīdzīgu komersantu radītajiem izlietotā iepakojuma atkritumiem, jo šie atkritumi tiek apsaimniekoti ārpus pašvaldību organizētās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas un ne pašvaldību ne valsts institūcijas šādu informāciju nesniedz. Tabulas kolonna "t.sk. dalīti savāktie sadzīves atkritumi t/gadā" ir iekļauti dalīti savāktie, pārstrādei nododamo sadzīves atkritumu: papīrs, kartons, plastmasa, metāls, stikls apjomi.

Tabula 2-3 Atkritumu apsaimniekošana pašvaldību griezumā, galvenie indikatori, 2021. gads⁶

Pašvaldība	Sadzīves atkritumi kopā t/gadā	t.sk. dalīti savāktie sadzīves atkritumi t/gadā	Tonnas uz iedzīvotāju gadā	Nešķiroti	Šķiroti
Ventspils	17 865	1 066	0.54	94%	6%
Ventspils novads	2 208	92	0.21	96%	4%
Kuldīgas novads	5 022	482	0.22	90%	10%
Jūrmala	21 045	2 112	0.42	90%	10%
Talsu novads	11 245	1 453	0.32	87%	13%
Tukuma novads	12 767	1 969	0.29	85%	15%
Kopā/vidēji	70 152	7 174	0.36	90	10%

Apkopotie atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas dati liecina, ka Ventspils un Jūrmalas valstspilsētā savāktais atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju ir divas reizes lielāks kā Ventspils un Kuldīgas novados, vienlaicīgi, dalīti savāktie sadzīves atkritumu īpatsvars ir augstāks Talsu un Tukuma novados.

⁶ Atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas rezultāti

2.4 Poligonos apsaimniekotie atkritumi

Saskaņā ar poligonu apsaimniekotāju sniegto informāciju, ZKAAR poligonos 2021. gadā kopā tika savāktas 75,9 tūkst. tonnu atkritumu, 48,8 tūkst. tonnu jeb 64% atkritumu SAP "Janvāri" un 27,1 tūkst. tonnu jeb 36% tik savākts SAP "Pentuli". Jāatzīmē, ka SAP "Janvāri" apjomos ir iekļauti arī poligonam piesaistītajās atkritumu pārkraušanas šķirošanas stacijās apsaimniekotie apjomi, jo šīs stacijas kvalificējās kā poligona infrastruktūras sastāvdaļa. SAP "Janvāri" 44% atkritumu tika pārstrādāti jeb reģenerēti, 22% tika nodoti pārstrādei un reģenerācijai ārpus poligona, 35% no savāktajiem atkritumiem tika apglabāti. SAP "Pentuli" 67% atkritumu tika pārstrādāti un reģenerēti, 22% tika nodoti pārstrādei un reģenerācijai ārpus poligona, 11% no savāktajiem atkritumiem tika apglabāti, skat. tabulu (Tabula 2-4).

Tabula 2-4 poligonos savāktais atkritumu daudzums un to pārstrāde 2021. gadā ⁷

Poligons	Kopā savākts t/gadā	Nodots pārstrādei/ reģenerācijai t/gadā	Pārstrādāts/reģenerēts t/gadā	Apglabāts t/gadā
Janvāri	48 761	10 498	21 237	17 026
Pentuli	27 115	5 891	18 135	3 089
KOPĀ	75 876	16 389	39 372	20 115

Galvenās poligonos veiktās atkritumu reģenerācijas darbības ir nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošana apglabāšanai – pārstrādei un reģenerācijai derīgu atkritumu frakciju atdalīšana no apglabājamo atkritumu plūsmas. Atdalītie pārstrādei vai reģenerācijai derīgiem materiāli tiek nodoti apsaimniekošanai gan citiem atkritumu apsaimniekošanas komersantiem (izvesti no poligona), gan arī pārstrādāti / reģenerēti uz vietas poligonā. Bioloģiskie un bioloģiski noārdāmie atkritumu poligonā "Janvāri" un "Pentuli" tiek pārstrādāti izmantojot kompostēšanas metodes, papildus tam poligonā "Pentuli" bioloģiskie atkritumi tiek pārstrādāti izmantojot anaerobās fermentācijas metodes. Būvniecības atkritumi tiek pāršķiroti atdalot inertus materiālus, kas tiek izmantoti inženiertehniskām vajadzībām poligona infrastruktūras uzturēšanai.

2.5 Speciālo atkritumu grupu apsaimniekošana

2.5.1 Savākto atkritumu apjomu un komersantu raksturojums

Nodaļā balstoties uz valsts statistikas pārskatā 3A-Atkritumi pieejamo informāciju⁸ apkopoti dati par dažādu ražošanas atkritumu plūsmu, videi kaitīgo preču, nolietotu transportlīdzekļu, u.c. plūsmu apsaimniekošanu Ziemeļkurzemes AAR. Apkopojumā iekļauti dati par to komersantu apsaimniekotajiem atkritumu apjomiem, kas nav sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēji reģiona pašvaldībām – proti, šajā apkopojumā, lai nedublētu datus ar nodaļā 2.3. sniegto informāciju nav iekļauti SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi", SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"", SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts", un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju SIA "Clean R" datiem apsaimniekoto atkritumu apjomiem.

Kopumā Ziemeļkurzemes AAR atskaites par dažādu atkritumu plūsmu savākšanu no atkritumu radītājiem ir snieguši 19 atkritumu apsaimniekošanas komersanti. Kopējais 2021. gadā savākto atkritumu apjoms ir 138,735 tūkstoši tonnu skat. tabulu (Tabula 2-5).

⁷ Poligonu apsaimniekotāju sniegtā informācija

⁸ <https://videscentrs.lv/gmc.lv/> Valsts statistisko pārskata "3-Atkritumi" publiskā pieeja

Tabula 2-5 Komersantu, kas veic speciālo atkritumu grupu apsaimniekošanu raksturojums⁹

Komersants	Darbības sfēra	Apsaimniekotais atkritumu apjoms t/gadā
SIA "Rīgas ūdens"	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņas	46 190
SIA "Venta FM"	Ražošanas atkritumi	16 989
SIA "Tolmets Tukums"	Nolietoti transportlīdzekļi	15 114
SIA "Eko Terra"	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņas	15 096
SIA "Konteineru serviss"	Citi (dažādas atkritumu plūsmas)	6 032
SIA "STALKERS K"	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	5 949
AS "BAO"	Bīstamie atkritumi	5 529
ZS "Dūkuļi"	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņas	5 256
SIA "Būvfirma INBUV"	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	5 006
SIA "Tukuma metāls LTD"	Nolietoti transportlīdzekļi	4 302
SIA "ERDE VS"	Nolietoti transportlīdzekļi	2 186
SIA "Venta Transports"	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	2 159
SIA "Dzintarjūra"	Bīstamie atkritumi	2 041
SIA "Galangal"	Dalīti vāktie sadzīves atkritumi pārstrādei	1 701
SIA "Retran"	Citi (dažādas atkritumu plūsmas)	1 456
SIA "Fero M"	Nolietoti transportlīdzekļi	1 099
SIA "Liktenis"	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	972
SIA "Skaus"	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	651
SIA "Autogarant"	Nolietoti transportlīdzekļi	196
KOPĀ		138 735

Lielākos darbības apjomus uzrāda SIA "RĪGAS ŪDENS", kas veic notekūdeņu attīrīšanu Jūrmalas valstspilsētas administratīvajā teritorijā, kam seko SIA "Venta FM", kas pārstrādā zivju izcelsmes pārtikas produktu ražošanas un apstrādes atkritumus, pieci uzņēmumi SIA "Tolmets tukums", SIA "Tukuma metāls LTD", SIA "Erde VS", SIA "Fero M", SIA "Autogarant" ir nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas uzņēmumi, kuru apsaimniekotais atkritumu apjoms veido 22,9 tūkst. tonnu gadā. Vel pieci uzņēmumi SIA "Stalkers K", SIA "Būvfirma INBUV", SIA "Venta Transports", SIA "Liktenis", SIA "Skaus" ir snieguši atskaites par būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu savākšanu, kuru atkritumu apjoms veido 14,7 tūkst. tonnu gadā.

2.5.2 Speciālo atkritumu grupu un sadzīves atkritumu pārstrāde un reģenerācija

Informācija par veiktajām sadzīves, speciālo atkritumu grupu un ražošanas atkritumu pārstrādes un reģenerācijas darbībām Ziemeļkurzemes AAR balstīta uz valsts statistikas pārskatā 3A – Atkritumi pieejamo informāciju.

Apkopojumā iekļauti tikai tādi dati, kas raksturo atkritumu galīgo pārstrādi, proti, darbības "Atkritumu šķīrošana" (Kods R12B), "Atkritumu īpašību mainīšana, lai ar tiem veiktu jebkuras darbības, kas apzīmētas ar kodu R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10 un R11" (kods R12) vai "Atkritumu uzglabāšana" netiek attiecinātas uz atkritumu galīgo pārstrādi. Apkopojumā arī tiek parādīts kods R10A, kas tika svītrots MK 2019. gada 10. decembra noteikumi Nr. 610 "Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 26. aprīļa noteikumos Nr. 319 "Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem"". Kopsavilkumu par komersantiem, kas veic atkritumu pārstrādes darbības, darbību klasifikāciju un pārstrādāto atkritumu apjomu raksturojumu skat. tabulā (Tabula 2-6).

⁹ <https://videscentrs.lv/gmc.lv/> Valsts statistisko pārskata "3-Atkritumi" publiskā pieeja

Tabula 2-6 Atkritumu pārstrāde Ziemeļkurzemes AAR, 2021. gads, tonnas¹⁰

Komersants	Atkritumu veids	Pārstrādes / reģenerācijas veids ¹¹	Tonnas gadā
SIA "Talce"	Augsne un akmeņi, kas neatbilst 170503 klasei	R10A	21829,00
SIA "Venta FM"	Citi šīs grupas atkritumi	R12A	16989,23
SIA "STALKERS K"	Būvniecības atkritumi	R12	9913,80
SIA "Eko Terra"	Ūdens attīrīšanas atkritumi	R3A	6567,05
SIA "Bio-Venta"	Pārtikas eļļa un tauki	R1	5521,30
ZS "Dūkuļi"	Sadzīves notekūdeņu attīrīšanas dūņas	R12A	5256,00
SIA "EKO TERRA"	Biogāzes ieguves iekārtu atlikumi pēc biogāzes iegūšanas	R3A	4733,69
AS "BAO"	Melnie metāli	R4	4403,02
SIA "Eco Baltia vide"	Plastmasa un gumija	R3	3926,66
SIA "Eko Terra"	Kurtuvju pelni	R3A	2536,01
SIA "Korkalns"	Dzīvnieku izkārnījumi, urīns un kūtsmēsli (arī ar salmiem), kā arī notekūdeņi	R10	2200,00
SIA "Palleteries"	Zāģskaidas, koksnes atgriezumī, sabojāta koksne un koksnes daļiņas, kuras neatbilst 030104 klasei	R1	2100,00
SIA "Retran"	Kurtuvju pelni	R10	1456,00
AS "Ventbunkers"	Eļļains ūdens no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	R5	562,30
AS "BAO"	No nederīgām iekārtām izņemti bīstamie komponenti	R5	555,62
SIA "Tolmets Kurzeme"	Nolietoti transportlīdzekļi	R12C	551,21
AS "Ventbunkers"	Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	R5	530,60
SIA "Metko"	Nolietoti transportlīdzekļi	R12C	485,98
SIA "Eko Terra"	Bioloģiski noārdāmi atkritumi	R3A	465,04
AS "BAO"	Stikls	R5	276,75
Citi			11665,54
Kopā			92611,00

2.6 Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras raksturojums

2.6.1 Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti

Saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas komersantu sniegto informāciju ZKAAR pašvaldībās sadzīves atkritumu dalītā vākšana tiek organizēta izmantojot divu konteineru sistēmu – viens konteiners kurā kopā tiek uzkrāta dalīti savākto sadzīves atkritumu vieglā frakcija (papīrs, kartons, plastmasa, metāls) un atsevišķs konteiners stiklam. Kopā reģiona teritorijā izvietoti 732 publiski pieejamie sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti (turpmāk SADSP), attiecīgi var aprēķināt, ka reģionā vidēji ir viens

¹⁰ <https://videscentrs.lv/gmc.lv/> Valsts statistisko pārskata "3-Atkritumi" publiskā pieeja

¹¹ Ministru kabineta noteikumi Nr.319 (Rīgā 2011.gada 26.aprīlī (prot. Nr.27 18.§)) "Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem" <https://likumi.lv/ta/id/229378-noteikumi-par-atkritumu-regeneracijas-un-apglabasanas-veidiem>

dalītās vākšanas punkts uz katrām ~ 268 iedzīvotājiem. Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu pieejamība pašvaldību griezumā 2022. gadā ir raksturota tabulā (Tabula 2-7).

Tabula 2-7 SADSP skaits un izvietojums ZKAAR teritorijā¹²

Pašvaldība	SADSP skaits kopā	Iedz. skaits uz vienu SADSP
Ventspils	96	345
Ventspils novads	28	383
Kuldīgas novads	65	341
Jūrmala	149	338
Talsu novads	170	209
Tukuma novads	224	197
KOPĀ	732	

Kopumā vērtējot SADSP infrastruktūras pieejamību, tā ir vairākkārt augstākā nekā valstī iepriekš¹³ noteiktās minimālās prasības (vismaz viens punkts uz 700 iedzīvotājiem valstspilsētās, uz 550 iedzīvotājiem novadu pilsētās un uz 450 iedzīvotājiem novadu pagastos). Plāna izstrādes brīdī atsevišķs regulējums, kas noteiktu minimālo dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamības līmeni valstī nav noteikts, attiecīgi, plānojot dalītās vākšanas sistēmas attīstību izvietojamo konteineru skaitu un izvietojuma vietas nosaka balstoties uz pašvaldību un atkritumu apsaimniekošanas komersantu veikto situācijas izvērtējumu. Jāatzīmē, ka papildus publiski pieejamajiem punktiem atkritumu apsaimniekošanas komersanti arvien plašāk sāk īstenot praksi, kad atsevišķi dalītās vākšanas konteineri tiek nodoti individuālai lietošanai klientiem.

2.6.2 Šķiroto atkritumu savākšanas laukumi

Dalīti savākto sadzīves atkritumu, speciālo atkritumu grupu, t.sk. videi kaitīgu preču atkritumu savākšanai reģiona teritorijā ir izvietoti 10 normatīvo aktu prasībām¹⁴ atbilstoši šķiroto atkritumu savākšanas laukumi (turpmāk ŠASL). Laukumos pieņemamo atkritumu veidi un laukumu izvietojums reģiona teritorijā ir raksturots tabulā (Tabula 2-8).

Tabula 2-8 ŠASL raksturojums un izvietojums ZKAAR teritorijā¹²

Operators	Adrese	Papīrs/ kartons	Plastmasa	Stikls	Metāls	Koksne	Tekstils	Liela izmēra atkritumi	Būvniecības atkritumi	Zaļie dārzeņi un parku atkritumi	Videi kaitīgas preces	Riepas	Stikla atkritumi	Metāla iepakojums
SIA "Atkritumu apsaimniekošana sabiedrība "Piejūra""	Jūrmala, Ventspils šoseja 61	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
SIA "Clean R"	Jūrmala, Ventspils šoseja 61	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+

¹² Atkritumu apsaimniekošanas komersantu sniegtā informācija

¹³ Ministru kabineta noteikumi Nr. 328 (Rīgā 2017. gada 13. jūnijā (prot. Nr. 30 33. §)) "Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem" (Zaudējuši spēku 11.04.2023.)

¹⁴ Ministru kabineta noteikumi Nr. 788 (Rīgā 2016. gada 13. decembrī (prot. Nr. 68 28. §)) "Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām" <https://likumi.lv/ta/id/287396-noteikumi-par-atkritumu-savaksanas-un-skirosanas-vietam>

Operators	Adrese	Papīrs/ kartons	Plastmasa	Stikls	Metāls	Koksne	Tekstils	Lielā izmēra atkritumi	Būvniecības atkritumi	Zaļie dārzeņi un parku atkritumi	Videi kaitīgas preces	Riepas	Stikla atkritumi	Metāla iepakojums
SIA "Atkritumu apsaimniekošana sabiedrība "Piejūra""	Talsu nov. poligons "Janvāri"	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
SIA "Atkritumu apsaimniekošana sabiedrība "Piejūra""	Talsu nov. Roja, "Šķirošanas-pārkraušanas stacija"	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
SIA "Atkritumu apsaimniekošana sabiedrība "Piejūra""	Tukuma nov. Tukums, Dienvidu iela 1, Tukums	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+
SIA "Atkritumu apsaimniekošana sabiedrība "Piejūra""	Tukuma nov. Kandava, Daigones iela 20	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi"	Kuldīgas nov., Kuldīga, Dārzniecības iela 9	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"	Ventspils, Jēkaba iela 47	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"	Ventspils, Siguldas iela 8a	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"	Ventspils nov. poligons "Pentulji"	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Visos laukumos ir nodrošināta normatīvajos aktos noteikto atkritumu plūsmu pieņemšana, divos ŠASL netiek nodrošināta būvniecības atkritumu pieņemšana. Raugoties no pakalpojuma pieejamības viedokļa un ŠASL izvietojums minimālā līmenī ir nodrošināts, tomēr plānojot sistēmas attīstību ir rekomendējama laukumu skaita palielināšana.

2.6.3 Sadržīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūrā

Saskaņā ar veiktā novērtējuma rezultātiem, ZKAAR šobrīd ārpus sadzīves atkritumu poligonu teritorijas tiek ekspluatētas piecas manuālās šķirošanas iekārtas, kas paredzētas sadzīves atkritumu sagatavošanai pārstrādei un reģenerācijai, t.sk. dalīti savākto sadzīves atkritumu, kas derīgi pārstrādei pāršķirošanai, sagatavošanai transportēšanai uz pārstrādes iekārtām un nešķirotu sadzīves atkritumu mehāniskai šķirošanai – sagatavošanai apglabāšanai.

Apkopojums par ārpus poligoniem izvietotajam sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtām sniegts sekojošajā tabulā (Tabula 2-9)

Operators	Adrese	Apraksts	Jauda
		pārvadei starp tehnoloģiskā procesa posmiem, ķīpu prese.	
PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"	Ventspils, Saules iela 124	Manuālā šķirošanas iekārta: tehnoloģiskais risinājums ietver sākotnēju dalīti savākto sadzīves atkritumu manuālo šķirošana un nederīgo piemaisījumu atšķirošana. Sagatavotais materiāls tiek sapresēts ķīpās prese. Iekārtas aprīkojumā ietilpst transportiera lentas šķirojamā materiāla pārvadei starp tehnoloģiskā procesa posmiem, ķīpu prese.	<650 t/gadā

2.6.4 Atkritumu pārkraušanas stacijas

Ziemeļkurzemes AAR ir izvietotas 4 atkritumu pārkraušanas stacijas, kuru ekspluatācijas mērķis ir samazināt specializētā atkritumu savākšanas transporta noslodzi atkritumu pārvadājumos uz sagatavošanu reģenerācijai, pārstrādei vai apglabāšanai reģionālajā poligonā. Visas pārkraušanas stacijas ir izvietotas bijušā Piejūras AAR teritorijā, t.sk.:

- Jūrmalas valstspilsētā, Ventspils šosejā 61
- Talsu novada Rojā,
- Tukuma novadā, Tukumā, Dienvidu ielā 1;
- Tukuma novadā, Kandavā, Daigones ielā 20.

Pārkraušanas stacijas apsaimnieko SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"", pārkraušanas stacijas tiek klasificētas kā poligona "Janvāri" infrastruktūras sastāvdaļa, attiecīgi, izmaksas, kas saistītas ar pārkraušanas staciju ekspluatāciju ir ietvertas SPRK apstiprinātajā sadzīves atkritumu apglabāšanas tarifā.

Atkritumu pārkraušanai no specializētā savākšanas transporta tiek izmantots vienkāršs risinājums – visās stacijās ir izbūvētas rampas zem kurām ir izvietoti lielizmēra hooklift sistēmas konteineri, specializētais savākšanas transportlīdzeklis uzbrauc uz rampas un izber savāktos atkritumus (galvenokārt nešķiroti sadzīves atkritumi) tieši lielizmēra konteinerā. Papildus presēšanas iekārtas, papresējošie konteineri vai līdzīgas iekārtas netiek izmantotas, jo maksimālā pieļaujamā krāvnese tiek sasniegta bez papildu presēšanas. Pēc konteineru piepildīšanas tie ar hooklift sistēmas kravas transportlīdzekļiem tiek izvesti uz poligonu "Janvāri".

2.6.5 Poligonu infrastruktūras raksturojums

ZKAAR sadzīves atkritumu poligonos "Janvāri" un "Pentuļi" izvietotā atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūra ir raksturota tabulās, skat. (Tabula 2-10; Tabula 2-11). Kopumā vērtējot poligonu infrastruktūra ir samērā labi attīstīta un atbilst apsaimniekoto atkritumu apjomam, tomēr jāatzīmē, ka pilnveidojot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un ņemot vērā aktuālās normatīvo aktu prasības šobrīd un plāna pārskata periodā, ir nepieciešama turpmāka poligonu attīstība. Sadzīves atkritumu poligonu infrastruktūras galvenie elementi ir:

- Iekārtas nešķirotu sadzīves atkritumu plūsmas sagatavošanai apglabāšanai – pārstrādei un reģenerācijai derīgu atkritumu plūsmu atdalīšanai;
- Dalīti savākto un mehāniski atšķiroto sadzīves atkritumu šķirošanas iekārtas atkritumu sagatavošanai nodošanai pārstrādei;
- Atkritumu pārstrādes iekārtas – bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšana vai anaerobā apstrāde;
- Atkritumu apglabāšanas krātuve pārstrādei un reģenerācijai nederīgo atkritumu apglabāšanai.

Tabula 2-10 Poligona "Janvāri" infrastruktūras raksturojums¹⁶

Infrastruktūras veids	Tehnoloģijas apraksts	Ekspluatācijas uzsākšanas gads, jauda
Iekārtas nešķirotu sadzīves atkritumu plūsmas sagatavošanai apglabāšanai	Mehāniskās šķirošanas iekārtas - Iekārtu tehnoloģija ir paredzēta nešķirotu sadzīves atkritumu plūsmas apstrādei – smalcināšanai, mehāniskai šķirošanai pa frakcijām balstoties uz atkritumu plūsmā esošu materiālu fiziskajām (izmērs, blīvums) īpašībām. Iekārtas nodrošina mehānisku melno metālu atdalīšanu. Iekārtas savietotas ar esošo manuālās šķirošanas līniju. Apstrādes rezultātā, no nešķiroto sadzīves atkritumu plūsmas tiek atdalīta bioloģiski noārdāmo atkritumu plūsma un pārstrādei nododamo atkritumu plūsma.	2015. gads, jauda <30 000 t/gadā
Dalīti savākto un mehāniski atšķiroto sadzīves atkritumu šķirošanas iekārtas	Ietver sākotnēju mehānisku pirmāpstrādi – melno metālu atdalīšanu ar magnetu un smalko piemaisījumu atsijāšanu ar kaskādes tipa sietu, kam seko dalīti savākto sadzīves atkritumu manuāla šķirošana un nederīgo piemaisījumu atšķirošana. Sagatavotais materiāls tiek sapresēts ķīpās ķīpu presē. Iekārtas aprīkojumā ietilpst transportiera lentas šķirojamā materiāla pārvadei starp tehnoloģiskā procesa posmiem, šķirošanas kabīne, kaskādes tipa siets, melno metālu atdalītājs, ķīpu prese.	2009. gads, jauda <9 000 t/gadā
Atkritumu pārstrādes iekārtas	Poligona teritorijā ir izvietots kompostēšanas laukums bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādei ar kompostēšanas metodi. BNA kompostēšanām tiek veikta statiskās kaudzēs veicot periodisku kompostējamā materiāla pārkraušanu ar traktortehniku, atsevišķs komposta stirpu apvērsejs nav pieejams. Kompostēšanas laukuma platība 5.0 tūkstoši m ² , asfaltbetona segums ar lietus ūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu.	2009. gads, jauda <6 000 t/gadā
Atkritumu apglabāšanas krātuve un saistītā infrastruktūra	Atkritumu apglabāšanas vajadzībām poligonā ir izbūvēta atkritumu apglabāšanas krātuve 3,7 ha platībā. Krātuve ir aprīkota ar infiltrāta savākšanas un attīrīšanas iekārtām, gāzes savākšanas sistēmu un utilizācijas iekārtu (lāpa, sadedzināšana bez enerģijas atgūšanas).	2009. gads, orientējošais atlikušais ekspluatācijas laiks ~2 gadi

Tabula 2-11 Poligona "Pentuli" infrastruktūras raksturojums¹⁷

Infrastruktūras veids	Tehnoloģijas apraksts	Ekspluatācijas uzsākšanas gads, jauda
Iekārtas nešķirotu sadzīves atkritumu plūsmas sagatavošanai apglabāšanai	Iekārta darbojas pēc preses principa, kur sadzīves atkritumus pakļaujot ļoti augstam mehāniskam spiedienam, organiskās frakcijas reaģē kā šķidrums un tiek izspiests caur urbumiem triecienplātnē, bet cietās un šķiedru frakcijas paliek kompresijas kamerā. Tādējādi tiek realizēta atkritumu šķirošanas pirmā fāze, kurā tiek atdalīta organiskā frakcija sašķidrinātā veidā, kas tālāk novadāma tālākai apstrādei – fermentēšanai. Cietā frakcija, kas pēc pirmāpstrādes satur ievērojamu īpatnējo organisku materiālu, tālāk tiek pakļauta mehāniskai šķirošanai, kuras gala produkti ir organisku materiālu un minerālvielu un metālu frakcijas.	2013. gads, jauda <20 000 t/gadā
Dalīti savākto un mehāniski atšķiroto	Šķirošanas iekārta sastāv no priekšapstrādes bloka, sijāšanas bloka, metāla un krāsaino metālu atdalīšanas blokiem, vieglās frakcijas atdalīšanas bloka un konveijera ar platformu mehāniskai materiāla	2018. gads, jauda <12 000 t/gadā

¹⁶ Poligona "Janvāri" pārstāvja sniegtā informācija

¹⁷ Poligona "Pentuli" pārstāvja sniegtā informācija

Infrastruktūras veids	Tehnoloģijas apraksts	Ekspluatācijas uzsākšanas gads, jauda
sadzīves atkritumu šķirošanas iekārtas	Šķirošanai. Iekārta nodrošina arī NAIK smalcināšanu un sagatavošanu nodošanai reģenerācijai. Iekārta galvenokārt tiek izmantota no nešķirotu sadzīves atkritumu plūsmas atdalītās atkritumu sausās frakcijas apstrādei.	
Atkritumu pārstrādes iekārtas	Poligona teritorijā ir izvietotas anaerobās fermentācijas iekārtas un kompostēšanas laukums anaerobās fermentācijas galaprodukta stabilizēšanai ar kompostēšanas metodi. BNA pārstrāde tiek veikta nešķirotu sadzīves atkritumu apstrādes rezultātā iegūto BNA šķidro frakciju novirzot fermentācijai bioreaktorā, kur anaerobos apstākļos notiek organiskās frakcijas noārdīšanās un biogāzes ražošana. Pēc anaerobās fāzes beigām pārstrādes galaprodukts tiek stabilizēts kompostēšanas laukumā (platība 1700m ²). Saražotā biogāze tiek savākta un novadīta reģenerācijai apkures katlā, kas nodrošina pārstrādes procesam nepieciešamo siltumenerģiju.	2013. gads, jauda <20 000 t/gadā
Atkritumu apglabāšanas krātuve un saistītā infrastruktūra	Atkritumu apglabāšanas vajadzībām poligonā ir izbūvēta atkritumu apglabāšanas krātuve 4,48 ha platībā. Krātuve ir aprīkota ar infiltrāta savākšanas un uzkrāšanas rezervuāriem, infiltrāts tiek izvests attīrīšanai uz Ventpils pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Gāzes savākšanas sistēmu atkritumu krātuvē nav izbūvēta, jo biogāzes savākšana un utilizācija tiek veikta BNA pārstrādes iekārtās.	2004. gads, orientējošais atlikušais ekspluatācijas laiks <10 gadi

3 Atkritumu apsaimniekošanas sektora stratēģiskie mērķi

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas mērķi ir noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu¹⁸ jeb "Atkritumu ietvardirektīvā". Direktīvā ir noteikta atkritumu apsaimniekošanas darbību hierarhija, kas prioritārā secībā ir sekojoša:

- a) atkritumu rašanās novēršana;
- b) atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai;
- c) atkritumu pārstrāde;
- d) atkritumu cita tipa reģenerācija, piemēram, enerģijas reģenerācija; un
- e) atkritumu apglabāšana.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021. – 2028. gadam noteiktie stratēģiskie virsmērķi, kas sasniedzami atkritumu apsaimniekošanas sektorā ir sekojoši¹⁹:

1. Mērķis (M1) Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;
2. Mērķis (M2) Nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, balstoties uz aprites ekonomikas pamatprincipiem un veicinot, ka resursi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā aprītē tautsaimniecībai noderīgā veidā;
3. Mērķis (M3) Nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, veicinot attiecīgu produktu politiku, bīstamo un videi kaitīgo vielu ierobežojumus un pilnveidojot patērētāju informētību;
4. Mērķis (M4) Nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

3.1 Reģionālā līmenī sasniedzamie mērķi

Papildus atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem un normatīvajos aktos noteiktajiem sasniedzamajiem rādītājiem ZKAAR tiek noteikt sekojoši mērķi un principi, kas ievērojami plāna īstenošanā, t.sk. pasākumi, kas vērsti uz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitātes un pieejamības uzlabošanu:

RM 1 – atkritumu apsaimniekošana tiek veikta ievērojot aprites ekonomikas principus, plānojot un īstenojot atkritumu apsaimniekošanas sektora pasākumus, tiek ievērota atkritumu apsaimniekošanas darbību hierarhija;

RM 2 - atkritumu radītāji ir nodrošināti ar kvalitatīvu, savlaicīgi sniegtu, vides aizsardzības prasībām atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, tiek nodrošināta pilna spektra pakalpojumu sniegšana – no atkritumu savākšanas un transportēšanas līdz reģenerācijas / pārstrādes darbību īstenošanai vai šo darbību organizēšanai;

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0098>

¹⁹ Ministru kabineta rīkojums Nr. 45 (Rīgā 2021. gada 22. janvārī (prot. Nr. 8 20. §)) Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>

RM 3 - atkritumu apsaimniekošanas sektora darbību reģionālā līmenī, kā arī sadarbību ar blakus esošajiem atkritumu apsaimniekošanas reģioniem centralizēti koordinē un kontrolē reģionālais atkritumu apsaimniekošanas centrs (turpmāk AARC). AARC uzņemas atbildību par atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķus sasniegšanu reģiona līmenī, šo saistību izpildei AARC tiek nodrošināts ar nepieciešamajiem resursiem, t.sk. reģiona līmenī saistošu lēmumu pieņemšanas tiesībām;

RM 4 - īstenojot reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu, tiek sniegts maksimāls ieguldījums Eiropas Savienības noteikto mērķu attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības efektivitāti un kvalitāti sasniegšanā, tiek īstenoti valsts, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu;

RM 5 - tiek veicināta atkritumu radītāju un citu iesaistīto pušu vides apziņas paaugstināšana un izpratnes veidošana par atkritumu apsaimniekošanas radīto ietekmi uz vidi un šīs ietekmes samazināšanas iespējām;

RM 6 - atkritumu apsaimniekošanas sektorā iesaistītie pakalpojuma sniedzēji strādā izmantojot ilgtspējīgus risinājumus un labākās pieejamās tehnoloģijas visos atkritumu apsaimniekošanas posmos;

RM 7 – tiek nodrošināta informācijas apkopošana, uzskaitē un aprīte starp iesaistītajām pusēm, t.sk. uzraugošajām un kontrolējošajām institūcijām.

3.2 Sasniedzamie kvalitatīvie rādītāji

Noteiktie sasniedzamie kvantitatīvie un kvalitatīvie rādītāji atkritumos esošu pārstrādei derīgu materiālu pārstrādes apjomiem un dalītajai vākšanai, speciālo atkritumu grupu apsaimniekošanai, kā arī ierobežojumi attiecībā uz atkritumu apglabāšanu ir sekojoši:

- a) nodrošināt, ka līdz 2023. gada 31. decembrim bioloģiskie atkritumi ir vai nu atdalīti un pārstrādāti rašanās vietā, vai savākti dalīti un nav sajaukti ar citiem atkritumu veidiem²⁰;
- b) līdz 2025. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 55 % pēc masas²¹;
- c) līdz 2030. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 60 % pēc masas¹¹;
- d) līdz 2035. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 65 % pēc masas¹¹;
- e) izveidot dalītas savākšanas sistēmas vismaz papīram, metālam, plastmasai un stiklam un līdz 2023. gada 1. janvārim – tekstilmateriāliem¹¹
- f) no 2020. gada, vismaz 70 % pēc svara nebīstamo būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumi, sagatavoti atkārtotai izmantošanai, pārstrādei un citai materiāla reģenerācijai, tostarp aizbēršanai¹¹;

²⁰ Ministru kabineta noteikumi Nr. 712 (Rīgā 2021. gada 26. oktobrī (prot. Nr. 72 23. §)) "Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi" <https://likumi.lv/ta/id/327220-atkritumu-dalitas-savaksanas-sagatavosanas-atkartotai-izmantosanaiparstrades-un-materialu-regeneracijas-noteikumi>

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/851/ES, ar ko groza Direktīvu 2008/98 par atkritumiem <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0851>

- g) līdz 2025.gada 1. janvārim izveidota dalītas savākšanas sistēma sadzīves bīstamajiem atkritumiem¹¹;
- h) nodrošināt, ka līdz 2035. gadam poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10 % no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks²².
- i) Nodrošina, ka ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim pārstrādā mazākais 65 svara % no visa izlietotā iepakojuma, mērķrādītāji atsevišķām materiālu plūsmām²³:
 - i. plastmasa - 50 %;
 - ii. koksne – 25%;
 - iii. melnie metāli - 70 %;
 - iv. alumīnijs - 50 %;
 - v. stikls - 70 %;
 - vi. papīrs un kartons - 75 %;
- j) Nodrošina, ka ne vēlāk kā līdz 2030. gada 31. decembrim pārstrādā mazākais 70 svara % no visa izlietotā iepakojuma, mērķrādītāji atsevišķām materiālu plūsmām¹³:
 - i. plastmasa - 55%;
 - ii. koksne – 30%;
 - iii. melnie metāli - 80 %;
 - iv. alumīnijs - 60 %;
 - v. stikls - 75 %;
 - vi. papīrs un kartons - 85 %.
- k) Nodrošina ka no 2021.gada 14.augusta ir palielināts EEIA atkritumu savākšanas apjoms līdz 65 % no to EEI vidējā svara, kuras ir laistas Latvijas tirgū trīs iepriekšējos gados²⁴.

3.3 Pāreja uz aprites ekonomiku un industriālā simbioze

Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam ir noteikti šādi galvenie rīcības virzieni un pasākumi aprites ekonomikas ieviešanai (turpmāk – Rīcības plāns) ²⁵ :

- 1) Pāreja no atkritumu apsaimniekošanas uz resursu apsaimniekošanu;
- 2) Resursu produktivitātes uzlabošana visās tautsaimniecības nozarēs, veicinot pētniecības un inovācijas attīstību;
- 3) Priekšnoteikumu veidošana preču otrreizējai izmantošanai;
- 4) Pārejas no preču pirkšanas uz pakalpojumiem veicināšana;
- 5) Materiālu, procesu un atkritumu pārvaldības uzlabošana prioritārajās nozarēs;
- 6) Pašvaldību lomas stiprināšana aprites ekonomikas principu ieviešanā;
- 7) Sabiedrības iesaiste, informēšana un izglītošana. ²⁶

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/850/ES, ar ko groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:32018L0850>

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/852/ES, ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0852>

²⁴ Padomes 2012. gada 4.jūlija Direktīva 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012L0019&from=LV>

^{25 26} Ministru kabineta 2020. gada 4. septembra rīkojums Nr. 489 "Par Rīcības plānu pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam". <https://likumi.lv/ta/id/317168>

Kā primārie pasākumi Rīcības plānā, kas vērsti uz atkritumu apsaimniekošanu ir noteikti sekojoši pasākumi:

- a) Atkritumu un materiālu plūsmas uzskaites uzlabošana komersantu, pašvaldību un valsts līmenī, statistikas izmantošana informētas politikas veidošanā;
- b) Tekstila atkritumu apjoma samazināšana, uzskaites izveide un otrreizējās izmantošanas un aprites veicināšana;
- c) Mēbeļu atkritumu apjoma samazināšana, uzskaites izveide un otrreizējās izmantošanas un aprites veicināšana.

Sekundārie pasākumi, kas uz sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tiešajām funkcijām ir attiecināmi pastarpināti:

- a) Pārtikas uzskaites sistēmas izveide un attīstība organizāciju/komersantu, pašvaldību un nacionālajā līmenī;
- b) Otrreizējo materiālu tirgus attīstība;
- c) Atbalsts labošanas sektora attīstībai.

Industriālā simbioze (turpmāk - IS) ir rūpniecības uzņēmuma blakusproduktu pārdošana vai nodošana tālāk citiem ražošanas uzņēmumiem, lai tie tiktu tālāk izmantoti par izejmateriālu citu produktu ražošanā vai enerģijas atgūšanā.²⁷

IS var raksturot kā sadarbību starp vairākām dažādām, bieži vien ģeogrāfiski tuvu novietotām biznesa vienībām, t.i., uzņēmumiem un rūpnīcām, kas atrodas cieši kopā klasteros vai industriālajos parkos un apmainās ar resursiem (piemēram, materiāliem, enerģiju, ūdeni un blakusproduktiem), kurus var izmantot kā produktu vai izejvielu aizstājējus, kas citādi tiktu ievesti no citurienes vai tālāk izmantošanas iespēju trūkuma dēļ apstrādāti kā atkritumi. Resursu koplietošana starp rūpniecības objektiem samazina piesārņojumu un novirza atkritumus no poligoniem.

Galvenie industriālās simbiozes izaicinājumi ir saistīti ar:

- a) izpratnes trūkumu par IS nozīmi mūsdienu ekonomikā un aprites ekonomikas pilnveidē.
- b) simbiozes koordinators trūkums, kas veicina zināšanu un informācijas apmaiņu starp uzņēmumiem par to ražošanas procesu blakusproduktiem un to tālāk izmantošanas iespējām un ekonomiskajiem labumiem;
- c) informācijas trūkums par iespējamajiem ieguvumiem.²⁸

Izpratne par IS tirgus potenciālu var būt ļoti vērtīga, lai motivētu politikas veidotājus meklēt veidus, kā atbalstīt tās attīstību, un uzņēmumiem sīkāk izpētīt iespējas, ko tā var sniegt. Šobrīd lielai daļai Latvijas uzņēmumu nav pieredzes un zināšanu par resursu otrreizējo izmantošanu.

IS ir darbošanās kopā, lai radītu finanšu resursu ekonomiju un patēriņa samazināšanu, kā arī maksimāli palielinātu produkcijas daudzumu, ko var iegūt no rīcībā esošajiem resursiem. Simbiozei ir daudz ekonomisku un vides ieguvumu. Pirmkārt, sniedz iespējas esošajiem uzņēmumiem - gan privātajiem, gan valsts - palielināt savu rentabilitāti un konkurētspēju, samazinot resursu izmaksas. Otrkārt, sniedz būtisku labumu videi, samazinot pieprasījumu pēc sākotnējiem izejmateriāliem un samazinot radīto atkritumu apjomu, vienlaikus rodot arī jaunas uzņēmējdarbības iespējas un darbavietas no atlikumiem

²⁷ Ministru kabineta 2020. gada 4. septembra rīkojums Nr. 489 "Par Rīcības plānu pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam"

²⁸ CLEANTECH, Industriālās simbiozes platforma. Ietvara dokuments. 2022.g. – 3. lpp.

un blakusproduktiem. Tas ne tikai pozitīvi ietekmē nozares ieņēmumus, bet arī paver iespējas uz pilsētu un reģionu pāreju uz ilgtspējīgāku un videi draudzīgāku rūpniecības praksi.

MK 2020. gada 4. septembra rīkojumā Nr. 489 "Par Rīcības plānu pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam" viens no pasākumiem ir industriālās simbiozes veicināšana, īpaši reģionālajā līmenī, kura rezultāta tiks ieviests reģionālās simbiozes modelis.

Kā viens no simbiozes ieviešanas veidiem reģionā būs projekta "Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes rūpnīcas poligonā "Janvāri" īstenošana. Rūpnīcā plānots pārstrādāt bioloģiski noārdāmos atkritumus, kas atšķiroti no sadzīves atkritumiem, gan arī dalīti vāktiem pārtikas atkritumiem. Pārstrādes procesā tiks iegūts komposts, kā arī tiks iegūta biogāze, ko paredzēts izmantot siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai. Tāpat īstenojot projektu "No atkritumiem iegūt kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūve Ventpils pilsētā" tiks nodrošināta iespēja pārstrādei nederīgus atkritumus izmantot kā energoresursu siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai. Gan saražotā siltumenerģija, gan elektroenerģija tiks nodota patērētājiem Ventpils pilsētā. Reģenerācijas rezultātā radušos izdedžus, atbilstoši Eiropas valstīs īstenotajai praksei, iespējams izmantot kā izejvielu būvniecībā un būvmateriālu ražošanā, pēc iekārtas darbības uzsākšanas rekomendējams izskatīt šāda risinājuma ieviešanas iespējas arī Ziemeļkurzemes AAR.

4 Atkritumu ražošanas prognoze un sasniedzamie kvantitatīvie rādītāji

4.1 Prognozes sagatavošanā lietotie pieņēmumi

Atkritumu ražošanas prognoze Ziemeļkurzemes AAR laika periodam no 2023.-2027. gadam sagatavota balstoties SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"", SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts", SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi" un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju SIA "Clean R" datiem par faktiskajiem apsaimniekoto atkritumu apjomiem 2021., 2022. gadā un pieņēmumiem par atkritumu ražošanas apjomu attīstības tendencēm plāna pārskata periodā, t.sk. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā ietvertu novērtējumu. Prognozes sagatavošanā un plānotajās atkritumu apsaimniekošanas darbībās tiek pieņemts, ka radītais atkritumu apjoms ir vienlīdzīgs ar savāktu atkritumu apjomu – t.i. tiek pieņemts, ka visi radītie sadzīves atkritumi tiek savākti un nogādāti sadzīves atkritumu poligonos vai atkritumu pārstrādes reģenerācijas vietās. Prognozē ir ietvertas visas uz sadzīves atkritumiem attiecināmās atkritumu plūsmas, t.sk. nešķiroti sadzīves atkritumi, dalīti savāktie sadzīves atkritumu veidi, liela izmēra atkritumi, bioloģiski noārdāmi atkritumi, izlietotais iepakojums, t.sk. iepakojums, kas tiek apsaimniekots depozīta sistēmas ietvaros.

Vispārējā pieeja atkritumu ražošanas prognožu sagatavošanā balstās uz pieņēmumu, ka ekonomiskā attīstība un labklājības līmeņa paaugstināšanās veicina radīto atkritumu apjomu pieaugumu, kā arī summāri radītais atkritumu apjoms ir atkarīgs no demogrāfijas tendencēm.

Attiecībā uz reģiona demogrāfiskajiem rādītājiem "Jūrmalas attīstība stratēģija 2010.-2030. gadam"²⁹ iekļautā demogrāfiskā prognoze prognozē, ka iedzīvotāju skaits pieaugs vidēji par 2.65% gadā, savukārt Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības"³⁰ prognozētā demogrāfisko rādītāju dinamika, kas laika periodā līdz 2030. gadam neparedz iedzīvotāju skaita izmaiņas, t.i. tiek pieņemts, ka iedzīvotāju skaits saglabāsies pašreizējā līmenī. "Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022. - 2040. gadam"³¹, "Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2042. gadam"³², "Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2046. gadam"³³ demogrāfiskās attīstības tendences stratēģiskās plānošanas dokumentos prognozē negatīvu iedzīvotāja skaita dinamiku.

Ja tiek izpildīti pašvaldību plānotie demogrāfiskie pasākumi un iedzīvotāju skaits reģionā pārskata periodā palielināsies par 1,29%, savukārt SIA "Jāņa sēta" iekļautā demogrāfiskā prognoze pārskata periodā ir ar negatīvu iedzīvotāja skaita dinamiku iedzīvotāju skaits reģionā pārskata periodā samazināsies par 4,2%.

Lai aprēķinātu iedzīvotāju skaita izmaiņas Ziemeļkurzemes AAR tika rēķināts vidējais iedzīvotāju skaits starp pašvaldību stratēģiskās plānošanas dokumentos un SIA "Jāņa sēta" prognozēto iedzīvotāju skaitu.

Kopumā var secināt, ka iedzīvotāju skaits reģionā samazināsies par 1.43%, kas nav būtisks faktors, kas varētu atstāt ietekmi uz radītajiem atkritumu apjomiem reģionā, tādā apjomā, kas liek korigēt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas jaudas un izmantotos risinājumus.

²⁹ "Jūrmalas attīstība stratēģija 2010.-2030. gadam, 1. redakcija", 1. pielikums

³⁰ "Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības Kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam gala redakcija, Ventspils, 2022"

³¹ "Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022. - 2040. gadam", 2022. gads

³² "Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2042. gadam", Tukums, 2022

³³ "Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2046. gadam", Kuldīga 2021. gads (1. redakcija)

Aprēķinu rezultātus par iedzīvotāju skaita izmaiņām Ziemeļkurzemes AAR plāna pārskata periodā skat. tabulu (

Tabula 4-1).

Tabula 4-1 Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ziemeļkurzemes AAR 2022.-2027. gads

Pašvaldība	2023	2024	2025	2026	2027
Ventspils	32 794	32 533	32 276	32 023	31 775
Ventspils nov.	10 593	10 515	10 439	10 364	10 290
Kuldīgas nov.	22 648	22 353	22 063	21 777	21 494
Jūrmala	51 294	52 045	52 815	53 603	54 411
Talsu novads	34 751	34 313	33 882	33 457	33 038
Tukuma novads	43 455	43 015	42 580	42 150	41 725
Kopā	195 534	194 775	194 055	193 374	192 732

Vērtējot iespējamās radīto sadzīves atkritumu apjomu izmaiņu tendences Latvijā balstoties pēdējo gadu datiem³⁴ jāsecina, ka radīto sadzīves atkritumu apjoms ir svārstīgs, nav vērojamas ne stabilas pieauguma, ne samazinājuma tendences skat. tabulu (Tabula 4-2).

Tabula 4-2 Radītā sadzīves atkritumu apjoma izmaiņas Latvijā 2017.-2021. gads³³

Indikators	2017	2018	2019	2020	2021
Iedzīvotāju skaits gada sākumā	1 950 116	1 934 379	1 919 968	1 907 675	1 893 223
Radītais sadzīves atkritumu apjoms tonnas	850 677	785 074	840 942	908 961	869 285
t./iedz./gadā	0,44	0,41	0,44	0,48	0,46

Kopumā, no gada uz gadu ir vērojamas svārstības vidēji 4-5% robežās. 2020. un 2021. gada datu interpretācijā nenoteiktību ievieš arī COVID -19 pandēmijas ietekme, savukārt vērtējot 2022. gada un turpmākās attīstības tendences jāņem vērā kara Ukrainā izraisītā ietekme uz globālo ekonomiku, mājsaimniecību labklājību un attiecīgi radīto sadzīves atkritumu apjomu.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021-2028. gadam³⁵ sadzīves atkritumu ražošanas prognozē ir paredzēta pastāvīga pieauguma tendence – vidēji 2% gadā. Neskatoties uz šā brīža notikumiem pasaulē, LR Finanšu ministrijas sagatavotās makroekonomiskās prognozes³⁶ Latvijai laika posmam līdz 2025. gadam paredz pozitīvu IKP dinamiku visā periodā.

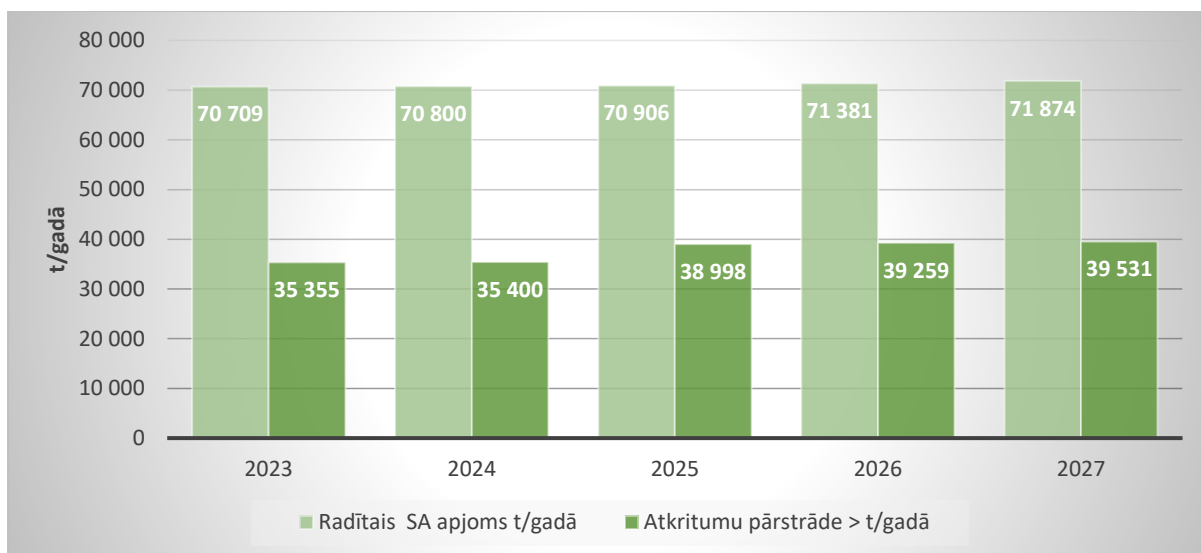
4.2 Atkritumu ražošanas prognoze

Izvērtējot šos aspektus un vienlaicīgi ņemot vērā vēsturiskos datus par radītajiem atkritumu apjomiem Latvijā, atkritumu ražošanas prognozē tiks ierēķināts piesardzīgs radīto sadzīves atkritumu pieauguma temps 0,5% gadā laika periodā 2023.-2024.gads un 1% gadā, laika periodā no 2025.-2027.gadam. Iedzīvotāju skaits prognozē pārskata periodā saglabās nelielu samazinājuma tendenci. Bāzes gads prognozes sagatavošanā – 2022. gada dati par apsaimniekoto sadzīves atkritumu apjomu reģionā. Sadzīves atkritumu ražošanas prognozi Ziemeļkurzemes AAR, laika periodam no 2023.-2027. gadam, kā arī sasniedzamo atkritumu pārstrādes un reģenerācijas rādītāju skat. attēlu (Attēls 4-1).

³⁴ Valsts statistikas pārskata "Nr.3-Atkritumi – pārskats par atkritumiem" datu apkopojumi 2017-2021. gads, Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

³⁵ Ministru kabineta rīkojums Nr. 45 (Rīgā 2021. gada 22. janvārī (prot. Nr. 8 20. §)) Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam

³⁶ Makroekonomisko rādītāju prognozes 2022.-2025.gadam, LR Finanšu ministrija, augusts, 2022.

Attēls 4-1 Sadzīves atkritumu ražošanas prognoze Ziemeļkurzemes AAR 2023.-2027.gads, tonnas

Aprēķinu rezultāti liecina, ka pie dotajiem pieņēmumiem Ziemeļkurzemes AAR radītais sadzīves atkritumu apjoms salīdzinot ar bāzes gadu (2022.gads) palielinās par 1,5 tūkst. tonnu, jeb 2,2%. (2027. gadā), Plāna pārskata periodā minimālais sadzīves atkritumu pārstrādes un atkārtotas izmantošanas apjoms ir jānodrošina no vismaz no 35,4 tūkst. tonnu 2023.gadā, līdz 39,5 tūkst. tonnu 2027. gadā. Jāņem vērā, ka no 2025. gada sadzīves atkritumu minimālais pārstrādes īpatsvars ir 55% no radītā sadzīves atkritumu apjoma. Aprēķinu rezultātus skat. tabulu (Tabula 4-3).

Tabula 4-3 Radītais sadzīves atkritumu apjoms un sasniežamie pārstrādes rādītāji

Indikators	2023	2024	2025	2026	2027
Atkritumu apjoma izmaiņas %	0,5%	0,5%	1,0%	1,0%	1,0%
Radītais apjoms t/gadā	70709	70800	70906	71381	71874
Atkritumu pārstrāde ≥ t/gadā	35 355	35 400	38 998	39 259	39 531

4.3 Pārstrādes mērķu sasniegšana

Risinājumi, kas vērsti uz reģionā noteikto sadzīves atkritumu pārstrādes un atkārtotas izmantošanas mērķu sasniegšanu, ir bioloģisko atkritumu pārstrāde, t.sk. mājkompostēšana, sadzīves atkritumu dalītā vākšana, izlietotā iepakojuma atkritumu apsaimniekošana depozīta sistēmā, pārstrādei derīgu atkritumu atšķīrošana no nešķīroto sadzīves atkritumu plūsmas un preču sagatavošanas atkārtotai izmantošanai sistēmas ieviešana. Balstoties uz līdzšinējās pieredzes analīzes un prognozējamām sistēmas attīstības tendencēm, tiek pieņemts, ka lielāko ieguldījumu pārstrādes apjomu sasniegšanā sniegs bioloģisko atkritumu pārstrāde, kam seko sadzīves atkritumu dalītā vākšana, depozīta sistēmas darbība, nešķīrotu sadzīves atkritumu sagatavošanas apglabāšanai laikā atgūtie materiāli. Prognozējami vismazāko ieguldījumu varētu sniegt preču atkārtotas izmantošanas sistēma, kas faktiski būs jauns atkritumu apsaimniekošanas sistēmas elements.

Jāatzīmē, ka pārstrādes un atkārtotas izmantošanas mērķos ir ieskaitāms tikai tas atkritumu apjoms, kas tiek nodots materiālu pārstrādei vai atkārtoti izmantots, tas attiecas arī uz dalīti savāktajiem sadzīves atkritumiem – dalīti savāktu sadzīves atkritumu daudzums, kas nav izmantojams pārstrādei un tiek nodots reģenerācijai vai apglabāšanai, pārstrādes un reģenerācijas mērķos nevar tikt ieskaitīts.

Prognozējamie sadzīves atkritumu pārstrādes un atkārtotas izmantošanas mērķu sasniegšanas rādītāji un pieņēmumi šo rādītāju noteikšanai atkritumu plūsmām un apsaimniekošanas sistēmām:

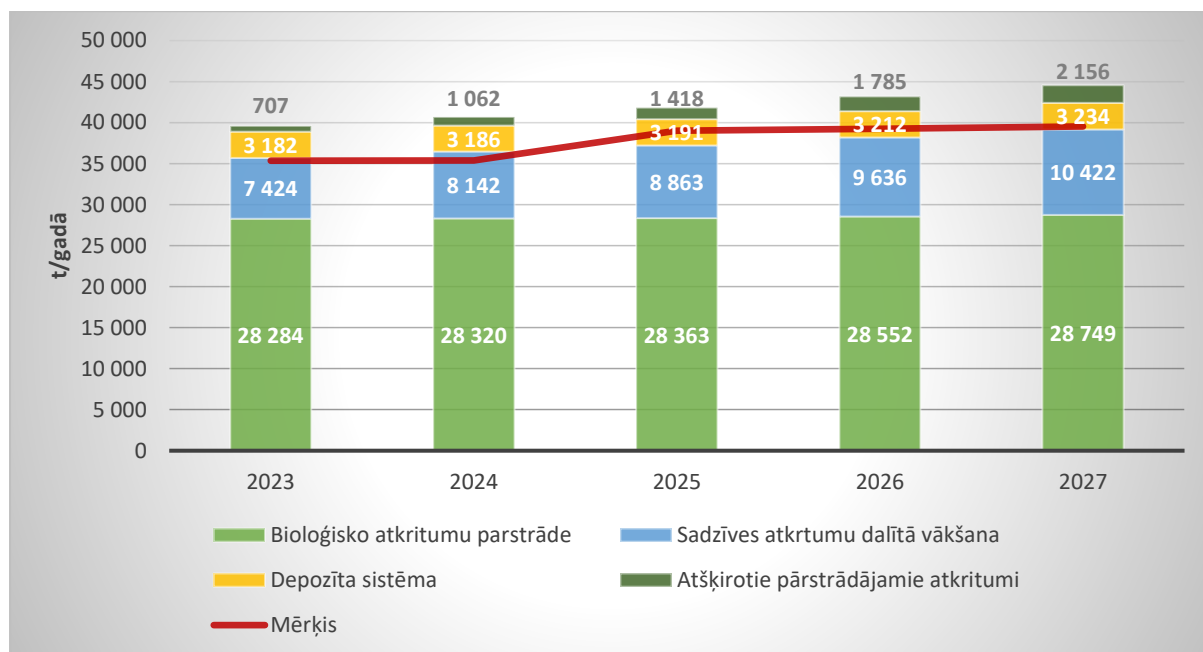
- a) Bioloģiskie atkritumi – bioloģisko atkritumu pārstrādi nodrošinās poligonā “Janvāri” izbūvētās bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārtas, pilnveidojamās bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārtas poligonā “Pentuli” kā arī bioloģisko atkritumu mājkompostēšanas sistēmas attīstība, dārzu un parku atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošana. Ieguldījumu bioloģisko atkritumu pārstrādes rezultātā iegūto galaproduktu kvalitātes paaugstināšanā un attiecīgi, izmantošanas iespēju paplašināšanā sniegs bioloģisko atkritumu dalītā vākšana. Summāri reģiona ietvaros pārstrādei nodotais bioloģisko atkritumu apjoms, neietverot, tādus atkritumus, kas bioloģisko atkritumu pēcstrādē tiek atdalīti un nodoti apglabāšanai, tiek lēsts ap 40% no kopējā reģionā radītā sadzīves atkritumu apjoma.
- b) Sadzīves atkritumu dalītā vākšana – sadzīves atkritumu dalītās vākšanas sistēmā ietvertās atkritumu plūsmas ir papīra, plastmasas, stikla, metāla izlietotais iepakojums un citi šo materiālu veidu dalīti savāktie atkritumi, uz sadzīves atkritumu dalīto vākšanu ir attiecināmi arī mājāsaimniecību tekstila atkritumi un videi kaitīgās preces (bioloģisko atkritumu dalītā vākšana šeit netiek ietverta, jo ir izdalīta kā atsevišķa kategorija). Vērtējot sadzīves atkritumu dalītās vākšanas apjomus un ietekmi uz pārstrādes un atkārtotas izmantošanas mērķu sasniegšanu jāatzīmē, ka 2022. gadā dalīti savāktais apjoms kopā reģionā bija ~ 9,5% no kopējā savāktā sadzīves atkritumu apjoma. Prognozējot dalītās vākšanas apjomu izmaiņas, nākamajos gados tiek prognozēts, ka paplašinot dalītās vākšanas infrastruktūru un veicot sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus, pārstrādei nodoto dalīti savākto atkritumu apjoms varētu pieaugt par ~ 1% gadā, tādejādi 2027. gadā kopējā pārstrādāto sadzīves atkritumu īpatsvarā sasniedzot līdz ~15%.
- c) Izlietotā iepakojuma depozīta sistēma – depozīta sistēma darbību uzsāka 2022. gadā, dažādu iepakojuma veidu apjoms, kas tika savākts Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā ir lēšams ap 2,46 tūkstoši tonnu gadā, jeb aptuveni 3,5% no kopējā sadzīves atkritumu apjoma. Tā kā 2022. gadā depozīta sistēma nedarbojās pilnu gadu un aprītē bija arī tāds iepakojums uz kuru neattiecas depozīta sistēmas nosacījumi, kā arī no 2023. gada sistēmā ir iekļautas atsevišķas jaunas iepakojuma kategorijas, tiek pieņemts, ka plāna pārskata periodā pārstrādei un atkārtotai izmantošanai nodotais depozīta sistēmā apsaimniekotais iepakojums var sasniegt līdz 4,5% no kopējā sadzīves atkritumu apjoma.
- d) No nešķirotiem sadzīves atkritumiem atgūtie materiāli – nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošanas apglabāšanai procesā no apglabājamo atkritumu plūsmas tiek atdalīti bioloģiskie atkritumi, atkritumi, kas izmantojami no atkritumiem iegūta kurināmā ražošanā, kā arī neliels daudzums tādu atkritumu, ko iespējams nodot pārstrādei. Kopējā apjomā šis daudzums veido nelielu īpatsvaru, kas šobrīd nepārsniedz 1,0% no kopējā sadzīves atkritumu daudzuma, tomēr attīstot atkritumu sagatavošanas apglabāšanai tehnoloģiskās iekārtas tiek prognozēts, ka atgūto pārstrādājamo atkritumu daudzums plāna pārskata periodā var palielināties par 0,5% gadā, pārskata perioda beigās sasniedzot aptuveni 3% no kopējā sadzīves atkritumu apjoma.
- e) Preču atkārtotas izmantošanas sistēma – lietotu preču savākšana, labošana un atkārtota izmantošana ir jauna plānota atkritumu apsaimniekošanas prakse reģionā. Plāna pārskata periodā paredzēta šādu aktivitāšu īstenošana, ieviešot arī preču labošanas funkciju. Jāatzīmē, ka šīs aktivitātes īstenošanas rezultātā netiek plānots tāds kvantitatīvais ieguldījums atkārtotas izmantošanas un pārstrādes mērķu sasniegšanā, kas atstātu iespaidu uz noteikto mērķrādītāju sasniegšanu, tomēr šīs aktivitātes īstenošana ir būtiska, raugoties no atkritumu hierarhijas un aprites ekonomikas principu ieviešanas viedokļa un kalpos par pamatu sistēmas plašākai attīstībai un darbības apjomu palielināšanai nākotnē. Plāna pārskata periodā tiek prognozēts, ka maksimālais atkārtotai izmantošanai nodoto preču apjoms nepārsniegs dažus desmitus tonnu gadā.

Kopsavilkums par atkritumu plūsmu un atsevišķu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu ieguldījumu pārstrādes mērķu sasniegšanā atspoguļots tabulā, skat. tabulu (Tabula 4-4).

Tabula 4-4 Sasniedzamie pārstrādes rādītāji plāna pārskata periodā, tonnas gadā

Apsaimniekošanas sistēma	2023	2024	2025	2026	2027
Bioloģisko atkritumu pārstrāde	28 143	28 284	28 320	28 363	28 552
Sadzīves atkritumu dalītā vākšana	6 684	7 424	8 142	8 863	9 636
Depozīta sistēma	2 463	3 182	3 186	3 191	3 212
Atšķīrotie pārstrādājamie atkritumi	704	707	1 062	1 418	1 785
Kopā	37 993	39 597	40 710	41 835	43 185

Balstoties uz līdzšinējās pieredzes analīzi un ievērtējot plāna pārskata periodā īstenoto pasākumu ieguldījumu, aprēķinu rezultāti pie dotajiem pieņēmumiem liecina, ka sadzīves atkritumu pārstrādes un atkārtotas izmantošanas mērķi reģionā var tikt sasniegti un pat pārsniegti par vidēji 11 procentpunktiem, skat. attēlu (Attēls 4-2), tomēr jāņem vērā, ka šīs prognozes var īstenoties tikai pie nosacījuma, ja tiek veikta bioloģisko atkritumu pārstrāde, kas nodrošina tautsaimniecībā izmantojama galaprodukta ražošanu, kā arī būtiski tiek palielināti pārstrādājamo sadzīves atkritumu dalītās vākšanas apjomi.

Attēls 4-2 Pārstrādes un atkārtotas izmantošanas mērķus sasniegšana 2023.-2027. gads

5 Priekšlikumi par plānā ietveramajiem pasākumiem

5.1 Rekomendācijas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanai

Nodaļā apkopotas rekomendācijas pasākumiem, kas īstenojami atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķu sasniegšanai un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitātes / pieejamības uzlabošanai, skat. tabulu (Tabula 5-1). Tabulā apkopota informācija gan par infrastruktūras attīstības, gan īstenojamajiem organizatoriskajiem pasākumiem.

Tabula 5-1 ZKAAR rekomendētie pasākumi

Nr.p.k.	Funkcionālais posms	Rekomendētie pasākumi
1.	Dalīti savākto sadzīves atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras paplašināšana – sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti	Dalītās vākšanas intensitāti pamatā ietekmē divi faktori – sabiedrības vides apziņa, informācijas pieejamība par atkritumu šķirošanas iespējām un sistēmas lietošanas ērtums (infrastruktūras/ pakalpojuma pieejamība). Attiecībā uz pakalpojuma pieejamību plānā tiek rekomendēts iekļaut sekojošus pasākumus: a) dalītās vākšanas konteineru nodrošināšanā orientēties uz principu, kur konteineri tiek nodrošināti vadoties no radītā atkritumu apjoma, proti, ieviest principu, ka pie noteikta saražotā atkritumu apjoma sasniegšanas dalītās vākšanas konteineru novietošana attiecīgajā adresē ir obligāta; b) maksimāli izmantot visus pieejamos dalītās vākšanas risinājumus, t.sk. savākšanas maršrutus (bezkonteineru sistēma), savākšana šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, regulāras dalīti savākto sadzīves atkritumu savākšanas akcijas un “ bonusu” sistēmas izveide; c) nodrošināt dalītās vākšanas punktus visos pagastu centros un blīvāk apdzīvotās vietās; d) izskatīt iespēju konteinerus marķēt ar QR kodu, kuru izmantojot, viegli piekļūt papildu informācijai un ziņot par problēmu.
2.	Dalīti savākto sadzīves atkritumu un speciālo atkritumu grupu dalītās vākšanas infrastruktūras paplašināšana – šķirotu atkritumu savākšanas laukumi	Šķirotu atkritumu savākšanas laukumu nodrošināto pakalpojumu paplašināšanā jāvadās no principa, ka laukumā ir jāpieņem tādi atkritumu veidi, kuru regulāra savākšana no atkritumu radītājiem nav pamatota dēļ relatīvi nelielajiem radītājiem apjomiem, bet kuri tajā pašā laikā ir jānodala no citām atkritumu plūsmām to īpašību dēļ vai arī nolūkā veicināt to pārstrādi un atkārtotu izmantošanu. Rekomendētie pasākumi: a) laukumos pieņemamo atkritumu veidu saraksta paplašināšana, iekļaujot kā minimums, bioloģiskos atkritumus, liela izmēra atkritumus, mājsaimniecību būvniecības un remonta darbu atkritumus, sadzīvē radušos bīstamos atkritumus; b) nepieciešamības gadījumā – reģionā izveidoto laukumu skaita palielināšana
3.	Bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas sistēma	Ieviešot bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās savākšanas sistēmu ir nepieciešama:

Nr.p.k.	Funkcionālais posms	Rekomendētie pasākumi
		a) centralizētu bioloģisko atkritumu dalīto vākšanu pirmkārt nodrošināt teritorijās, kur šādas sistēmas ieviešana ir tehniski un ekonomiski pamatota; b) nodrošināt bioloģisko atkritumu pārstrādi bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārtās, kā arī kompostēšanas laukumos c) nodrošināt atbilstošas tehniskās specifikācijas specializētā autotransporta iegādi bioloģisko atkritumu pārvadāšanai uz pārstrādes iekārtām; d) savākšanas konteineru iegāde uzstādīšanai atkritumu rašanās vietās, t.sk. specializēto konteineru iegāde, kas ļauj samazināt izvešanas biežumu; e) izstrādājot bioloģisko atkritumu šķirošanas nosacījumus, paredzēt iespēju atkritumus uzkrāt un izmest konteinerā, izmantojot speciālus bioloģiski noārdāmus atkritumu maisus; f) paredzēt bioloģisko atkritumu un citu atkritumu plūsmu savākšanas konteineru mazgāšanas un dezinfekcijas vietu ierīkošanu.
		Mājkompostēšanas veicināšanai reģionā rekomendējams īstenot sekojošus pasākumus:
		a) izmantošanai privātmājās, piemājas dārzos piemērota kompostēšanas aprīkojuma centralizēta iegāde un nodošana māsaimniecībām (īpaši attiecībā uz teritorijām, kur bioloģisko atkritumu dalītā vākšana tehniski – ekonomisku apsvērumu dēļ nav pieejama), ja ir pieejams finanšu instrumentu atbalsts; b) atskaitīšanās sistēmas par māsaimniecībās radītajiem un pārstrādātajiem bioloģiskajiem atkritumiem izveide, reģistrējot kompostēšanas vietu un iekļaujot atbilstošu atzīmi līgumā par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu, nolūkā šos datus izmantot aprēķinos par atkritumu pārstrādes mērķu izpildi reģionā.
4.	Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras Izveide	a) rekomendējama tekstila atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķiroto atkritumu savākšanas laukumos, kā arī speciālu konteineru uzstādīšanu publiski pieejamās vietās - pie lielveikaliem, pašvaldību iestādēm u.c. ērti sasniedzamās vietās.
5.	Sadzīves bīstamo atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras paplašināšana	a) rekomendējama sadzīvē radīto bīstamo atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķiroto atkritumu savākšanas laukumos. Konteineram jābūt aprīkotam ar nepieciešamajam tvertnēm atsevišķu plūsmu sadzīves bīstamo atkritumu uzkrāšanai; b) normatīvā regulējuma ietvaros nodrošināt sadzīves bīstamo atkritumu pieņemšanu preču tirdzniecības vietās, ja tas nav iespējams, kā minimums tirdzniecības vietās izvietot informāciju par tuvāko pieejamo sadzīves bīstamo atkritumu nodošanas vietu.

Nr.p.k.	Funkcionālais posms	Rekomendētie pasākumi
6.	Liela izmēra atkritumu savākšanas sistēmas pilnveidošana	Liela izmēra atkritumu apsaimniekošanas pilnveidošanai rekomendēts paredzēt sekojošus pasākumus: a) daudzdzīvokļu namu kvartālos ar kopējiem sadzīves konteineru laukumiem izveidot šīs atkritumu plūsmas īslaicīgai uzkrāšanai paredzētas atsevišķas novietnes vai lielizmēra konteinerus, tostarp ievērojot katras pašvaldības saistošo noteikumu nosacījumus. Novietņu ierīkošanu un uzturēšanu apmaksā atkritumu radītāji. b) liela izmēra atkritumus noteikt kā obligāto šķiroto atkritumu savākšanas laukumos pieņemamo atkritumu plūsmu. Par šādu atkritumu pieņemšanu laukuma apsaimniekotājs ir tiesīgs iekasēt maksu; c) mēbeļu tirdzniecības vietās izvietot informāciju par tuvāko pieejamo nolietotu mēbeļu nodošanas vietu un atkritumu apsaimniekošanas komersantiem, kas sniedz nolietotu mēbeļu izvešanas pakalpojumus.
7.	Mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošana	a) mājsaimniecībā radītos būvniecības atkritumus noteikt kā obligāto šķiroto atkritumu savākšanas laukumos pieņemamo atkritumu plūsmu.
8.	Zaļo dārzu un parku atkritumu apsaimniekošana	a) dārzu un parku atkritumu, kapsētu bioloģisko atkritumu (nodalot sadzīves atkritumus) kompostēšanas vietu ierīkošana pašvaldību teritorijās, ja tas ir ekonomiski pamatoti atkritumu apsaimniekošanas izmaksu samazināšanas nolūkā.
9.	Atkritumu atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai sistēmas attīstība	Atkritumu atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai sistēmas attīstības veicināšanai tiek rekomendēta sekojošu aktivitāšu īstenošana: a) preču savākšanas infrastruktūras izveide, kas pamatā ietver šim nolūkam paredzētu konteineru izvietojumu šķiroto atkritumu savākšanas laukumos; b) papildus savākšanas laukumiem būtu organizējamas kampaņveida savākšanas akcijas atkārtotai izmantošanai derīgu preču savākšanai tieši no mājsaimniecībām; c) preču labošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai centra izveide – centra funkcijās būtu jāietver savākto preču pārbaude un, ja nepieciešams, labošana/ sagatavošana atkārtotai izmantošanai, atkārtotai izmantošanai sagatavoto preču uzglabāšana un nodošana jauniešiem lietotājiem; d) mantu apmaiņas centru izveidi organizēt pašvaldībām, sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotājiem un NVO.
10.	Atkritumu apsaimniekošanas datu bāzes veidošana	Datu apstrādi un atkritumu apsaimniekošanas sistēmas rezultātu novērtēšanu īsteno AARC, rekomendējams šādu datu iesniegšana: a) atkritumu apsaimniekotājs pašvaldībai (vai AARC) sniedz informāciju par adresēm, ar kurām noslēgts atkritumu apsaimniekošanas līgums, konteineru izvešanas biežums, lai pašvaldībai, sadarbībā ar pašvaldības policiju, būtu iespējams kontrolēt

Nr.p.k.	Funkcionālais posms	Rekomendētie pasākumi
		atkritumu radītājus, kuriem nav noslēgti atkritumu savākšanas līgumi; b) atkritumu apsaimniekotājs sniedz visu nepieciešamo informāciju AARC, kas nepieciešama darbības rezultātu raksturojošo datu apkopošanai un rezultātu novērtēšanai attiecībā uz sektorā noteikto mērķu sasniegšanu; c) AARC izveido un uztur vienotu datu bāzi, kas ietver informāciju par atkritumu radītājiem, pakalpojumu sniedzējiem, pieejamo infrastruktūru, atkritumu apriti.
11.	AARC "Pentuji" un AARC "Janvāri" darbība, infrastruktūras attīstība	Rekomendētie poligonu darbības un infrastruktūras attīstības pasākumi plāna pārskata periodā: a) pārstrādei un reģenerācijai nederīgu atkritumu apglabāšanu turpināt abos poligonos, nodrošināt pietiekamas atkritumu apglabāšanas jaudas; b) ar atkritumu apglabāšanu saistīto tehnoloģisko procesu uzturēšanas un pilnveidošana, t.sk. atkritumu gāzes apsaimniekošana, infiltrāta apsaimniekošanas, kontroles un reģistrācijas sistēmas, vides monitoringa sistēmas; c) infrastruktūras pilnveidošana liela izmēra atkritumu, būvniecības atkritumu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu reģenerācijas / pārstrādes procesu uzlabošanai / jaunu pārstrādes iekārtu izveidei; d) No atkritumiem iegūtā kurināmā ražošanas jaudas palielināšana.
12.	No atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas jaudu nodrošinājums	a) No atkritumiem iegūtā kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūve Ventspils valstspilsētā.

5.2 Pašvaldību attīstības plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi

Zemāk sniegtajā tabulā ir identificēti pasākumi, ko ir iekļāvušas pašvaldības savos plānošanas dokumentos, aktivitātes tiek vērstas uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību un pilnveidošanu, kā arī stiprināt iedzīvotāju apziņu par atkritumu dalīto vākšanu. Visas pašvaldības ir iekļāvušas aktivitāti - dalīto atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību, tiek paredzēts izveidot jaunus dalītās atkritumu laukumus vai punktus, kā arī ir iekļāvušas aktivitāti bioloģiski noārdāmo atkritumu laukuma izveidi. Ventspils valstspilsētas pašvaldība ir paredzējusi aktivitāti no atkritumiem iegūtā kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūvi Ventspilī, projekta mērķis ir samazināt apglabājamo atkritumu daudzumu un attīstīt atkritumu reģenerāciju ar enerģijas atguvi no Latvijas Republikas teritorijā radītajiem atkritumiem. Jūrmalas valstspilsēta ir paredzējusi aktivitāti rekultivētās atkritumu izgāztuves "Priedaine" uzturēšana un uzraudzību, kas paredz atkritumu izgāztuves "Priedaine"

rekultivāciju, kur ir iespējams izveidot un izvietot visdažādāko funkciju un apjomu būves, papildinot un pilnveidojot Jūrmalas pilsētas piedāvājumu, skat. tabulu (Tabula 5-2).

Tabula 5-2 Pašvaldību realizācijā esošie un plānotie pasākumi

Projekta Nr.	Projekta nosaukums / Plānotā aktivitāte	Rezultāts	Vieta
Ventspils valstspilsētas pašvaldības rīcības plāns 2021.-2027.gadam³⁷			
V-6-1-1		Attīstīta sadzīves atkritumu poligona "Pentuļi" infrastruktūra	Ventspils valstspilsēta
V-6-1-2	Turpināt samazināt atkritumu rašanos un apglabājamo atkritumu daudzumu un palielināt atkritumu pārstrādes un reģenerācijas īpatsvaru	Atkritumu dalītas savākšanas sistēmas izveide un pilnveidošana, tostarp nodrošinot šķirotu atkritumu savākšanas laukumu un atkritumu dalītās savākšanas punktu darbību, infrastruktūras nodrošināšanu un attīstību, t.sk. iekļaušanos valstī izveidotajā iepakojuma depozīta sistēmā un bioloģisko un tekstila atkritumu dalītas vākšanas sistēmas izveide	Ventspils valstspilsēta
V-6-1-3		Kompostēšanas vietas izveide (paredzēta parku, dārzu, t.sk. kapu atkritumu, kompostēšanai)	Ventspils valstspilsēta
V-6-1-4		Sabiedrības informēšana par pārtikas atkritumu rašanos novēršanu atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028.gadam	Ventspils valstspilsēta
V-6-2-1		Iedzīvotāju izglītošana par nepieciešamību šķirot atkritumus	Ventspils valstspilsēta
V-6-2-2	Veicināt sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņu, kā arī veidot izpratni par vidi un ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu	Kampaņu veidošana ar mērķi samazināt apglabājamo atkritumu daudzumu (piemēram, Zero Waste jeb nulles atkritumu konceptu, atkritumu dalīto vākšanu, kompostēšanu u.c.)	Ventspils valstspilsēta
V-6-2-3		Nepiegružošanas pasākumu, t.sk. kampaņu "Dabā ejot, ko atnesi, to aiznes", īstenošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās	Ventspils valstspilsēta
V-6-3	Sadarboties ar Ventspils novada pašvaldību atkritumu apsaimniekošanas jomā	Kopīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveide un uzturēšana ar Ventspils novadu	Ventspils valstspilsēta
Ventspils valstspilsētas pašvaldības investīciju plāns 2021.-2027. gadam³⁸			
V-8-2-3	No atkritumiem iegūtā kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūve Ventspilī, Talsu ielā 69 Nr. 5.2.1.3/18/A/001	No atkritumiem iegūtā kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūve Ventspilī, Talsu ielā 69. Projekta mērķis ir samazināt apglabājamo atkritumu daudzumu un attīstīt atkritumu reģenerāciju ar enerģijas atguvi no Latvijas Republikas teritorijā radītajiem atkritumiem. Mērķa īstenošana nodrošinās saistošo normatīvo aktu	Ventspils, Talsu iela 69

³⁷ Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, Ventspils, 2022³⁷ <https://www.ventspils.lv/pilsetas-parvalde/publiskie-dokumenti/ilgtspējigas-attistibas-strategija-un-programma/>

³⁸ ³⁹ Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, Ventspils, 2022 <https://www.ventspils.lv/pilsetas-parvalde/publiskie-dokumenti/ilgtspējigas-attistibas-strategija-un-programma/>

Projekta Nr.	Projekta nosaukums / Plānotā aktivitāte	Rezultāts	Vieta
		prasību atkritumu apsaimniekošanas jomā izpildi – samazinās apglabājamo atkritumu apjomu un palielinās atkritumu reģenerācijas īpatsvaru	
V-6-1-1; V-6-1-2	Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana, t. sk.	Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu pilnveidošana Ziemeļkurzemes reģiona poligonā "Pentuļi". Jaunu atkritumu dalītās savākšanas punktu izveide un aprīkošana, esošās infrastruktūras papildināšana un sadzīves atkritumu savākšanai paredzēto pazemes, daļējas pazemes konteineru novietņu izbūve. Dalītās savākšanas sistēmas pilnveidošana, t. sk. mēbeļu atkritumu plūsmas izveidošana.	"Pentuļi", Vārves pag., Ventspils nov. Ventspils valstspilsēta
V-6-1-2	Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas paplašināšana un pilnveidošana	1. Specializēta transportlīdzekļa iegāde bioloģisko atkritumu dalītai vākšanai, transportēšanai; 2. Konteineru iegāde dažāda veida atkritumu dalītai vākšanai; 3. Jaunu dalīti vākto atkritumu veidu savākšanas sistēmas izveide; 4. Vides izglītības centra izveide, sabiedrības informēšanas pasākumi un aktivitātes vides apziņas celšanai.	"Pentuļi", Vārves pag., Ventspils nov. Ventspils valstspilsēta
V-6-1-1	Poligona reģenerācijas palielināšana	"Pentuļi" jaudu Poligonā "Pentuļi" plānots pilnveidot jau esošo atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru, lai no bioloģiski noārdāmajiem atkritumiem varētu iegūt vairāk biogāzes elektrības ražošanai, poligona "Pentuļi" pašpatēriņam. Plānots paplašināt citu atkritumu veidu reģenerācijas vai sagatavošanas reģenerācijai jaudu.	"Pentuļi", Vārves pag., Ventspils nov.
Ventspils novada pašvaldības rīcības plāns 2021.-2027.gadam³⁹			
		Nodrošināta atkritumu savākšana publiskā ārtelpā	Ventspils novads
V-R.9.3.1.	Atkritumu šķirošanas un savākšanas pakalpojumu nodrošināšanu	Nodrošinātas dalītās atkritumu savākšanas iespējas Ventspils novada iedzīvotājiem, palielināts šķiroto atkritumu savākšanas punktu skaits novadā	Ventspils novads
		Sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotāju organizēta regulāra lielgabariņa un bīstamo atkritumu un sadzīves iekārtu savākšana	Ventspils novads
		Pieaug šķiroto atkritumu daudzums novadā	Ventspils novads
V-R.9.3.2	Ilgtermiņīgas atkritumu apsaimniekošanas veicināšana	Sekmēta inovatīvu un ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanas metožu ieviešana	Ventspils novads
		Sekmēta sabiedrības izglītošana ilgtspējīgā atkritumu apsaimniekošanā, šķirošanā	Ventspils novads

Projekta Nr.	Projekta nosaukums / Plānotā aktivitāte	Rezultāts	Vieta
		Sekmēta sabiedrības izglītošana ilgtspējīgā atkritumu apsaimniekošanā, šķirošanā	Ventspils novads
Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības rīcības plāns 2023.–2029.gadam⁴⁰			
J-P3.1.1.	Palielināt šķiroto atkritumu nodošanas vietu skaitu un popularizēt to izmantošanu iedzīvotāju vidū	Palielināts šķiroto atkritumu nodošanas vietu skaits un popularizēta to izmantošana iedzīvotāju vidū	Jūrmalas valstspilsēta
J -P3.1.1.	Bioloģisko atkritumu savākšanas sistēmas izveide	Izveidota un attīstīta bioloģisko atkritumu savākšanas sistēma	Jūrmalas valstspilsēta
J - P3.1.3.	Tekstilatkritumu savākšanas sistēmas izveide	Izveidota tekstilatkritumu savākšanas sistēma	Jūrmalas valstspilsēta
J -P3.1.4	Izveidota pilsētā papildu laukumu atkritumu šķirošanai	Izveidots otrs atkritumu šķirošanas laukums pilsētā	Jūrmalas valstspilsēta
J -P3.1.5.	Rekultivētās atkritumu izgāztuves uzturēšana un monitorings	Veikta rekultivētās atkritumu izgāztuves "Priedaine" uzturēšana un uzraudzība	atkritumu izgāztuves "Priedaine"
J -P3.1.5.	Nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošanas, pārstrādes un reģenerācijas tehnoloģisko procesu attīstība un pilnveidošana	Attīstīti nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošanas, pārstrādes un reģenerācijas tehnoloģiskie procesi Jūrmalā	Jūrmalas valstspilsēta
J -P2.2.1.	Izvērtēt biogāzes ražošanas un izmantošanas potenciālu	Veikts pētījums par biogāzes ražošanas iespējām (dūņas, aļģes, sadzīves atkritumi) ar iespējamu tās izmantošanu pilsētā	Jūrmalas valstspilsēta
J-P2.5.2.	Iedzīvotāju izglītošana un informatīvo pasākumu rīkošana par atkritumu šķirošanu, veicinot principa "Ko atnesi, to aiznes" ieviešanu un vides tīrības saglabāšanu, par Zero Waste jeb bezatkritumu dzīvesveidu, ūdenssaimniecības apsaimniekošanu, lietus ūdens savākšanas (uzkrāšanas un atkārtotas izmantošanas) iespējām utt.	Iedzīvotāju izglītošana un informēšanas pasākumu rīkošana par atkritumu šķirošanu, veicinot "Ko atnesi, to aiznes" principa ieviešanu, apkārtējās vides tīrības saglabāšanu, Zero Waste, ūdenssaimniecības apsaimniekošanu, lietus ūdens savākšanas (uzkrāšanas un atkārtotas izmantošanas) iespējām utt.	Jūrmalas valstspilsēta
Tukuma novada attīstības programma 2022.-2028. gadam Rīcības un investīciju plāns⁴¹			
TU- U.8.3/1	Sabiedrības izglītošana un informēšana par ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas principiem	Veikta sabiedrības informēšana un izglītošana par ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas principiem	Tukuma novads
TU-U.8.3/2	Lielgabarīta atkritumu, elektropreču, bioloģisko, tekstila nodošanas / savākšanas punktu attīstība	Izveidoti jauni lielgabarīta atkritumu, elektropreču, bioloģisko, tekstila nodošanas / savākšanas punkti	Tukuma novads
TU- U.8.3/3	Atkalizmantošana un efektīva atkritumu apsaimniekošana un atkritumu šķirošanas veicināšanas pasākumi	Uzturēti dalīto atkritumu šķirošanas laukumi un uzstādīti jauni konteineri. Akcijveida pasākumi (piemēram, azbesta, lielgabarīta, lapu, riepu, bioloģiski noārdāmo, kapu atkritumu savākšana), sabiedrības informēšana, talku	Tukuma novads

⁴⁰ <https://www.jurmala.lv/lv/jumalas-valstspilsetas-attistibas-programma-2023-2029-gadam>

⁴¹ <https://www.tukums.lv/lv/attistibas-planosanas-dokumenti>

Projekta Nr.	Projekta nosaukums / Plānotā aktivitāte	Rezultāts	Vieta
		organizēšana, konteineru piegāde. Lapu kompostēšanas laukumu izveide.	
Talsu novada attīstības programma 2022. – 2028. gadam⁴²			
TA_ R35.1.	Izglītēt iedzīvotājus atkritumu šķirošanu par	Organizētas daudzveidīgas aktivitātes iedzīvotāju izglītošanai dažādās vecuma grupās - Regulāri aktualizēts jautājums par atkritumu šķirošanas iespējām novada teritorijā - Popularizēti atkritumu šķirošanas punkti - Popularizēta iespēja pielietot šķiroto atkritumu maisus - Paaugstināta iedzīvotāju izpratne par to, ka atkritumu dedzināšana pilsētvidē nav pieļaujama	Talsu novads
TA-R35.2.	Paplašināt atkritumu šķirošanas iespējas publiskā vidē	- Palielināts atkritumu šķirošanas punktu skaits - Ieviestas atkritumu šķirošanas urnas publiskajā vidē (gan publiskajā ārtelpā, gan iestādēs) - Izveidoti pazemes atkritumu konteineri - Izvietotas papildu atkritumu šķirošanas urnas pie lielākajām stāvvietām - Izvietotas speciālās suņu atkritumu urnas iecienītākās pastaigu vietās cilvēkiem ar suņiem	Talsu novads
TA- R35.3.	Uzlabot atkritumu apsaimniekošanu	Nodrošināta pietiekami bieža atkritumu urnu iztukšošana	Talsu novads
TA-R35.4.	Ieviest vienotu atkritumu apsaimniekošanas pārraudzības sistēmu	- Izveidota vienota datu bāze/ platforma, kas nodrošina efektīvu pašvaldības atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pārraudzību - Nodrošināta vienota atkritumu apsaimniekošana	Talsu novads
TA-R35.5.	Attīstīt bioloģisko atkritumu apsaimniekošanu	- Nodrošināta iespēja iedzīvotājiem nodot lapas un citus zaļos atkritumus - Nodrošināta iedzīvotāju informēšana	Talsu novads
TA- R35.6.	Nodrošināt regulāru atkritumu lielgabariņu nodošanas iespēju	- Regulāri nodrošināta iespēja iedzīvotājiem nodot lielgabariņa atkritumus - Nodrošināta iedzīvotāju informēšana	Talsu novads
Kuldīgas novada attīstības programma 2022. -2028. gadam Rīcību un investīciju plāns⁴³			
K-R.6.2.4.	Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība un aprites ekonomikas veicināšanas pasākumi	Uzlabota atkritumu apsaimniekošanas sistēma atbilstoši reģionālajam atkritumu apsaimniekošanas plānam (izstrādes stadijā), ietverot dalīto atkritumu apsaimniekošanu, bioloģiski noārdāmo atkritumu savākšanu un utilizāciju u.c. Veicināta aprites ekonomikas attīstība.	Kuldīgas novads

⁴² <https://www.talsunovads.lv/lv/attistibas-programma>

⁴³ <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/planosana/attistibas-programma>

Projekta Nr.	Projekta nosaukums / Plānotā aktivitāte	Rezultāts	Vieta
K-R.6.2.4.P.1.	Dalīto atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība	Paredzēts izbūvēt 19 sadzīves atkritumu savākšanas laukumus atkritumi dalītai savākšana	Kuldīgas novads
K-R.6.2.4.P.2.	Bioloģiski noārdāmo atkritumu laukuma izbūve	Līdz 2023. gadam izbūvēts laukums, pēc tam ik gadu savākts aptuveni 1700 m ³ bioloģiski noārdāmo atkritumu.	Kuldīgas novads
K-R.6.2.4.P.3.	Esošo sadzīves atkritumu savākšanas laukumu aprīkojuma atjaunošana	Paredzēta sadzīves atkritumu savākšanas laukumu aprīkojuma atjaunošana.	Kuldīgas novads

5.3 Prioritāri īstenojamie pasākumi - kopsavilkums

Kopsavilkums par prioritāri Ziemeļkurzemes AAR laika posmā no 2023.-2027. gadam īstenojamiem atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības pasākumiem sagatavots ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz atsevišķu atkritumu grupu apsaimniekošanu, sasniedzamos atkritumu pārstrādes un reģenerācijas mērķus kā arī apsvērumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem esošajā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas nolūkā. Galvenie prioritārie attīstības virzieni ir:

- Atkritumu dalītās vākšanas pakalpojumu / infrastruktūras attīstība;
- Atkritumu atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai pasākumu īstenošana;
- Poligonu "Janvāri" un "Pentuļi" infrastruktūras attīstība, t.sk. atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība;
- Lokālā atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība
- Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana, vides apziņas paaugstināšana;
- Informācijas un datu apkopošana, datu bāzu uzturēšana;
- Atkritumu reģenerācijas infrastruktūras attīstība.

5.3.1 Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība

Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība ir kritiski svarīga atkritumu pārstrādes apjomu palielināšanai, jo, galvenokārt, tikai izņemot tādas atkritumu plūsmas kā melnie un krāsainie metāli, iespējams atdalīt mehāniski, kvalitatīvus pārstrādei nododamus materiālus ir iespējams iegūt šķirojot atkritumus to rašanās vietās.

Līdzšinējā pieredze liecina, ka atkritumu radītāju iesaisti dalītās vākšanas sistēmā ietekmē gan dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamība, gan atkritumu radītāju vides apziņas veidošanās. Attiecībā par sadzīves atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamības nodrošinājumu iepriekšējo gadu laikā ir vērojams būtisks progress un reģionā dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamība pārsniedz normatīvajos aktos noteiktās minimālās prasības.

Vienlaicīgi, lai turpinātu sistēmas attīstību, ir rekomendējama pieejas maiņa – proti – ņemot vērā, ka dalītās vākšanas infrastruktūras izveidē ir sasniegti noteiktie minimālie standarti, būtu rekomendējama dalītās vākšanas integrēšana kopējā atkritumu sistēmā nosakot, ka atsevišķs kontainers pārstrādei derīgu materiālu uzkrāšanai ir jānodrošina noteiktā daļā vietu, kur ir izvietoti konteineri sadzīves atkritumu uzkrāšanai – šāda pieeja pēc būtības jau tiek īstenota šobrīd, jo daļā no konteineru laukumiem, kas izvietoti daudzdzīvokļu masīvos, kā arī individuāliem klientiem, vienuviet ir uzstādīti konteineri, gan nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanai, gan pārstrādei derīgu materiālu savākšanai – šādas prakses paplašināšana ir rekomendējama, ciktāl tas ir iespējams ņemot vērā

izmaksu un ieguvumu attiecību un atbilstoši pašvaldībās noteiktajām prasībām atkritumu dalītai vākšanai.

Otrs virziens sistēmas attīstībā ir normatīvajos aktos noteiktās prasības jaunu atkritumu plūsmu iekļaušanai dalītās vākšanas sistēmā, t.i. bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana, tekstila atkritumu dalītā vākšana, sadzīves bīstamo atkritumu dalītā vākšana.

Kopumā atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstības programmas ietvaros ir rekomendējama sekojošu aktivitāšu īstenošana:

- a) Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas infrastruktūras pārklājuma paplašināšana – esošo publiski pieejamo sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu pilnveidošana, individuālu dalītās vākšanas konteineru nodošana klientiem, jaunu sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu ierīkošana, t.sk. izmantojot iebūvējamus, pazemes tipa konteinerus.
- b) Šķiroto atkritumu savākšanas laukumu infrastruktūras paplašināšana – esošo šķiroto atkritumu savākšanas laukumu pilnveidošana, jaunu laukumu ierīkošana.
- c) Bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana – ieviešot bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās savākšanas sistēmu ir nepieciešama savākšanas konteineru iegāde uzstādīšanai atkritumu rašanās vietās, t.sk. specializēto konteineru iegāde, kas ļauj samazināt izvešanas biežumu līdz divām nedēļām.
- d) Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide – ietver tekstila atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķiroto atkritumu savākšanas laukumos, kā arī speciālu konteineru uzstādīšanu publiski pieejamās vietās - pie lielveikaliem, pašvaldību iestādēm u.c. ērti sasniedzamās vietās.
- e) Sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošana – tā kā joprojām atkritumu radītājiem ir ierobežotas iespējas videi droša veidā atbrīvoties no sadzīves bīstamajiem atkritumiem, piemēram, sadzīves ķīmijas, piesārņota iepakojuma, medikamentiem ar beigušos lietošanas termiņu u.c., tiek rekomendēta sadzīves bīstamo atkritumu uzkrāšanas konteineru (eko tvertņu) izvietošana ne tikai visos šķiroto atkritumu savākšanas laukumos, bet arī citās publiski pieejamās vietās.

5.3.2 Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra

Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai veicināšanai rekomendēts uzsākt organizētas lietotu preču aprites sistēmas izveidi, kas ietver preču savākšanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūru. Tā kā līdzšinējā pieredze ar šādas sistēmas darbību ir ierobežota, sākotnēji rekomendēts tās izveidi uzsākt pilotprojekta veidā, kas ļautu iegūt informāciju, par atkārtotai lietošanai sagatavojamu preču daudzumiem, veidiem, iedzīvotāju iesaistes rādītājiem. Sākotnējai sistēmas infrastruktūrai būtu jāietver:

- a) Preču savākšanas infrastruktūras izveide - kas pamatā ietver šim nolūkam paredzētu konteineru izvietojumu šķiroto atkritumu savākšanas laukumos, papildus savākšanas laukumiem būtu organizējamas kampaņveida savākšanas akcijas atkārtotai izmantošanai derīgu preču savākšanai tieši no mājāsaimniecībām;
- b) Preču labošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūras – aprites ekonomikas centra izveide - preču labošanas un sagatavošana atkārtotai izmantošanai centra funkcijās būtu jāietver savākto preču pārbaude un, ja nepieciešams, labošana/ sagatavošana atkārtotai izmantošanai, atkārtotai izmantošanai sagatavoto preču uzglabāšana un nodošana jaunajiem lietotājiem.

5.3.3 AARC - poligonu "Janvāri un "Pentuli" infrastruktūras attīstība

Poligonos "Janvāri un "Pentuli" tiek veikta nešķirotu sadzīve atkritumu sagatavošanu apglabāšanai, dalīti savāktu atkritumu šķirošana, liela izmēra atkritumu un būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošana, pārstrādei nederīgo atkritumu apglabāšana. Poligonā "Pentuli" bioloģisko un bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrāde tiek veikta izmantojot anaerobo fermentāciju, savukārt poligonā "Janvāri" izmantojot kompostēšanas metodi. Plāna pārskata periodā poligonos "Janvāri un "Pentuli" prioritāri ir īstenojami sekojoši pasākumi:

Poligonā "Janvāri":

- a) bioloģisko atkritumu anaerobās fermentācijas iekārtu izbūve un nodošana ekspluatācijā – nepieciešama reģionā radīto bioloģisko atkritumu centralizētas pārstrādes nodrošināšanai (izpilde ir uzsākta – plāna sagatavošanas laikā norisinās projektēšanas darbi un būvdarbi)
- b) bioloģisko atkritumu dalītās vākšanas nodrošināšanai un pārstrādei AARC "Janvāri" nepieciešamā specializētā autotransporta iegāde;
- c) bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana – dalīti savāktu bioloģisko atkritumu pirmapstrādes iekārtu izveide;
- d) sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtu darbības pilnveidošana pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu daudzuma palielināšanai, t.sk. poligona pārkraušanas – šķirošanas stacijas esošo iekārtu pilnveidošana;
- e) būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana – pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu apjomu palielināšanai. Pasākuma īstenošana ietver smalcināšanas un šķirošanas iekārtu iegādi, nepieciešamo papildus laukumu un telpu izbūvi;
- f) NAIK ražošanas jaudas palielināšana – no dažādām atkritumu plūsmām atdalītu augstas kaloritātes frakciju sagatavošana reģenerācijai;
- g) jaunas atkritumu krātuves projektēšana un izbūve ar daļēju rekultivētās izgāztuves atrakšanu (izpilde ir uzsākta, plāna sagatavošanas laikā norisinās IVN procedūra);
- h) dabasgāzes kvalitātes biometāna sagatavošanas iekārtas - iekārtas poligonu gāzes, t.sk. gāzes no BNA anaerobās fermentācijas iekārtām attīrīšanai un sagatavošanai, lai gāzi izmantotu kā degvielu autotransportam, ievadīšanai dabasgāzes tīklā vai izmantotu citiem energoresursu ieguves mērķiem;
- i) infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana – infiltrāta attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošana un kapacitātes palielināšana visa radītā infiltrāta attīrīšanai;
- j) poligona gāzes savākšanas sistēmas atkritumu krātuvē nākamās kārtas izbūve.

Poligonā "Pentuli":

- a) bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana – iekārtas bioloģisko atkritumu, t.sk. dalīti savāktu bioloģisko atkritumu pirmapstrādei (smalcināšanai, nevēlamu piemaisījumu atdalīšanai) un pēcapstrādei – sijāšanai / frakcionēšanai – turpmākai izmantošanai piemērota galaprodukta sagatavošanai;
- b) centralizētai bioloģisko atkritumu dalītās vākšanas nodrošināšanai un pārstrādei AARC "Pentuli" nepieciešamā specializētā autotransporta iegāde;
- c) sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtu darbības pilnveidošana pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu daudzuma palielināšanai;
- d) būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana – pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu apjomu palielināšanai. Pasākuma īstenošana ietver smalcināšanas un šķirošanas iekārtu iegādi, nepieciešamo papildus laukumu un telpu izbūvi;

- e) NAIK ražošanas jaudas palielināšana – no dažādām atkritumu plūsmām atdalītu augstas kaloritātes frakciju sagatavošana reģenerācijai;
- f) notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu pārstrādes iekārtu ierīkošana – plānots īstenot sadarbībā ar pašvaldības izvēlēto ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju, kurš būs atbildīgs par notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu pašvaldības teritorijā. Plānotā tehnoloģija – dūņu kompostēšana vējvindās. Pasākuma īstenošana ietver nepieciešamo laukumu izbūvi, komposta maisīšanas iekārtu iegādi;
- g) infiltrāta apsaimniekošanas un poligona gāzes apsaimniekošanas sistēmu attīstība;
- h) saules paneļu parka un / vai vēja ģeneratoru parku izveide.

5.3.4 Lokālās atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība

Attiecībā uz atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūru, kas atrodas ārpus reģionālajiem atkritumu apglabāšanas poligoniem, plāna prioritāro pasākumu sarakstā rekomendējams iekļaut esošo šķirošanas līniju tehnoloģiju pilnveidošanu, t.sk. liela izmēra atkritumu un būvniecības atkritumu apstrādei. Paredzēt zaļo dārzu un parku kompostēšanas laukumu izbūvi pašvaldību (teritoriju uzkopšanas darbu atkritumi, kapsētu atkritumi) un arī iedzīvotāju radīto zaļo atkritumu pārstrādei. Tāpat, īpaši attālākās lauku teritorijās un teritorijās, kur bioloģisko atkritumu dalītā vākšana nav tehniski un ekonomiski pamatota, bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas prasību izpildei nepieciešama mājkompostēšanas sistēmas attīstība. Kopumā attiecībā uz lokālās atkritumu pārstrādes attīstīšanu ir rekomendējama sekojošu prioritāro pasākumu īstenošana;

- a) Bioloģisko un bioloģiski noārdāmo atkritumu mājkompostēšana – māsaimniecībās, galvenokārt viengimeņu privātmājās, kur to ir iespējams tehniski īstenot, rekomendējams ieviest atkritumu kompostēšanu to rašanās vietā, t.sk. gan virtuves, gan zaļos dārza atkritumus. Šī pasākuma īstenošanai māsaimniecības, kas izsaka vēlmi veikt mājkompostēšanu, centralizēti jānodrošina ar nepieciešamo aprīkojumu, kā arī jāizveido reģistrs šādu māsaimniecību un pārstrādāto bioloģisko un bioloģiski noārdāmo atkritumu uzskaitē;
- b) Zaļo dārzu un parku atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošana – vietām, kur tiek kompostēti tikai zaļie dārzu un parku atkritumi, tiek piemērotas vienkāršotas vides aizsardzības prasības, kas attiecīgi pazemina laukuma ierīkošanas un ekspluatācijas izmaksas, līdz ar to šāds laukums kalpotu kā alternatīva zaļo dārzu un parku atkritumu apsaimniekošanas risinājums, īpaši teritorijās, kas atrodas attālāk no poligona "Janvāri" vai "Pentuli";
- c) Esošo atkritumu šķirošanas līniju tehnoloģisko risinājumu pilnveidošana – reģiona teritorijā, bez atkritumu poligonos esošās atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei infrastruktūras, ir 5 atkritumu šķirošanas līnijas, kuru modernizācija, t.sk. dažādojot apstrādājamo atkritumu plūsmas (piem. būvniecības atkritumi, liela izmēra atkritumi), ir nepieciešama, lai kāpinātu pārstrādei nodoto atkritumos esošo materiālu apjomu.

Attiecībā uz citu atkritumu plūsmu pārstrādes jaudu attīstīšanu – tā netiek izslēgta, bet arī netiek iekļauta prioritāro pasākumu sarakstā, jo tiek pieņemts, ka priekšnoteikums dalīti savākto sadzīves atkritumu, specifisku ražošanas atkritumu u.c. plūsmu pārstrādes attīstībai ir ekonomiskos apsvērumos par pieprasījumu un piedāvājumu balstīts lēmums.

5.3.5 Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu mērķis galvenokārt ir atkritumu radītāju iesaistīšana atkritumu dalītās vākšanas sistēmā, jo faktiski dalītās vākšanas sistēmas efektivitāte ir atkarīga ne tikai no pakalpojuma pieejamības, bet arī no atkritumu radītāja vēlmes piedalīties atkritumu šķirošanā. Ņemot vērā jaunās iniciatīvas attiecībā uz jaunu atkritumu plūsmu dalītās

vākšanas ieviešanu, t.sk. bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana un tekstila atkritumu dalītā vākšana, kā arī preču sagatavošanas atkārtotai izmantošanai sistēmas attīstību, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana ir neatņemama paredzēto pasākumu ieviešanas sastāvdaļa. Informēšanas pasākumi būtu atbalstāmi ne tikai kā infrastruktūras izveides projektu informatīvā sastāvdaļa, bet arī kā atsevišķas patstāvīgas aktivitātes. Paralēli infrastruktūras attīstības pasākumiem ir rekomendējams īstenot sabiedrības informēšanu un izglītošanu sekojošos virzienos:

- a) Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, kas vērsti uz atkritumu rašanās novēršanu – ievērojot atkritumu rašanās novēršanas valsts programmu reģionā ir īstenojami sabiedrības informēšanas pasākumi, kuru tiešais mērķis ir iedzīvotāju paradumu maiņa nolūkā mazināt radīto atkritumu apjomu, īpaši attiecībā uz pārtikas atkritumiem un izlietoto iepakojumu. Tā kā reģiona līmenī iespējas īstenot atkritumu rašanās novēršanu izmantojot tādus instrumentus kā ekodizains, noteiktu materiālu veidu izmantošanas preču ražošanā aizliegums, u.c. ir ierobežotas, tieši sabiedrības izglītošanas pasākumi ir uzskatāmi par galveno ieguldījumu valstī noteikto atkritumu rašanās novēršanas mērķu sasniegšanā;
- b) Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, kas vērsti uz atkritumu ražotāju iesaisti atkritumu dalītās vākšanas sistēmā, informēšana par atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstību, jauniem sistēmas elementiem, t.sk. par jaunajām atkritumu plūsmām (bioloģiskie atkritumi, tekstila atkritumi, sadzīves bīstamie atkritumi), kuru savākšana dalītā veidā ir jāuzsāk plāna pārskata periodā;
- c) Informācijas pieejamības nodrošinājums – paralēli izglītojoša rakstura un vides apziņas veidošanas informācijas aprites aktivitātēm, ir būtiski nodrošināt ikdienā nepieciešamās informācijas pieejamību, t.sk. par atkritumu radītāju tiesībām un pienākumiem atkritumu apsaimniekošanā (sadzīves atkritumu apsaimniekošanas kārtība, līgumu nosacījumi, atkritumu apsaimniekošanas saistošo noteikumu prasības), kā arī informācija par specifisku veidu atkritumu apsaimniekošanu, t.sk. liela izmēra atkritumu, būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēji, neizlietotu medikamentu nodošanas iespējas, videi kaitīgu preču nodošanas iespējas;
- d) Vides izglītības centra izveide un darbības nodrošināšana - vismaz viena vides izglītības centra kā reģionālā atkritumu apsaimniekošanas centra struktūrvienības darbības nodrošināšana, kas pastāvīgi nodarbojās ar izglītības aktivitāšu plānošanu un īstenošanu, kā arī koordinē atkritumu apsaimniekošanas komersantu un pašvaldību plānoto aktivitāšu īstenošanu.

5.3.6 Informācijas apkopošana un datu bāzu uzturēšana

Informācijas pieejamības nodrošinājums – paralēli izglītojoša rakstura un vides apziņas veidošanas informācijas aprites aktivitātēm, ir būtiski nodrošināt ikdienā nepieciešamās informācijas pieejamību, t.sk. par atkritumu radītāju tiesībām un pienākumiem atkritumu apsaimniekošanā (sadzīves atkritumu apsaimniekošanas kārtība, līgumu nosacījumi, atkritumu apsaimniekošanas saistošo noteikumu prasības), kā arī informācija par specifisku veidu atkritumu apsaimniekošanu, t.sk. liela izmēra atkritumu, būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēji, neizlietotu medikamentu nodošanas iespējas, videi kaitīgu preču nodošanas iespējas;

- a) Vienotas atkritumu ražotāju / pakalpojumu sniedzēju datu bāzes izveide, savstarpējās informācijas apmaiņas starp pašvaldībām, atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzējiem nodrošināšana;
- b) Sistēmas / rīka izveide atkritumu radītāju nodrošināšanai ar nepieciešamo informāciju par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, t.sk. dažādu atkritumu plūsmu dalītās vākšanas iespējām, atkritumu izvešanas pakalpojumiem, grafikiem u.c.;

- c) Mājkompostēšanas dalībnieku reģistra izveide un uzturēšana datu uzkrāšanai par mājāsaimniecībās pārstrādāto bioloģisko atkritumu daudzumu nolūkā šos datus iekļaut aprēķinā par sasniegto sadzīves atkritumu pārstrādes rādītāju reģionā.

5.3.7 No atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas iekārtas

Plāna pārskata periodā Ventspils valstspilsētas teritorijā ir plānota no atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas iekārtu izveide ar reģenerācijas jaudu 15,6 tūkstoši tonnu NAIK gadā. Plāna sagatavošanas laikā reģenerācijas iekārtu izbūves projekts ir ieviešanas stadijā un plānots, ka iekārta tiks nodota ekspluatācijā 2024. gadā. Šādu iekārtu izbūve ļaus racionāli izmantot atkritumos esošu pārstrādei nederīgu, bet augstas kaloritātes materiālu, tādējādi veicinot apglabāto atkritumu apjomu samazināšanu un tiekšanos uz nākotnē nosprausto mērķi – nodrošināt, lai poligonā apglabāto sadzīves atkritumu apjoms nepārsniedz 10% no radītā sadzīves atkritumu apjoma. Reģenerācijas iekārtās tiks ražota siltumenerģija un elektroenerģija, kas tiks nodota izmantošanai centralizētajos energoapgādes tīklos.

6 AARC izveide un reģiona zonējums

6.1 Iespējamie AARC izveides modeļi un darbības zonas

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu, līdz 2024. gada 30. jūnijam atkritumu apsaimniekošanas reģionā ietilpstošās pašvaldības izveido atkritumu apsaimniekošanas reģionālos centrus. Likumā AARC ir definēts kā - publiskas personas, publiski privāta vai privāta kapitālsabiedrība, kas veic attiecīgā atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldību deleģētos pārvaldes uzdevumus, īstenojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā un atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā noteiktos atkritumu apsaimniekošanas mērķus.

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021-2028. gadam noteikto - AARC komersantus pašvaldības veido atbilstoši AAR ietilpstošo pašvaldību lēmumam vienā no šādiem veidiem:

- a) esošā sadzīves atkritumu poligona operatora pamatkapitāla palielināšana, iesaistoties AAR zonā ietilpstošajām pašvaldībām;
- b) jauna komersanta (piemēram, reorganizācijas ceļā) dibināšana;
- c) AARC komersants var palikt esošais sadzīves atkritumu poligona operators, nemainoties īpašnieku sastāvam.

Ziemeļkurzemes reģions ir izveidots apvienojot divus vēsturiskos atkritumu apsaimniekošanas reģionus: Piejūras AAR un Ventspils AAR, kā rezultātā reģionā ir divi sadzīves atkritumu apglabāšanas poligoni, kas sniedz sadzīves atkritumu apglabāšanas sabiedrisko pakalpojumu un citas atkritumu apsaimniekošanas darbības, t.sk. atkritumu sagatavošanu apglabāšanai, reģenerācijas un pārstrādes darbības. Katrs no poligoniem iepriekšējos pārskata periodos ir uzturēts un attīstīts kā galvenais atkritumu apsaimniekošanas sistēmas elements ar mērķi nodrošināt normatīvajos aktos noteikto atkritumu apsaimniekošanas sistēmas mērķus sasniegšanu. Katram no poligoniem ir pietiekami attīstīta infrastruktūra, lai nodrošinātu pamatfunkciju izpildi pilnā apmērā. Tāpat poligonos "Pentuļi" un "Janvāri" nonākošie atkritumu apjomi ir pietiekami, lai būtu pamatota turpmākā infrastruktūras attīstība un būtu nodrošināta pietiekama naudas plūsma attīstības pasākumu finansēšanai. Ņemot vērā šos apstākļus Plāna izstrādes ietvaros ir pieņemts lēmums neveikt komersantu apvienošanu vai jauna komersanta dibināšanu vienotai sadzīves atkritumu poligonu apsaimniekošanai un noteikt, ka Ziemeļkurzemes AAR darbojās divi atkritumu apsaimniekošanas reģionālie centri:

- a) AARC uz sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" bāzes, ko apsaimnieko SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"";
- b) AARC uz sadzīves atkritumu poligona "Pentuļi" bāzes, ko apsaimnieko Pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts".

Vērtējot AARC izveides iespējas ZKAAR jāņem vērā, ka situācijas reģiona zonās ir atšķirīga. AARC "Janvāri" darbības zonā faktiski jau šobrīd nepastāv ierobežojumi, lai zonā ietilpstošās pašvaldības pieņemtu lēmumu par AARC funkciju nodošanu SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"", jo gan Jūrmalas valstspilsēta, gan Talsu un Tukuma novadi ir SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" kapitāldaļu īpašnieces un var īstenot funkciju deleģēšanu.

Atšķirīga situācija ir AARC "Pentuļi" darbības zonā, kurā ietilpst trīs pašvaldības: Ventspils valstspilsēta, Kuldīgas un Ventspils novadi. Esošo poligonu "Pentuļi" apsaimnieko Pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts", kuras kapitāldaļu īpašniece 100% apmērā ir viena pašvaldība – Ventspils valstspilsētas pašvaldība. Šajā situācijā Kuldīgas un Ventspils novadiem iespēju deleģēt pārvaldes funkcijas AARC ir ierobežotas, tādēļ tiek izskatītas iespējas novadu pašvaldībām iesaistīties AARC "Pentuļi" apsaimniekotāja kapitālsabiedrībā, pamatkapitāla palielināšanas ceļā (dalība PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts") vai veidojot jaunu kapitālsabiedrību, kas īsteno AARC funkcijas un

apsaimnieko poligonu “Pentuļi” un kuras kapitāldaļu īpašnieces ir visas reģiona zonas pašvaldības: Ventspils valstspilsētas pašvaldība, Ventspils un Kuldīgas novadi. Attiecībā uz AARC darbības zonām, kurās katrs no AARC ekskluzīvi īsteno tam deleģētās funkcijas tiek rekomendēts balstīties uz vēsturisko dalījumu skat. attēlu (Attēls 6-1).

Attēls 6-1 AARC darbības zonas Ziemeļkurzemes AAR

6.2 Reģiona dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās

Atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas likuma regulējumam, pašvaldības var noteikt pašvaldības administratīvās teritorijas dalījumu vairākas atkritumu apsaimniekošanas zonās, katrā no kurām atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedz cits atkritumu apsaimniekošanas komersants, kā arī pašvaldības, savstarpēji vienojoties, var noteikt kopīgu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonu, kurā ietilpst vairāku viena atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldību administratīvās teritorijas⁴⁴. Atkritumu apsaimniekošanas zonu noteikšanas mērķis pamatā ir ekonomiski apsvērumi t.i. pieeja īstenojot tā saukto “apjoma ekonomijas” principu, kad vairākas pašvaldības ar relatīvi nelielu atkritumu apjomu tiek apvienotas vienā zonā, tādējādi nodrošinot atkritumu apsaimniekošanas komersantam, kas sniedz pakalpojumu, lielāku apsaimniekojamo atkritumu apjomu un savākšanas maršrutu optimizēšanu, kā rezultātā var samazināt izmaksas un resursu patēriņu.

⁴⁴ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Latvijas Vēstnesis, 183, 17.11.2010. <https://likumi.lv/ta/id/221378-atkritumu-apsaimniekosanas-likums>

Izskatot iespējas atkritumu apsaimniekošanas zonu noteikšanai ZKAAR, netika konstatēti apstākļi, kas liecinātu par nepieciešamību pārskatīt esošo dalījumu, kad katrā no reģiona pašvaldībām ir viena atkritumu apsaimniekošanas zona (Kuldīgas novada bijušo Alsungas un Kuldīgas novadu administratīvās teritorijas atbilstoši Kuldīgas novada atkritumu apsaimniekošanas saistošajiem noteikumiem tiek apvienotas vienā zonā no 2024. gada 01. janvāra)⁴⁵. No pakalpojumu saņēmēju viedokļa šis ir viskorektākais scenārijs, jo nenotiek izmaksu izlīdzināšana, jeb subsidēšana starp dažādās reģiona vietās dzīvojošiem pakalpojuma ņēmējiem, kā arī nav nepieciešamība panākt vienošanos starp novadu, valstspilsētu pašvaldībām par kopīgas zonas izveidi un attiecīgi vienotiem nosacījumiem atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanā.

Vienlaikus Plāna izstrādes gaitā ir izteikts priekšlikums izveidot kopīgu atkritumu apsaimniekošanas zonu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldībām. Kopīgas zonas noteikšanas mērķis ir atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības veicināšana Ventspils novada teritorijā un šāda priekšlikuma īstenošana var tikt izskatīta Plāna īstenošanas periodā. Līdzīga pieeja tiek īstenota Dienvidkurzemes AAR, kur Liepājas valstspilsētai ir izveidota kopīga zona ar novadu pašvaldībām.

Atbilstoši iepriekš minētajam reģionā Plāna izpildes sākuma periodā tiek noteiktas 6 atkritumu apsaimniekošanas zonas skat. attēlu (Attēls 6-2).

Attēls 6-2 Atkritumu apsaimniekošanas zonas Ziemeļkurzemes AAR

⁴⁵ Kuldīgas novada domes saistošie noteikumi Nr. KNP/2022/31, Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Kuldīgas novadā. Kuldīgā 2022. gada 27. oktobrī

Atkritumu apsaimniekošanas zonas atbilst reģionā ietilpstošo pašvaldību administratīvajām teritorijām:

- a) Ventspils valstspilsētas zona;
- b) Ventspils novada zona;
- c) Kuldīgas novada zona;
- d) Talsu novada zona;
- e) Tukuma novada zona;
- f) Jūrmalas valstspilsētas zona.

Minētajās zonās sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus sniedz kopā četri komersanti, t.sk. 3 pašvaldību kapitālsabiedrības - SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi", kas veic sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Kuldīgas novada teritorijā, PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts", kas veic sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā un SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"", kas veic sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu un Tukuma novadā. Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedz SIA "Clean R", Plāna izstrādes laikā norisinās iepirkuma procedūra par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Jūrmalas valstspilsētā pēc esošā pakalpojumu sniedzēja līguma termiņa beigām.

6.3 AARC funkcijas

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu: pašvaldība, ievērojot normatīvo aktu par pašvaldībām un Valsts pārvaldes iekārtas likuma noteikumus, var deleģēt reģionālajam atkritumu apsaimniekošanas centram šādus pārvaldes uzdevumus:

- a) nodrošināt atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna ieviešanu, ņemot vērā Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteikto pašvaldību kompetenci atkritumu apsaimniekošanas jomā;
- b) patstāvīgi vai sadarbībā ar attiecīgā atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldībām un Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18. pantā noteiktajā kārtībā izraudzīto atkritumu apsaimniekotāju veicināt iedzīvotāju aktīvu iesaisti atkritumu šķirošanā, rīkojot izglītošanas pasākumus un atkritumu šķirošanu veicinošas kampaņas, kā arī atbalstot iedzīvotāju iniciatīvas;
- c) apkopot informāciju par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā un katrā atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldībā, kura ietilpst attiecīgajā reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas centrā, lai izvērtētu atkritumu pārstrādes un atkritumu apglabāšanas samazināšanas mērķu izpildi, un pēc pieprasījuma sniegt to valsts un pašvaldību iestādēm.

Ņemot vērā esošo situāciju reģionā, t.sk. pienākumu un atbildības sadalījumu kā arī esošo un turpmāko reģiona funkcionālo zonējumu, detalizējot AARC funkcijas tiek rekomendēts noteikt sekojošu atbildības iedalījumu (ņemot vērā katra AARC darbības zonu):

Funkcijas attiecībā uz sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu infrastruktūras apsaimniekošanu, t.sk. ārpus poligoniem izvietoto AARC īpašumā esošo infrastruktūru:

- a) Sadzīves atkritumu poligonu apsaimniekošana, atkritumu apglabāšana pietiekamu atkritumu apglabāšanas jaudu un saistīto procesu nodrošināšana;
- b) Atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras apsaimniekošana un attīstības nodrošināšana;
- c) Bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārtu apsaimniekošana;
- d) Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu pārstrādes iekārtu apsaimniekošana.

Funkcijas attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas un saistīto aktivitāšu īstenošanu AARC darbības zonā:

- a) Ar atkritumu apsaimniekošanu saistīto darbību pārraudzība un koordinācija reģiona zonas līmenī;
- b) Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu koordinēšana un šādu pasākumu organizēšana reģiona zonas un pašvaldību līmenī;
- c) Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas darbības koordinēšana reģiona zonas un pašvaldību līmenī;
- d) Atkritumos esošu preču sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un atkārtotas izmantošanas sistēmas darbības nodrošināšana;
- e) Reģiona atkritumu ražotāju, (t.sk. sadzīves, ražošanas un bīstamie atkritumi) datu bāzes uzturēšana, informācijas apkopošana par reģionā zonā strādājošajiem atkritumu apsaimniekošanas komersantiem, pieejamo infrastruktūru un darbības rezultātiem;
- f) Ar mājkompostēšana saistīto reģistru izveide un uzturēšana;
- g) Reģionālā vides izglītības un kompetences centra (centru) darbības nodrošināšana.

Funkcijas attiecībā uz pašvaldībām kurās AARC sniedz sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus:

- a) Sadzīves atkritumu savākšanas un pārvadāšanas pakalpojuma nodrošināšana;
- b) Sadzīves atkritumu dalītās vākšanas pakalpojuma nodrošināšana;
- c) Lokālo atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objektu (kompostēšanas vietas un laukumi, šķirošanas stacijas) apsaimniekošana vai apsaimniekošanas organizēšana.

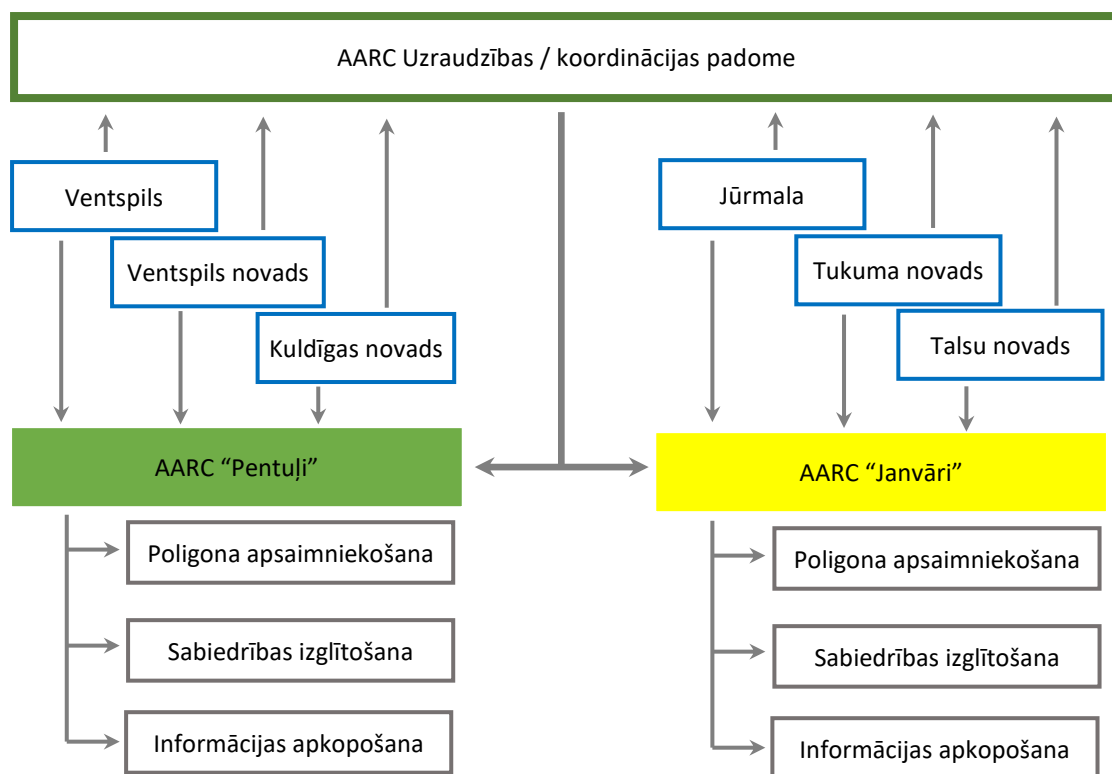
6.4 Reģiona pārvaldības modelis

Atbilstoši esošajam regulējumam attiecībā uz valstī noteikto pienākumu un atbildības sadalījumu sadzīves atkritumu atkārtotas izmantošanas un pārstrādes mērķu sasniegšanu nodrošina pašvaldība, atkritumu apsaimniekotājs, kas izraudzīts saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu, un atkritumu apsaimniekotājs, kurš sagatavo atkritumus atkārtotai izmantošanai, pārstrādā vai veic materiālu reģenerāciju⁴⁶. Līdz ar AARC izveidi un pašvaldību deleģējuma saņemšanu, īpaši ņemot vērā, ka AARC rīcībā un apsaimniekošanā ir infrastruktūra, kas nepieciešama mērķu sasniegšanai, atbildība par saistību izpildi gulstas arī uz AARC. Lai gan atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam mērķu izpilde tiks izvērtēta atsevišķi katrai pašvaldībai, ņemot vērā, ka sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēma ir centralizēta atkritumu apsaimniekošanas reģiona vai vismaz AARC darbības zonā, mērķu izpilde sākotnēji tiks izvērtēta atkritumu apsaimniekošanas reģiona vai AARC ietvaros - attiecīgi izpildi vai neizpildi solidāri attiecinot uz visām reģionā vai AARC darbības zonā ietilpstošajām pašvaldībām.

Līdz ar to situācijā, kad reģiona teritorijā ir vairāki AARC un ne visas reģionā ietilpstošās pašvaldības ir katra AARC dalībnieces, ir nepieciešama reģiona līmeņa koordinācija starp AARC, īpaši gadījumos, ja katrs no AARC specializējās noteiktu atkritumu apsaimniekošanas darbību, kas vērstas uz atkritumu apsaimniekošanas reģiona kopējo mērķu sasniegšanu, īstenošanā.

Ziemeļkurzemes AAR piedāvātais risinājums ir reģiona līmeņa AARC uzraudzības / koordinācijas padomes izveide, piedāvāto pārvaldības modeli skat. attēlā (Attēls 6-3).

⁴⁶ Ministru kabineta noteikumi Nr. 712 (Rīgā 2021. gada 26. oktobrī (prot. Nr. 72 23. §)) Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi

Attēls 6-3 AAR pārvaldības modelis

Šajā modelī, cik tas attiecas uz katru no AARC darbības zonām, pirmkārt, AARC darbību pārrauga pašvaldības, kas ir AARC dalībnieces un ir deleģējušas funkcijas, savukārt AARC īsteno pasākumus atkritumu apsaimniekošanas sektora darbībai un apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšanā atbilstoši deleģējumam, t.sk. poligona apsaimniekošana, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana, informācijas apkopošana par AARC darbības zonā veiktajām atkritumu apsaimniekošanas darbībām u.c. aktivitātes.

Attiecībā uz pašvaldību pārstāvniecību uzraudzības koordinācijas padomē tiek rekomendēts padomē iekļaut pa vienam pārstāvi no katras pašvaldības. Padome balstoties uz AARC sniegto informāciju uzrauga kvantitatīvos un kvalitatīvos atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķu izpildes rādītājus un koordinē darbības, kas nepieciešamas mērķu sasniegšanai reģiona līmenī. Kopumā padomes pienākumu klāstā rekomendēts iekļaut sekojošas funkcijas:

- Reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna ieviešanas uzraudzība;
- Priekšlikumu izvirzīšana / izskatīšana attiecībā uz reģiona līmeņa pasākumiem, kas vērsti uz atkritumu apsaimniekošanas sektora darbības pilnveidošanu;
- Sadarbība ar atkritumu apsaimniekošanas sektora kompetentajām iestādēm un institūcijām;
- Informācijas sagatavošana un ziņošana valsts iestādēm par atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto sadzīves atkritumu pārstrādes un reģenerācijas mērķu sasniegšanu atkritumu apsaimniekošanas reģionā;
- Pārstrādei sagatavoto materiālu /pārstrādes galaproduktu realizācijas un izmantošanas organizēšana, īpaši attiecībā uz bioloģisko atkritumu pārstrādes galaproduktu un NAIK;
- Sadarbības nodrošināšana ar citiem atkritumu apsaimniekošanas reģioniem.

7 Plānā paredzēto pasākumu īstenošanas finansēšana

7.1 Finansējuma avotu vispārējs raksturojums

Kopumā vērtējot plānoto investīciju finansēšanas potenciālos avotus, var nošķirt atkritumu apsaimniekošanas komersantu pašu ieņēmumus, ko veido atkritumu apsaimniekošanas maksa, sadzīves atkritumu poligoniem – sabiedrisko pakalpojumu tarifs, kā arī citi pašu ieņēmumi un dotācijas, t.sk. ienākumi:

- a) ko veido ienākums, atbilstoši noteiktajiem atkritumu apsaimniekošanas tarifiem (atkritumu apsaimniekošanas maksai);
- b) ienākums no pārstrādei nododamo atkritumu realizācijas (plastmasa, papīrs, stikls, komposts, metāls, u.c.);
- c) ienākums no atkritumu apsaimniekošanas procesā radītajiem blakusproduktiem: gāze, siltumenerģija, elektroenerģija u.c.;
- d) citi ienākumi (papildus saistītie pakalpojumi un/vai produkti – piemēram, transports, konteineru noma, teritorijas noma, paplašināto ražotāja atbildības sistēmu maksājumi).

Jāatzīmē, ka no uzskaitītajiem ienākumu avotiem līdz ar depozīta sistēmas ieviešanu samazinās ieņēmumi no pārstrādei nodoto atkritumu realizācijas, jo tieši materiālu veidi ar augstāko likviditāti un realizācijas cenu (PET un alumīnija iepakojums) ir izņemti no sadzīves atkritumu plūsmas. Šo materiālu apjomu samazināšanās proporcionāli samazina arī RAS maksājumus par iepakojuma apsaimniekošanu. Rezultātā negūtos ieņēmumus nākas kompensēt no citiem ieņēmumu avotiem – pamatā paaugstinot atkritumu apsaimniekošanas maksu.

Otra potenciālā finansējuma avotu grupa ir ārējais finansējums, t.sk.

- e) kredītresursi;
- f) publiskais finansējums deleģējuma ietvaros;
- g) privātais finansējums Publiskās Privātās partnerības projekta ietvaros;
- h) ES fondu finansējums.

Attiecībā uz šiem finansējuma avotiem jāatzīmē, ka ietekmi uz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma maksu neatstāj tikai ES fondu un citu finanšu instrumentu finansējums, kā arī publiskā finansējuma piesaiste. Attiecīgi šie resursi, pirmkārt, būtu izmantojami tādu pasākumu finansēšanā, kuru īstenošana bez ārējā finansējuma būtiski palielinātu atkritumu apsaimniekošanas maksu, tādējādi radot riskus attiecībā uz atkritumu radītāju maksātspēju.

7.2 Apsaimniekošanas izmaksu segšana

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu sadzīves atkritumu sākotnējais radītājs, valdītājs vai bijušais valdītājs sedz visas izmaksas, kas saistītas ar viņa radīto sadzīves atkritumu, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu, tai skaitā par nepieciešamo infrastruktūru un tās darbību. Tāpat AAL paredz, ka sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksa tiek noteikta nešķirotiem sadzīves atkritumiem, vienlaicīgi normatīvajā regulējumā nav noteiktas precīzas prasības tādām atkritumu plūsmām kā liela izmēra atkritumi, videi kaitīgās preces, sadzīvē radušies bīstamie atkritumi, Mājsaimniecībās radītie būvniecības atkritumi. Lai definētu skaidrus nosacījumus gan atkritumu radītājiem, gan atkritumu saimniekošanas komersantiem, arī šīm plūsmām būtu nosakāma apsaimniekošanas maksas piemērošanas kārtība. Pašreizējā situācijā tiek īstenotas dažādas pieejas, piemēram attiecībā uz liela izmēra atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu tiek īstenota pieeja, kad atkritumi tiek izvesti individuāli vienojoties atkritumu radītājam un atkritumu apsaimniekošanas komersantam par izvedamo atkritumu apjomu un pakalpojuma cenu, gan arī organizējot atkritumu izvešanu no konteineru laukumiem (daudzdzīvokļu namu masīvos) – šajā gadījumā izmaksas namu

apsaimniekotājs sadala uz atkritumu radītājiem, kas izmanto konteineru laukumu. Atsevišķos gadījumos tiek īstenota prakse, kad pašvaldība organizē liela izmēra atkritumu izvešanas akcijas, šajā gadījumā izmaksas sedz pašvaldība no saviem līdzekļiem. Šāda pieeja no pašvaldību puses tiek pamatota ar pieņēmumu, ka no izmaksu efektivitātes viedokļa ir izdevīgāk apmaksāt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nekā organizēt piegružotu teritoriju sakopšanu un nelegālo izgāztuvju likvidēšanu.

Arī attiecībā uz videi kaitīgām precēm un sadzīvē radītajiem bīstamajiem atkritumiem nepastāv vienota pieeja. Tādas videi kaitīgas preces kā elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi vairumā gadījumu bez maksas tiek pieņemtas šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, atsevišķos gadījumos tās bez maksas tiek izvestas arī no māsaimniecībām – pamatā šo kārtību nosaka RAS iesaiste šīs atkritumu plūsmas apsaimniekošanā. Atšķirīga situācija ir attiecībā uz nolietotajām riepām, kas arī ir RAS atbildības shēmā, bet šajā gadījumā bezmaksas nodošana vairumā gadījumu nav iespējama vai arī ir limitēta līdz noteiktam atkritumu apjomam, līdzīga situācija ir ar sadzīvē radītajiem bīstamajiem atkritumiem – ja baterijas un akumulatori tiek pieņemti no atkritumu radītājiem bez papildu samaksas, tad, piemēram, sadzīves ķīmija, ar ķīmiju piesārņots iepakojums tiek pieņemts par maksu, vai gadījumā, ja maksa netiek iekasēta, šo atkritumu tālāku nodošanu utilizācijai atkritumu apsaimniekošanas komersants apmaksā no līdzekļiem, kas iekasēti par nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu vai arī šīs izmaksas sedz pašvaldība.

Lai nodrošinātu principa piesārņotājs maksā īstenošanu un izvairītos no šķērssubsidēšanas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu apmaksā jāīsteno sekojoši principi:

- a) Bez nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksas un bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas maksas būtu nosakāmi vienoti principi arī liela izmēra, māsaimniecībās radīto būvniecības atkritumu, videi kaitīgu preču un sadzīves bīstamo atkritumu maksas noteikšanas kārtībai;
- b) Attiecībā uz tādu speciālo atkritumu grupu apsaimniekošanu, kuru nodošana utilizācijai ir ar negatīvu tirgus vērtību (nolietotas riepās, sadzīves bīstamie atkritumi, arī dalīti savāktie tekstila atkritumi) virzīties uz praksi, kur atkritumu radītājs sedz sevis radīto atkritumu apsaimniekošanas izmaksas. Sekot līdzi, lai RAS ieguldījums izmaksu segšanā būtu samērīgs ar atkritumu apsaimniekošanas komersanta izmaksām šo atkritumu apsaimniekošanā;
- c) Rekomendējams ierobežot praksi, kad radīto atkritumu apsaimniekošanu, piemēram, liela izmēra atkritumu, bioloģiski noārdāmo atkritumu apsaimniekošanu apmaksā pašvaldība. Lai izvairītos no nelegālās atkritumu izmešanas apjoma pieauguma šādas stratēģijas īstenošanas rezultātā, nodrošināt atkritumu radītājiem pakalpojuma pieejamību, ieguldīt līdzekļus sabiedrības izglītošanā.

Attiecībā uz pašreizējo regulējumu, kas nosaka dalīti savākto bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas maksu, kas ir piesaistīta nešķirotu sadzīves atkritumu maksai, ar lielu iespējamību var prognozēt, ka plāna pārskata periodā noteiktā kārtība radīs sarežģījumus. Pašreizējā regulējuma ietvaros atkritumu apsaimniekošanas komersantam nav iespējas noteikt izmaksām atbilstošu pakalpojuma maksu, kā rezultātā, ja faktiskās izmaksas pārsniedz noteikto limitu, tās jebkurā gadījumā tiks iecenotas nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksā vai pretējā gadījumā, ja bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas izmaksas ir zemākas par noteikto limitu, veidojas situācija, kad atkritumu radītājs pārmaksā par saņemto pakalpojumu. Lai nākotnē risinātu šo situāciju, tiek rekomendēts virzīt iniciatīvu, kas ietver atsevišķas apsaimniekošanas maksas noteikšanu bioloģiskajiem atkritumiem, kā arī dalīti savākto bioloģisko atkritumu pieņemšanas poligonā noteikt kā sabiedrisko pakalpojumu, kam tarifu apstiprina sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija.

7.3 Plānotās infrastruktūras uzturēšanas un citu pasākumu īstenošanas izmaksas

Ar atkritumu apsaimniekošanu saistīto izmaksu segšanā ir piemērojams princips “piesārņotājs – maksā”. Šis princips tiek īstenots, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem piemērojot atkritumu apsaimniekošanas maksu, kas izteikta kā EUR/m³ vai EUR/t. Atkritumu radītājs apmaksā pakalpojumu proporcionāli izvestajam radīto atkritumu apjomam saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēja izsniegto rēķinu. Atkritumu apsaimniekošanas maksā atkritumu apsaimniekošanas komersants iekļauj visas ar pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas, t.sk. maksu par sadzīves atkritumu un dalīti savākto sadzīves atkritumu savākšanu, transportēšanu, sagatavošanu reģenerācijai/pārstrādei (gadījumos, kad komersants veic šādas darbības), šo darbību veikšanai nepieciešamā aprīkojuma, specializēto transportlīdzekļu izmaksas, atkritumu apglabāšanas izmaksas un dabas resursu nodokli par sadzīves atkritumu apglabāšanu. Kopumā vērtējot, īpaši, ja pakalpojumu sniedzējs ir izvēlēts Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18. pantā noteiktajā kārtībā (ar maksimālo līguma darbības termiņu 7 gadi), korektam pienākumu un atbildības sadalījumam investīciju finansēšanā, jāparedz, ka attiecīgais komersants finansē tikai tādas infrastruktūras, iekārtu un aprīkojuma iegādi, kuras normālais kalpošanas laiks nepārsniedz līguma darbības termiņu vai arī izmantotās iekārtas un aprīkojums (piemēram: specializētie transportlīdzekļi, konteineri) ir pārvietojams. Tādējādi tiek nodrošināts, ka investīciju atmaksāšanās periods un attiecīgi tā ietekme uz atkritumu apsaimniekošanas maksu ir sabalansēta.

Kas attiecas uz tādas infrastruktūras elementu izveidi, kuru normālais atmaksāšanās laiks pārsniedz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanas laiku, sākotnēji ir identificējams, ka daļā iecerēto pasākumu atbildīgais par pasākuma īstenošanu varētu būt publiskais sektors jeb tieši pašvaldības, tomēr, ņemot vērā plašās pašvaldību atbildības sfēras un izdevumu bāzi dažādām sociālajām funkcijām, pašvaldību finansēšanas iespējas no pašu resursiem ir ierobežotas. Kā arī, ņemot vērā, ka pašvaldībām nav tiešas saiknes ar atkritumu radītājiem, šajā gadījumā ir apgrūtināta principa “piesārņotājs – maksā” piemērošana, jo nepastāv mehānisms, kā pašvaldība tiešā veidā ieguldītos līdzekļus atgūst no atkritumu radītājiem. Šajā scenārijā, faktiski vienīgais risinājums ir izveidotās infrastruktūras iznomāšana atkritumu apsaimniekošanas komersantam, kas savas izmaksas iekļauj atkritumu apsaimniekošanas maksā, kuru, savukārt, proporcionāli sevis radītajam atkritumu apjomam maksās atkritumu radītājs.

Kā risinājums situācijai, lai pašvaldībai nebūtu jāveic investīcijas atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras izveidē, ir funkciju deleģēšana pašvaldības kapitālsabiedrībai, kas sniedz sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un / vai veic AARC funkcijas. Pašvaldību kapitālsabiedrībai/AARC deleģējot pienākumu izveidot, piemēram, šķiroto atkritumu savākšanas laukumu, tiek nodrošināts, ka investīciju atmaksāšanās laiks ir atbilstošs infrastruktūras kalpošanas laikam, un infrastruktūra ir pašvaldības rīcībā neatkarīgi no komersanta, kas sniedz sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu. Gadījumā, ja atkritumu apsaimniekošanas komersants, nav pašvaldības kapitālsabiedrība, pēc atkritumu apsaimniekošanas līguma darbības beigām, infrastruktūra joprojām paliek pašvaldības rīcībā, un var tikt nodota apsaimniekošanā nākamajam komersantam, kas konkursa kārtībā iegūst tiesības sniegt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu attiecīgās pašvaldības teritorijā vai atkritumu apsaimniekošanas zonā. Šis pats princips ir attiecināms arī uz pārējo sadzīves atkritumu apsaimniekošanai nepieciešamo infrastruktūru – atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtām, pārstrādes iekārtām, piemēram, bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas vietām. Tāpat pašvaldību kapitālsabiedrības, t.sk. finansiāli ietilpīgāku projektu īstenošanai, var piesaistīt ārējos finansējuma avotus – kredītresursus, kā arī ES fondu un citu finanšu instrumentu resursus.

7.4 Eiropas Savienības fondu finansējums

ES fondu 2021. – 2027. gada plānošanas perioda ietvaros atkritumu apsaimniekošanas sektora projektu atbalsts ir paredzēts specifiskā atbalsta mērķa (turpmāk SAM) 2.2.2. “Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana” ietvaros. Apkopotā informācija ir balstīta uz plāna projekta sagatavošanas brīdī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības mājaslapā atspoguļoto informāciju⁴⁷. SAM ietvaros ir paredzētas sekojošas aktivitātes un atbalstāmās darbības (atbilstoši VARAM paustajai informācijai SAM pasākumi tiks koriģēti):

- a) pasākums 2.2.2.1. Atkritumu šķirošana, pārstrāde un reģenerācija – atbalstāmās darbības - 1. kārtā: atkritumu pārstrādes iekārtu izveide, 2. kārtā: atkritumu pārstrādes jaudu palielināšana, vides izglītības centru izveide vai paplašināšana, aprites ekonomikas centru izveide (lietu labošana, atgriešana aprītē, maiņa), dalīti vāktu atkritumu šķirošanas līniju modernizācija, IT risinājumi atkritumu uzskaitē un monitoringam, speciālu iekārtu, aprīkojuma iegāde pārstrādes veicināšanai, nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošana pārstrādei un reģenerācijai. Plānotais kopējais finansējums – 1. kārtā 20,0 milj. EUR, 2. kārtā 45,03 milj. EUR, t.sk. ZKAAR rezervētā summa 7,66 milj. EUR. Atbalsta likme – 1. kārtā – līdz 60% mazajiem uzņēmumiem, lielajiem komersantiem 30% + 10%, ja projekts tiek īstenots reģionā, kas tiesīgs saņemt Taisnīgas pārkārtošanās fonda finansējumu, 2. kārtā - līdz 85% sabiedriskā pakalpojuma darbībām, pārējām darbībām komerclikme atkarībā no izvēlēta valsts atbalsta regulējuma;
- b) pasākums 2.2.2.2. Atkritumu dalītā vākšana – atbalstāmās darbības - atkritumu dalītās vākšanas aprīkojuma un specializētu (dažāda veida atkritumiem) konteineru iegāde, dalītās vākšanas maršrutu izveidei specializētā autotransporta iegāde, atsevišķu atkritumu veidu (piemēram, bioloģisko atkritumu, tekstila, būvgružu) dalītās vākšanas nodrošināšana, dalītās vākšanas laukumu un punktu izbūve. Plānotais kopējais finansējums – 4,0 milj. EUR. Atbalsta likme – līdz 60%;
- c) pasākums 2.2.2.3. Notekūdeņu dūņu pārstrāde – atbalstāmās darbības - atkritumu pārstrādes un reģenerācijas, tai skaitā biogāzes ieguves iekārtu jaudas palielināšana un jaunu jaudu nodrošināšana attiecībā uz notekūdeņu dūņu kā biogēno elementu pārstrādi. Plānotais kopējais finansējums – 24,5 milj. EUR. Atbalsta likme - līdz 85%;
- d) pasākums 2.2.2.4. Aprites ekonomikas principu ieviešana - atbalstāmās darbības - Aprites ekonomikas principu ieviešana ražošanā un pakalpojumos: attīstot otrreizēju un slēgtu materiālu ciklu tehnoloģiju un racionālu izejvielu un resursu izmantošanu; veicinot pāreju uz otrreizēji izmantojamu un videi nekaitīgu izejvielu izmantošanu ražošanas tehnoloģiskajos risinājumos (“safe by design”); ieviešot ekodizaina principus preču ražošanā un materiālu un iepakojuma izmantošanā; samazinot iepakojuma materiālu ietilpību un palielinot pārstrādājamību un ilglietojamību (atkārtotu lietošanu, preču labošanas pakalpojumu attīstība); inovatīvu aprites uzņēmējdarbības modeļu izstrāde, izmantojot ekoeфекtīvu tehnoloģiju un ekoinovāciju ieviešanu un industriālās simbiozes veicināšanu. Plānotais kopējais finansējums – 10,0 milj. EUR. Atbalsta likme - līdz 50%.

Vērtējot plāna pārskata periodā paredzētos ES fondu atbalsta pasākumus un plānotās atbalsta likmes, var secināt, ka atbalstāmo aktivitāšu loks zināmā mērā ir plašs un atbilstošs sektora attīstības vajadzībām, vienlaikus, atbalsta likmes tādiem pasākumiem, kas nav attiecināmi uz sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu visticamāk nepārsniegs 40% no attiecināmajām izmaksām. Bažas rada arī

⁴⁷ <https://www.varam.gov.lv/lv/2021-2027-gada-eiropas-savienibas-finansu-planosanas-periods> (apmeklēts 27.06.2023.)

kopējais pieejamais finansējuma apjoms - piemēram pasākumā 2.2.2.2. "Atkritumu dalītā vākšana", neskatoties uz virkni jaunām dalīti savācamo atkritumu plūsmām, kopējais finansējuma apjoms Latvijai ir 4,0 milj. EUR, kas pirmšķietami būs nepietiekams visu nepieciešamo pasākumu finansēšanai. Tāpat jāatzīmē, ka pasākumos 2.2.2.3. "Notekūdeņu dūņu pārstrāde" finansējums ir pieejams tikai notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu pārstrādei, savukārt pasākuma 2.2.2.4. "Aprites ekonomikas principu ieviešana" finanšu atbalsta saņemšanai, atkritumu apsaimniekošanas sektora projekti faktiski nekvalificējās nevienai no atbalstāmajām darbībām.

7.5 Plānā paredzēto pasākumu investīciju izmaksu novērtējums

Plānā paredzēto pasākumu īstenošanas investīciju izmaksu novērtējums sagatavots indikatīvi novērtējot potenciālās izmaksas. Investīciju programmā iekļauti nodaļā 5.3. raksturotie prioritāri īstenojamie pasākumi, plāna īstenošanas laikā precīzas pasākumu izmaksas nosakāmas atbilstoši īstenošanas brīža situācijai, sagatavojot projektu tehniskos pamatojumus un veicot izmaksu un ieguvumu analīzi. Investīciju izmaksu novērtējumā ietverts provizorisks izmaksu sadalījums starp finansējuma avotiem, t.sk. atkritumu apsaimniekošanas reģionālais centrs, atkritumu apsaimniekošanas komersanti, pašvaldību līdzekļi, ES KF finansējums specifiskā atbalsta mērķa 2.2.2. "Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana" ietvaros, vienlaicīgi netiek izslēgta iespēja, ka pasākumiem, kas netiek finansēti no šīs programmas, plāna pārskata periodā ir pieejams finansējums no citiem finanšu instrumentiem. Jāatzīmē, ka tā kā plāna sagatavošanas laikā nav izstrādāti dokumenti, kas regulē ES KF finansējuma piešķiršanu ES fondu 2021. – 2027. gada plānošanas perioda ietvaros, pieejamā finansējuma apmērs, atbalstāmās darbības un līdzfinansējuma likmes var mainīties. Kopsavilkumu par plāna pārskata periodā īstenojamām aktivitātēm un investīciju izmaksām skat. tabulā (Tabula 7-1).

Kopējais plānā paredzēto pasākumu īstenošanai nepieciešamo investīciju maksimālais apjoms tiek lēsts ~30,0 milj. EUR apmērā (neskaitot izmaksas bioloģisko atkritumu pārstrādes rūpnīcas izveidei poligonā "Janvāri un no atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas iekārtu izveidei Ventspils pilsētā, kas tiek finansētas no iepriekšējā ES fondu plānošanas perioda līdzekļiem), no kuriem, ~18,1 milj. EUR pašu finansējums (t.sk. AARC, atkritumu apsaimniekošanas komersanti un / vai pašvaldības, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu pārstrādes vietas ierīkošanai SIA "Ūdeka" līdzfinansējums) un 11,9 milj. EUR ES fondu finansējums.

Precīzs finansējuma sadalījums pa finansējuma avotiem būs zināms pēc ES KF pasākumu īstenošanas nosacījumu apstiprināšanas. Nepieciešamo investīciju apjoms pa pasākumu grupām ir sekojošs:

- a) Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība – 3,2 milj. EUR;
- b) Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra – 1,9 milj. EUR;
- c) AARC infrastruktūras attīstība – 22,7 milj. EUR;
- d) Lokālās atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība – 0,73 milj. EUR;
- e) Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi – 1,1 milj. EUR;
- f) Informācijas apkopošana un datu bāzu uzturēšana – 0,35 milj. EUR.

Tabula 7-1 Plāna pārskata periodā īstenojamo pasākumu investīciju izmaksu novērtējums (tūkst. EUR)

Nr.p.k.	Pasākums	Plānotās investīcijas (dalījums atkritumu apsaimniekošanas komersantu darbības zonās)					Pašu finans.	2.2.2.SAM Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana *				
		Talsu, Tukuma novads	Jūrmala	Ventspils, Ventspils novads	Kuldīgas novads	ZK AAR kopā		Līdzfinans. likme ≤%	2.2.2.1. I k	2.2.2.1. II k	2.2.2.2.	2.2.2.3.
1.	Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība (skat. nodaļu 5.3.1.)											
1.1.	Bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	200,00	150,00	150,00	40,00	540,00	216,00	60%			324,00	
1.2.	Dalītās vākšanas sadzīves atkritumiem konteineru (individuālo dalītās vākšanas punktu) skaita palielināšana	200,00	150,00	150,00	40,00	540,00	216,00	60%			324,00	
1.3.	Publiski pieejamo sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu skaita palielināšana	0,00	80,00	85,00	245,00	410,00	164,00	60%			246,00	
1.4.	Jaunu ŠASL izveide	200,00	200,00	600,00	200,00	1 200,00	480,00	60%			720,00	
1.5.	ŠASL pilnveidošana jaunu dalīto atkritumu veidu pieņemšanai	75,00	30,00	45,00	15,00	165,00	66,00	60%			99,00	
1.6.	Sadzīves bīstamo atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	64,00	40,00	32,00	16,00	152,00	60,80	60%			91,20	
1.7.	Tekstila atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	80,00	50,00	40,00	20,00	190,00	76,00	60%			114,00	
2.	Atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai (skat. nodaļu 5.3.2.)											
2.1.	Atkārtotai izmantošanai piemērotu preču savākšanas sistēmas izveide	75,00	30,00	45,00	15,00	165,00	82,50	50%			82,50	

Nr.p.k.	Pasākums	Plānotās investīcijas (dalījums atkritumu apsaimniekošanas komersantu darbības zonās)					Pašu finans.	2.2.2.SAM Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana *				
		Talsu, Tukuma novads	Jūrmala	Ventspils, Ventspils novads	Kuldīgas novads	ZK AAR kopā		Līdzfinans. likme ≤%	2.2.2.1. I k	2.2.2.1. II k	2.2.2.2.	2.2.2.3.
2.2.	Atkārtotai izmantošanai derīgu preču loģistikas sistēmas, pārbaudes un labošanas centra izveide	500,00	500,00	500,00	250,00	1 750,00	875,00	50%		875,00		
3.	AARC infrastruktūras attīstība (skat. nodaļu 5.3.3.)											
3.1.	BioA apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana (dalīti savāktajiem BioA)	1 500,00	0,00	1 500,00	0,00	3 000,00	450,00	85%		2 550,00		
3.2.	Specializētā BioA savākšanas autotransporta centralizētai BioA apsaimniekošanai reģiona ietvaros iegāde	500,00	0,00	500,00	200,00	1 200,00	180,00	85%		1 020,00		
3.3.	Atkritumu šķirošanas līniju infrastruktūras attīstība	600,00	0,00	400,00	0,00	1 000,00	150,00	85%		850,00		
3.4.	Vides izglītības centra izveide	300,00		300,00		600,00	90,00	85%		510,00		
3.5.	Būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana	500,00	0,00	800,00	0,00	1 300,00	650,00	50%		650,00		
3.6.	Jaunas atkritumu krātuves projektēšana un izbūve	5 000,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00	0%				
3.7.	NAI dūņu pārstrādes iekārtas izveide	0,00	0,00	2 500,00	0,00	2 500,00	375,00	85%				2 125,00
3.8.	NAIK ražošanas jaudas palielināšana	500,00	0,00	500,00	0,00	1 000,00	1 000,00	0%				
3.9.	Poligona gāzes savākšanas sistēmas nākamo kārtu izbūve, gāzes apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana	350,00	0,00	220,00	0,00	570,00	570,00	0%				

Nr.p.k.	Pasākums	Plānotās investīcijas (dalījums atkritumu apsaimniekošanas komersantu darbības zonās)					Pašu finans.	2.2.2.SAM Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana *				
		Talsu, Tukuma novads	Jūrmala	Ventspils, Ventspils novads	Kuldīgas novads	ZK AAR kopā		Līdzfinans. likme ≤%	2.2.2.1. I k	2.2.2.1. II k	2.2.2.2.	2.2.2.3.
3.10.	Infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana	2 500,00	0,00	26,00	0,00	2 526,00	2 526,00	0%				
3.11.	Iekārtas biometāna ražošanai no poligona un BioA pārstrādē iegūtās biogāzes	3 000,00	0,00	0,00	0,00	3 000,00	3 000,00	0%				
3.12.	Saules paneļu/vēja parka izbūve	0,00	0,00	1 000,00	0,00	1 000,00	1 000,00	0%				
4.	Lokālās atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība (skat. nodaļu 5.3.4.)											
4.1.	Dārzu un parku atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošana	0,00	0,00	0,00	105,00	105,00	42,00	60%	63,00			
4.2.	BioA mājkompostēšanas sistēmas izveide	150,00	100,00	50,00	25,00	325,00	130,00	60%	195,00			
4.3.	Ārpus AARC esošu šķirošanas līniju attīstība	0,00	0,00	100,00	200,00	300,00	120,00	60%	180,00			
5.	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi (skat. nodaļu 5.3.5.)											
5.1.	Izglītošanas pasākumi radītā atkritumu apjoma samazināšanas veicināšanai											
5.2.	Izglītošanas pasākumi uzsākot jaunas atkritumu plūsmas dalīto vākšanu	320,00	200,00	180,00	100,00	800,00	400,00	50%		400,00		
5.3.	Informatīvi pasākumi par atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbību reģionā											
5.4.	Vides izglītības centra īstenotas aktivitātes	200,00		120,00		320,00	160,00	50%		160,00		
6.	Informācijas apkopošana un datu bāzu uzturēšana (skat. nodaļu 5.3.6.)											

Nr.p.k.	Pasākums	Plānotās investīcijas (dalījums atkritumu apsaimniekošanas komersantu darbības zonās)					Pašu finans.	2.2.2.SAM Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana *				
		Talsu, Tukuma novads	Jūrmala	Ventspils, Ventspils novads	Kuldīgas novads	ZK AAR kopā		Līdzfinans. likme ≤%	2.2.2.1. I k	2.2.2.1. II k	2.2.2.2.	2.2.2.3.
6.1.	Vienotas atkritumu ražotāju /pakalpojumu sniedzēju datu bāzes izveide	50,00	50,00	60,00	50,00	210,00	31,50	85%		178,50		
6.2.	Sistēmas / rīka izveide atkritumu radītāju nodrošināšanai ar nepieciešamo informāciju	25,00	25,00	25,00	25,00	100,00	15,00	85%		85,00		
6.3.	Mājkompostēšanas dalībnieku reģistra izveide	10,00	10,00	10,00	10,00	40,00	6,00	85%		34,00		
	KOPĀ	16 649,00	1 865,00	9 728,00	1 766,00	30 008,00	18 131,80		438,00	7 395,00	1 918,20	2 125,00

*Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārziņā esošās 2021. – 2027. gada Eiropas Savienība fondu plānošanas perioda investīcijas

8 Plānotie pasākumi – kopsavilkums, prioritārais saraksts, īstenošanas laika grafiks

Ziemeļkurzemes RAAP iekļauto prioritāri īstenojamo pasākumu ieviešanas laika grafiks atspoguļots tabulā, skat. tabulu (Tabula 8-1). Laika grafiks sagatavots vadoties no normatīvajos aktos noteiktajiem termiņiem atsevišķu aktivitāšu īstenošanai, kā arī ņemot vērā atkritumu apsaimniekošanas sektora attīstībai un pakalpojuma sniegšanas kvalitātes uzlabošanai nepieciešamos pasākumus. Tabulā iekļauta informācija par pasākuma īstenošanas vietu un noteikts atbildīgais izpildītājs, tāpat ir noteiktas īstenojamo pasākumu prioritātes.

Tabula 8-1 Plānā paredzēto pasākumu prioritārais saraksts, īstenošanas laika grafiks, atbildības par pasākumu īstenošanu sadalījums

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Piezīmes / Īstenošanas vieta	Atbildīgais par izpildi	Ieviešanas laika grafiks					Prioritāte (1-3)
				2023	2024	2025	2026	2027	
1.	Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība (skat. nodaļu 5.3.1.)								
1.1.	Bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	ZKAAR	AAK	x	x	x			1.
1.2.	Dalītās vākšanas sadzīves atkritumiem konteineru (individuālo dalītās vākšanas punktu) skaita palielināšana	ZKAAR	AAK	x	x	x	x	x	1.
1.3.	Publiski pieejamo sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu skaita palielināšana	ZKAAR	AAK	x	x	x	x	x	1.
1.4.	Jaunu ŠASL izveide	ZKAAR	AAK / PV / AARC		x	x	x		1.
1.5.	ŠASL pilnveidošana jaunu dalīto atkritumu veidu pieņemšanai	ZKAAR	AAK		x	x			1.
1.6.	Sadzīves bīstamo atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	ZKAAR	AAK / PV / AARC			x			1.
1.7.	Tekstila atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	ZKAAR	AAK / RAS	x	x	x			1.
2.	Atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai (skat. nodaļu 5.3.2.)								
2.1.	Atkārtotai izmantošanai piemērotu preču savākšanas sistēmas izveide	ZKAAR	AARC / NVO / PV / AAK		x	x	x	x	1.
2.2.	Atkārtotai izmantošanai derīgu preču loģistikas sistēmas, pārbaudes un labošanas centra izveide	Ventspils, Tukums	AARC /NVO /PV			x	x	x	2.
3.	AARC infrastruktūras attīstība (skat. nodaļu 5.3.3.)								
3.1.	BioA apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana (dalīti savāktajiem BioA)	SAP “Pentulji”, SAP “Janvāri”	AARC		x	x			1.

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Piezīmes / Īstenošanas vieta	Atbildīgais par izpildi	Ieviešanas laika grafiks					Prioritāte (1-3)
				2023	2024	2025	2026	2027	
3.2.	Specializētā BioA savākšanas autotransporta centralizētai BioA apsaimniekošanai reģiona ietvaros iegāde	SAP "Pentuli", SAP "Janvāri", Kuldīga	AARC		x	x			1.
3.3.	Atkritumu šķirošanas līniju infrastruktūras attīstība	SAP "Pentuli", SAP "Janvāri", Jūrmala, Tukums, Talsi	AARC		x	x	x		2..
3.4.	Vides izglītības centra izveide	SAP "Pentuli", SAP "Janvāri"	AARC		x	x	x		2.
3.5.	Būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana	SAP "Pentuli", SAP "Janvāri"	AARC			x	x	x	1.
3.6.	Jaunas atkritumu krātuves projektēšana un izbūve	SAP "Janvāri"	AARC		x	x			1.
3.7.	NAI dūņu pārstrādes iekārtas izveide	SAP "Pentuli"	AARC			x	x		3.
3.8.	NAIK ražošanas jaudas palielināšana	SAP "Pentuli", SAP "Janvāri"	AARC		x	x			2.
3.9.	Poligona gāzes savākšanas sistēmas nākamo kārtu izbūve, gāzes apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana	SAP "Pentuli", SAP "Janvāri"	AARC		x	x			2.
3.10.	Infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana	SAP "Pentuli", SAP "Janvāri"	AARC		x	x			2.
3.11.	Iekārtas biometāna ražošanai no poligona un BioA pārstrādē iegūtās biogāzes	SAP "Janvāri"	AARC				x	x	3.
3.12.	Saules paneļu/vēja parka izbūve	SAP "Pentuli"	AARC				x	x	3.
3.13.	No atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas iekārtu izveide	Ventspils	AARC	x	x				1.
3.14.	Bioloģisko atkritumu anaerobās fermentācijas iekārtu izbūve	SAP "Janvāri"	AARC	x	x				1.
4.	Lokālās atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība (skat. nodaļu 5.3.4.)								
4.1.	Dārzu un parku atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošana	Kuldīga	PV			x	x	x	2.
4.2.	BioA mājkompostēšanas sistēmas izveide	ZKAAR	AARC / AAK	x	x				1.
4.3.	Ārpus AARC esošu šķirošanas līniju attīstība	Kuldīga, Ventspils	AAK		x	x			2.

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Piezīmes / Īstenošanas vieta	Atbildīgais par izpildi	Ieviešanas laika grafiks					Prioritāte (1-3)
				2023	2024	2025	2026	2027	
5.	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi (skat. nodaļu 5.3.5.)								
5.1.	Izglītošanas pasākumi radītā atkritumu apjoma samazināšanas veicināšanai	ZKAAR	AARC / AAK	x	x	x	x	x	1.
5.2.	Izglītošanas pasākumi uzsākot jaunas atkritumu plūsmas dalīto vākšanu	ZKAAR	AARC / AAK	x	x	x	x	x	1.
5.3.	Informatīvi pasākumi par atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbību reģionā	ZKAAR	AARC / AAK / NVO	x	x	x	x	x	2.
5.4.	Vides izglītības centra īstenotas aktivitātes	ZKAAR	AARC / AAK / NVO		x	x	x	x	2.
6.	Informācijas apkopošana un datu bāzu uzturēšana (skat. nodaļu 5.3.6.)								
6.1.	Vienotas atkritumu ražotāju /pakalpojumu sniedzēju datu bāzes izveide	ZKAAR	AARC	x	x				1.
6.2.	Sistēmas / rīka izveide atkritumu radītāju nodrošināšanai ar nepieciešamo informāciju	ZKAAR	AARC	x	x				2.
6.3.	Mājkompostēšanas dalībnieku reģistra izveide	ZKAAR	AARC		x				1.
7.	AARC izveide								
7.1.	Pašvaldību vienošanās par AARC izveidi	ZKAAR	PV / AARC	x	x				1.
7.2.	Uzraudzības / koordinācijas padomes izveide	ZKAAR	PV / AARC		x				1.
7.3.	Funkciju deleģēšana	ZKAAR	PV		x				1.
7.4.	Deleģēto funkciju izpilde	ZKAAR	AARC		x	x	x	x	1.

9 Plānoto pasākumu īstenošanas rezultātīvie rādītāji, atbilstība normatīvajiem aktiem

Zemāk sniegtajā tabulā, (skat. Tabula 7-1-1) ir norādīti 8.1. tabulā apkopoto pasākumu atbilstība AAVP 2021. – 2028. gadam noteiktajiem stratēģiskie virsmērķiem, 3.3. nodaļā izvirzītajiem Reģionālā līmenī sasniedzamajiem mērķiem, kas vērsti uz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitātes un pieejamības uzlabošanu un atbilstību pasākumiem, ko ir iekļāvušas Pašvaldības savos plānošanas dokumentos. Plāna noteiktie pasākumi nodrošina gan AAVP, gan Reģiona līmeņa izvirzīto mērķu sasniegšanu, kā arī atbilst Pašvaldības noteiktajiem pasākumiem skat. tabulu (Tabula 9-1).

Tabula 9-1 Atbilstība AAVP, Plāna mērķiem un pašvaldību noteiktajiem pasākumiem, sasniedzamie rezultāti

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Rezultāts	Atbilstība AAVP mērķiem ⁴⁸	Atbilstība Plāna mērķiem ⁴⁹	Atbilstība pašvaldības noteiktajiem pasākumiem ⁵⁰
1.	Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība				
1.1.	Bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	legādāts sistēmas darbības nodrošināšanai nepieciešamais aprīkojums, t.sk. bioloģisko atkritumu dalītās vākšanas konteineri un specializētais autotransports	M1, M2, M3, M4	RM 1, RM2 , RM 3	V-6-1-2, V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., J - P3.1.1., TU-U.8.3/2., TU- U.8.3/3., TA-R35.5., K-R.6.2.4.
1.2.	Sadzīves atkritumu dalītās vākšanas konteineru (individuālo dalītās vākšanas punktu) skaita palielināšana	Palielināts individuāliem klientiem lietošanai nodoto sadzīves atkritumu (papīrs, plastmasa, stikls, metāls) dalītās vākšanas konteineru skaits	M1, M2, M3, M4	RM 1, RM2 , RM 3	V-6-1-2, V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., TU-U.8.3/2., TA-R35.2., K-R.6.2.4.
1.3.	Publiski pieejamo sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu skaita palielināšana	Paaugstināta publiski pieejamo sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu pieejamība, īpaši lauku teritorijās, kur pakalpojumi pieejamība ir zemāka	M1, M2, M3	RM 1, RM2 , RM 3	V-6-1-2, V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., TU-U.8.3/2., TA-R35.2. K-R.6.2.4.
1.4.	Jaunu ŠASL izveide	Izveidoti jauni šķiroto atkritumu savākšanas laukumi nodrošinot, ka katrā reģiona pilsētā ir vismaz viens laukums	M1, M3, M4	RM 1, RM2 , RM 3	V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., J -P3.1.4., TA- R35.6., K-R.6.2.4., K-R.6.2.4.P.1
1.5.	ŠASL pilnveidošana jaunu dalīto atkritumu veidu pieņemšanai	Tiek nodrošināts, ka visos ŠASL, papildus esošajām plūsmām tiek pieņemti	M1, M3, M4	RM 1, RM2 , RM 3	V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., TA- R35.6., K-R.6.2.4., K-R.6.2.4.P.3.

⁴⁸ Atbilstoši kodiem Plāna 3. nodaļā

⁴⁹ Atbilstoši kodiem Plāna 3.1. nodaļā

⁵⁰ Atbilstoši kodiem Plāna 5.2. nodaļā

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Rezultāts	Atbilstība AAVP mērķiem ⁴⁸	Atbilstība Plāna mērķiem ⁴⁹	Atbilstība pašvaldības noteiktajiem pasākumiem ⁵⁰
		bioloģiskie atkritumi, liela izmēra atkritumi, mājsaimniecībās radītie būvniecības atkritumi			
1.6.	Sadzīves bīstamo atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	Nodrošināta sadzīves bīstamo atkritumu pieņemšana visos šķiroto atkritumu savākšanas laukumos. Sadzīves bīstamo atkritumu uzkrāšanas konteineri (eko tvertnes) ir izvietotas publiski pieejamās vietās	M1, M2, M3	RM 1, RM2 , RM 3	V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., TU-U.8.3/2
1.7.	Tekstila atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide	Nodrošinātā tekstila atkritumu pieņemšana visos ŠASL. Publiski pieejamās vietās uzstādīti īpaši tekstila atkritumu savākšanai paredzēti konteineri	M1, M2, M3, M4, M4	RM 1, RM2 , RM 3	V-6-1-2, V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., J - P3.1.3., TU-U.8.3/2., K-R.6.2.4.
2.	Atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai				
2.1.	Atkārtotai izmantošanai piemērotu preču sagatavošanas sistēmas izveide	Atkārtotai izmantošanai derīgu preču savākšana tiek nodrošināta visos ŠASL	M1, M2, M4	RM 1, RM 3	V-6-3, V-R.9.3.1., J-P3.1.1., TU-U.8.3/3., TA- R35.6., K-R.6.2.4.
2.2.	Atkārtotai izmantošanai derīgu preču pārbaudes un labošanas centra izveide	Reģionā izveidoti divi centri, kas ietver telpas un aprīkojums, kur savāktās preces tiek pārbaudītas, labotas un nodotas atkārtotai izmantošanai	M1, M2, M4	RM 1, RM	V-R.9.3.1., J-P3.1.1., TU- U.8.3/3., TA- R35.6., K-R.6.2.4.
3.	AARC infrastruktūras attīstība				
3.1.	Bioloģisko atkritumu pārstrādes rūpnīca	Poligonā "Janvāri" izbūvēta un nodota ekspluatācijā bioloģisko atkritumu pārstrādes rūpnīca	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
3.2.	Specializētā BioA savākšanas autotransporta centralizētai BioA apsaimniekošanai reģiona ietvaros iegāde	Iegādāts bioloģisko atkritumu savākšanai piemērots specializētais autotransports	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1
3.3.	Atkritumu šķirošanas līniju infrastruktūras attīstība	Veikta šķirošanas līniju modernizācija, papildinot esošos tehnoloģiskos procesus ar jaunām iekārtām pārstrādei reģenerācijai nododamo atkritumu apjomu palielināšanai	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Rezultāts	Atbilstība AAVP mērķiem ⁴⁸	Atbilstība Plāna mērķiem ⁴⁹	Atbilstība pašvaldības noteiktajiem pasākumiem ⁵⁰
3.4.	Vides izglītības centra izveide	Reģionā izveidoti divi vides izglītības centri (t.sk. telpas un aprīkojums, izveidotas izglītības programmas, piesaistīti nepieciešamie cilvēkresursi), vides izglītības pasākumu īstenošanai	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1, J -P2.2.1.
3.5.	Būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana	Iegādātas nepieciešamās tehnoloģiskās iekārtas minēto atkritumu plūsmu samazināšanai un šķīrošanai. Izbūvēti papildus nepieciešamie laukumi un telpas (ja nepieciešams)	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
3.6.	Jaunas atkritumu krātuves projektēšana un izbūve	Poligonā "Janvāri" izbūvēta jauna atkritumu apglabāšanas krātuve pietiekamu apglabāšanas jaudu nodrošināšanai poligona apkalpotajās pašvaldībās	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1
3.7.	NAI dūņu pārstrādes iekārtas izveide	Poligonā "Pentuli" izbūvēts NAI dūņu pārstrādes laukums, iegādāta nepieciešamā tehnika un aprīkojums. Dūņas tiek pārstrādātas izmantojot kompostēšanas metodi.	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
3.8.	NAIK ražošanas jaudas palielināšana	Poligonos "Pentuli" un "Janvāri" iegādātas nepieciešamās tehnoloģiskās iekārtas (NAIK samazināšana, frakcionēšana) NAIK ražošanas apjomu palielināšanai	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
3.9.	Poligona gāzes savākšanas sistēmas nākamo kārtu izbūve, gāzes apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana	Poligonā "Janvāri" esošajā atkritumu apglabāšanas krātvē izbūvētas gāzes savākšanas sistēmas cauruļvadu tīklu nākamās kārtas. Savāktā gāze tiek novadīta reģenerācijai koģenerācijas iekārtās	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
3.10.	Infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana	Poligonos "Pentuli" un "Janvāri" nodrošinātas nepieciešamās poligona infiltrāta savākšanas un attīrīšanas jaudas	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Rezultāts	Atbilstība AAVP mērķiem ⁴⁸	Atbilstība Plāna mērķiem ⁴⁹	Atbilstība pašvaldības noteiktajiem pasākumiem ⁵⁰
		ar efektīviem tehnoloģiskajiem risinājumiem			
3.11.	Iekārtas biometāna ražošanai no poligona un BioA pārstrādē iegūtās biogāzes	Poligonā "Janvāri" uzsākta iekārtu izveide bioloģisko atkritumu pārstrādes rezultātā un atkritumu apglabāšanas krātuvē savāktās gāzes attīrīšanai līdz kvalitātei, kas piemērota metāna izmantošanai par transporta degvielu	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
3.12.	Saules paneļu/vēja parka izbūve	Atjaunojamās enerģijas ražošana poligonā "Pentuli" – izbūvēts saules paneļu un / vai vēja parks	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
3.13.	No atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas iekārtu izveide	Ventspils pilsētā izbūvēta un nodota ekspluatācijā iekārta siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai kā energoresursu izmantojot no atkritumiem iegūtu kurināmo	M1, M4	RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
4.	Lokālās atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība			RM 1, RM 3, RM6	V-6-1-1,
4.1.	Dārzu un parku atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošana	Reģionā ierīkotas kompostēšanas vietas, kur decentralizēti, ar kompostēšanas metodi, tiek pārstrādāti zaļie dārzu un parku atkritumi, arī kapsētu atkritumi	M1, M2, M4	RM 5, RM 3	V-6-1-3., TU- U.8.3/3., TA-R35.5., K-R.6.2.4.P.2.
4.2.	BioA mājkompostēšanas sistēmas izveide	Reģionā Izveidota mājkompostēšanas sistēma, t.sk. atkritumu radītāji nodrošināti ar nepieciešamo aprīkojumu – kompostēšanas kastēm (ja attiecināms), atkritumu radītājiem sniegta nepieciešamā informācija par kompostēšanas procesu, tiek veikta uzskaitē par mājkompostēšanas pārstrādāto bioloģisko atkritumu apjomu	M1, M2, M4	RM 5, RM 3	V-6-1-3.
4.3.	Ārpus AARC esošo šķirošanas līniju attīstība	Veikta šķirošanas līniju modernizācija, papildinot esošos tehnoloģiskos procesus ar jaunām iekārtām pārstrādei	M1, M4	RM 5, RM 3	J -P3.1.5.

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Rezultāts	Atbilstība AAVP mērķiem ⁴⁸	Atbilstība Plāna mērķiem ⁴⁹	Atbilstība pašvaldības noteiktajiem pasākumiem ⁵⁰
		reģenerācijai nododamo atkritumu apjomu palielināšanai.			
5.	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi				
5.1.	Izglītošanas pasākumi radītā atkritumu apjoma samazināšanas veicināšanai	Reģionā īstenotas atkritumu radītāju informēšanas kampaņas par radītā atkritumu apjoma samazināšanas iespējām, t.sk. radīto pārtikas atkritumu samazināšana, atkārtoti lietojama iepakojuma izmantošana, preču nodošana atkārtotas izmantošanas sistēmā	M3	RM 1, RM 4, RM 5	V-6-1-4, V-6-2-1, V-6-2-2, V-6-2-3, V-R.9.3.2, J-P2.5.2., TU- U.8.3/1.,
5.2.	Izglītošanas pasākumi uzsākot jaunas atkritumu plūsmas dalīto vākšanu	Reģionā īstenotas atkritumu radītāju informēšanas kampaņas uzsākot bioloģisko atkritumu dalīto vākšanu, tekstila atkritumu dalīto vākšanu	M3	RM 1, RM 4, RM 5	V-6-1-4, V-6-2-1, V-6-2-2, V-6-2-3, V-R.9.3.2., J-P2.5.2., TU- U.8.3/1., TA_ R35.1
5.3.	Informatīvi pasākumi par atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbību reģionā	Atkritumu radītāji ir nodrošināti ar nepieciešamajiem informācijas resursiem par dažādu atkritumu plūsmu pareizu apsaimniekošanu, kā arī par pakalpojumu saņemšanas iespējām	M3	RM 1, RM 4, RM 5	V-6-1-4, V-6-2-1, V-6-2-2, V-6-2-3, V-R.9.3.2., J-P2.5.2., TU- U.8.3/1., TA_ R35.1
5.4.	Vides izglītības centra īstenotas aktivitātes	Katra AARC darbības zonā darbojas vides izglītības centrs, kas centralizēti, attiecīgā centra darbības zonā īsteno sabiedrības informēšanas un izglītošanas aktivitātes	M3	RM 1, RM 4, RM 5	V-6-1-4, V-6-2-1, V-6-2-2, V-6-2-3, V-R.9.3.2., J-P2.5.2., TU- U.8.3/.1., TA_ R35.1
6.	Informācijas apkopošana un datu bāzu				
6.1.	Vienotas atkritumu ražotāju /pakalpojumu sniedzēju datu bāzes izveide, savstarpējās informācijas apmaiņas starp pašvaldībām, atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzējiem nodrošināšana	Reģionā izveidota centralizēta datubāze, kurā apkopota informācija par atkritumu radītājiem, noslēgtajiem līgumiem, izveidajiem atkritumu apjomiem, lai minimizētu iespējas atkritumu radītājiem izvairīties no iesaistīšanās centralizētajā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā. Datu bāzē ietverta informācija par	M1	RM 1, RM 4, RM 7	V-6-3, V-R.9.3.2., TA- R35.3., TA- R35.4.

Nr.p.k.	Aktivitāte / funkcija	Rezultāts	Atbilstība AAVP mērķiem ⁴⁸	Atbilstība Plāna mērķiem ⁴⁹	Atbilstība pašvaldības noteiktajiem pasākumiem ⁵⁰
		atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzējiem, izsniegtajām atkritumu apsaimniekošanas atļaujām.			
6.2.	Sistēmas / rīka izveide atkritumu radītāju nodrošināšanai ar nepieciešamo informāciju par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, t.sk. dažādu atkritumu plūsmu dalītās vākšanas iespējām, atkritumu izvešanas pakalpojumiem, grafikiem u.c.	Atkritumu radītāji ir nodrošināti ar nepieciešamajiem informācijas resursiem par dažādu atkritumu plūsmu pareizu apsaimniekošanu, kā arī par pakalpojumu saņemšanas iespējām	M1	RM 1, RM 4, R, M 7	V-6-3, V-R.9.3.2., TA- R35.3., TA-R35.4.
6.3.	Mājkompostēšanas dalībnieku reģistra izveide un uzturēšana	Izveidots reģistrs mājaimniecību, kas veic bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādi mājaimniecībās uzskaitei, nolūkā iekļaut datus par mājaimniecībās pārstrādāto atkritumu apjomu iekļaušanu kopējos reģiona atkritumu pārstrādes rādītājos	M1,M3	RM 1, RM 4, RM 7	V-6-3, V-R.9.3.2
7.	AARC izveide				
7.1.	Pašvaldību vienošanās par AARC izveidi	Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteiktajos termiņos pašvaldības ir pieņēmušas lēmumu par AARC izveidi	M1, M3	RM 2, RM 3	
7.2.	Uzraudzības / koordinācijas padomes izveide	Reģionā izveidota AARC uzraudzības padome, t.sk. noteiktas tās funkcijas, izstrādāts pašvaldību pārstāvniecības modelis un padomes darbības finansēšanas modelis	M1, M3	RM 2, RM 3	
7.3.	Funkciju deleģēšana	Starp AARC un pašvaldībām, kas izveidojušas attiecīgo AARC, noslēgts līgums par funkciju deleģēšanu reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā paredzēto pasākumu un citu atkritumu apsaimniekošanas darbību īstenošanai attiecīgā AARC darbības zonā	M1, M3	RM 2, RM 3	
7.4.	Deleģēto funkciju izpilde	AARC veic deleģēto funkciju izpildi	M1, M3	RM 2, RM 3	

Zemāk sniegtajā tabulā ir identificēti mērķi un rezultāti sasniedzamie mērķi un rezultāti attiecībā uz atkritumu dalīto savākšanu un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai un pārstrādei būtiskākajiem atkritumu veidiem un plūsmām, kas izriet ES direktīvu prasībām un, kas ir noteiktas MK 2021. gada 26. oktobra noteikumos Nr. 712 "Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi". Plāna noteiktie pasākumi nodrošina atkritumu dalītai savākšanai un sagatavošanai atkārtotai izmantošanai un pārstrādei rādītāju sasniegšanu, kas prasīs ievērojamu resursu ieguldījumu. skat. Tabulu (Tabula 9-2).

Tabula 9-2 Paredzēto pasākumu sasaiste ar normatīvajos aktos noteiktajiem mērķiem

Nr.p.k.	Politikas rezultāts un attiecīgais rezultatīvais rādītājs	Plāna pasākumi, kas nodrošina politikas rezultāta izpildi
1.	līdz 2023. gada 1. janvārim izveidota dalītas savākšanas sistēma tekstilmateriāliem	1.7.
2.	nodrošināt, ka līdz 2023. gada 31. decembrim bioloģiskie atkritumi ir vai nu atdalīti un pārstrādāti rašanās vietā, vai savākti dalīti un nav sajaukti ar citiem atkritumu veidiem	1.1., 3.1., 4.1., 4.2., 6.3.
3..	līdz 2025. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 55 % pēc masas	1.2.,1.3.,1.4.,1.5.,1.6., 1.7., 1.8., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6. 3.7., 3.8., 3.9., 3.10., 3.12., 3.13., 3.14., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.3., 5.4.
4.	līdz 2030. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 60 % pēc masas	1.2.,1.3.,1.4.,1.5.,1.6., 1.7., 1.8., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6. 3.7., 3.8., 3.9., 3.10., 3.12., 3.13., 3.14., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.3., 5.4.
5.	līdz 2035. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 65 % pēc masas;	1.2.,1.3.,1.4.,1.5.,1.6., 1.7., 1.8., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6. 3.7., 3.8., 3.9., 3.10., 3.12., 3.13., 3.14., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.3., 5.4.
6.	no 2020. gada, vismaz 70 % pēc svara nebīstamo būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumi, sagatavoti atkārtotai izmantošanai, pārstrādei un citai materiāla reģenerācijai, tostarp aizbēršanai	2.1, 1.4.
7.	līdz 2025.gada 1. janvārim izveidota dalītas savākšanas sistēma sadzīves bīstamajiem atkritumiem	1.5., 1.6.,
8.	nodrošināt, ka līdz 2035. gadam poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10 % no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks	1.2.,1.3.,1.4.,1.5.,1.6., 1.7., 1.8., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6. 3.7., 3.8., 3.9., 3.10., 3.12., 3.13., 3.14., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.3., 5.4.
9.	Nodrošina, ka ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim pārstrādā mazākais 65 svara % no visa izlietotā iepakojuma	1.2.,1.3.,1.4.,1.5.,1.6., 1.7., 1.8., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6. 3.7., 3.8., 3.9., 3.10., 3.12., 3.13., 3.14., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.3., 5.4.
10.	Nodrošina, ka ne vēlāk kā līdz 2030. gada 31. decembrim pārstrādā mazākais 70 svara % no visa izlietotā iepakojuma	1.2.,1.3.,1.4.,1.5.,1.6., 1.7., 1.8., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6. 3.7., 3.8., 3.9., 3.10., 3.12., 3.13., 3.14., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.3., 5.4.
11.	Nodrošina ka no 2021.gada 14.augusta ir palielināts EEIA atkritumu savākšanas apjoms līdz 65 % no to EEI vidējā svara, kuras ir laistas Latvijas tirgū trīs iepriekšējos gados	1.2.,1.3.,1.4.,1.5.,1.6., 1.7., 1.8., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6. 3.7., 3.8., 3.9., 3.10., 3.12., 3.13., 3.14., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.3., 5.4.

Apstiprināts:

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome	2023. gada __. _____ lēmums Nr. ____
Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības dome	2023. gada __. _____ lēmums Nr. ____
Kuldīgas novada pašvaldības dome	2023. gada __. _____ lēmums Nr. ____
Ventspils novada pašvaldības dome	2023. gada __. _____ lēmums Nr. ____
Talsu novada pašvaldības dome	2023. gada __. _____ lēmums Nr. ____
Tukuma novada pašvaldības dome	2023. gada __. _____ lēmums Nr. ____

Pasūtītājs: Ventspils valstspilsētas
pašvaldības iestāde "Ventspils
domes administrācija"

Izstrādātājs: SIA "Geo Consultants"

Ventspils, 2023. gads